

EUROOPAN KESKUSPANKKI

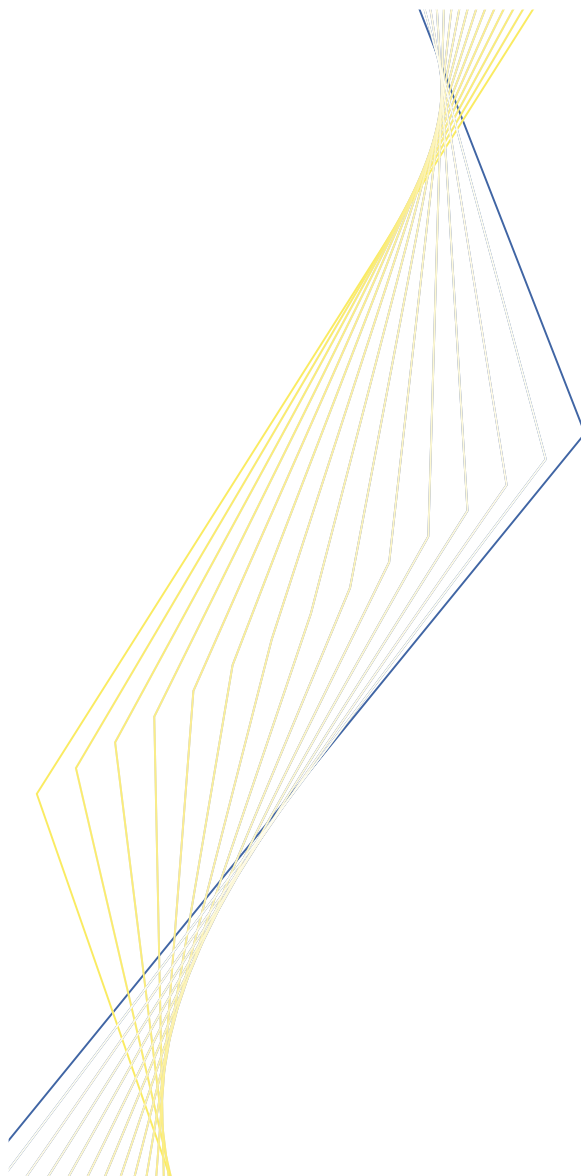
YHTEINEN RAHAPOLITIIKKA EUROALUEELLA

Yleisasiakirja eurojärjestelmän
rahapolitiikan
välineistä ja menettelyistä

Huhtikuu 2002

EUROOPAN KESKUSPANKKI

**YHTEINEN
RAHAPOLITIikka
EUROALUEELLA**

**Yleisasiakirja
eurojärjestelmän rahapolitiikan
välineistä ja menettelyistä**

Huhtikuu 2002

© Euroopan keskuspankki, 2002

Käyntiosoite	Kaiserstrasse 29 D-60311 Frankfurt am Main Germany
Postiosoite	Postfach 16 03 19 D-60066 Frankfurt am Main Germany
Puhelinnumero	+49 69 1344 0
Internet	http://www.ecb.int
Faksi	+49 69 1344 6000
Teleksi	411 144 ecb d

Käännetty Suomen Pankissa.

Kaikki oikeudet pidätetään. Kopiointi on sallittu ei-kaupallisiin ja opetustarkoituksiin, kunhan lähde mainitaan.

Laadittu maaliskuussa 2002.

Julkaisussa olevia säännöksiä sovelletaan 7.7.2002 alkaen.

ISBN 92-9181-273-0

Sisällys

Johdanto	I
<hr/>	
Luku 1	
1 Katsaus rahapoliittiseen välineistöön	4
1.1 Euroopan keskuspankkijärjestelmä	4
1.2 Eurojärjestelmän tavoitteet	4
1.3 Eurojärjestelmän rahapolitiikan välineet	4
1.3.1 Avomarkkinaoperaatiot	4
1.3.2 Maksuvalmiusjärjestelmä	5
1.3.3 Vähimmäisvarannot	5
1.4 Vastapuolet	6
1.5 Vakuutena olevat arvopaperit	6
1.6 Rahapoliittisen välineistön muutokset	6
<hr/>	
Luku 2	
2 Hyväksyttävät vastapuolet	10
2.1 Yleiset kelpoisuusvaatimukset	10
2.2 Pikahuutokauppojen ja kahdenvälisten operaatioiden vastapuolten valinta	10
2.3 Vastapuolivoittojen laiminlyönteihin sovellettavat seuraamukset	11
2.4 Vakavaraisuussyistä johtuva tilapäinen tai pysyvä poissulkeminen rahapoliittisista operaatioista	12
<hr/>	
Luku 3	
3 Avomarkkinaoperaatiot	14
3.1 Käänteisoperaatiot	14
3.1.1 Yleistä	14
3.1.2 Perusrahoitusoperaatiot	14
3.1.3 Pitempiaikaiset rahoitusoperaatiot	15
3.1.4 Käänteiset hienosäätöoperaatiot	15
3.1.5 Käänteiset rakenteelliset operaatiot	16
3.2 Suorat kaupat	16
3.3 EKP:n velkasitoumusten liikkeeseenlasku	17
3.4 Valuuttaswapit	17
3.5 Määräaikaistalletusten kerääminen	19
<hr/>	
Luku 4	
4 Maksuvalmiusjärjestelmä	22
4.1 Maksuvalmiusluotto	22
4.2 Talletusmahdollisuus	23

Luku 5

5 Menettelyt	26
5.1 Huutokaupat	26
5.1.1 Yleistä	26
5.1.2 Huutokaupakalenteri	27
5.1.3 Huutokaupoista ilmoittaminen	28
5.1.4 Huutokaupparjoustien valmisteluun ja tekoon liittyvät vastapuolien toimenpiteet	29
5.1.5 Huutokaupan toteuttamismenettelyt	30
5.1.6 Huutokaupan tulosten ilmoittaminen	32
5.2 Kahdenväliset kaupat	34
5.3 Maksu- ja toimitusmenettelyt	34
5.3.1 Yleistä	34
5.3.2 Avomarkkinaoperaatioiden maksu- ja toimitusmenettelyt	35
5.3.3 Pankkipäivän lopetukseen liittyvät toimet	36

Luku 6

6 Vakuuskelpoiset arvopaperit	38
6.1 Yleistä	38
6.2 Ykköslistan arvopaperit	38
6.3 Kakkoslistan arvopaperit	40
6.4 Riskienhallintamenetelmät	43
6.4.1 Alkumarginaalit	44
6.4.2 Ykköslistan arvopapereihin sovellettavat riskienhallintamenetelmät	44
6.4.3 Kakkoslistan arvopapereihin sovellettavat riskienhallintamenetelmät	47
6.5 Arvopapereiden arvostusperiaatteet	48
6.6 Toisessa jäsenvaltiossa olevien vakuuskelpoisten arvopapereiden käyttö	48
6.6.1 Kirjeenvaihtajakeskuspankkimalli	49
6.6.2 Eri jäsenvaltioissa toimivien arvopaperikaupan selvitysjärjestelmien väliset linkit	50

Luku 7

7 Vähimmäisvarannot	54
7.1 Yleistä	54
7.2 Vähimmäisvarantojärjestelmän alaiset laitokset	54
7.3 Vähimmäisvarannoista määrääminen	55
7.4 Varantotalletusten pitäminen	57
7.5 Varantopohjan ilmoittaminen ja tarkistaminen	58
7.6 Vähimmäisvarantovelvoitteen täyttämättä jättäminen	58

Liitteet

1	Esimerkkejä rahapoliittisista operaatioista ja menettelyistä	61
2	Sanasto	76
3	Valuuttainterventioiden ja rahapoliittisten valuuttaswapien vastapuolten valinta	86
4	Euroopan keskuspankin raha- ja pankkitilastointiin liittyvä tiedonkeruu	87
5	Eurojärjestelmän www-sivustot	94
6	Vastapuolivelvoitteiden laiminlyönteihin sovellettavat menettelyt ja seuraamukset	95

Luettelo kuvioista, taulukoista ja kehikoista

Kuviot

1	Vakiohuutokauppojen toteutusvaiheiden normaali aikataulu	27
2	Pikahuutokauppojen toteutusvaiheiden normaali aikataulu	27
3	Kirjeenvaihtajakeskuspankkimalli	49
4	Arvopaperikaupan selvitysjärjestelmien väliset linkit	50

Taulukot

1	Eurojärjestelmän rahapoliittiset operaatiot	7
2	Perus- ja pitempiaikaisten rahoitusoperaatioiden normaalit kaupantekopäivät	28
3	Eurojärjestelmän avomarkkinaoperaatioiden normaalit maksujen suorituspäivät	35
4	Eurojärjestelmän rahapoliittisiin operaatioihin hyväksyttävät arvopaperit	41

Kehikot

1	EKP:n velkasitoumusten liikkeeseenlasku	17
2	Valuuttaswapit	18
3	Huutokauppojen toteutusvaiheet	26
4	Kiinteäkorkoisten huutokauppojen toteuttaminen	30
5	Vaihtuvakorkoisten euromääräisten huutokauppojen toteuttaminen	31
6	Vaihtuvakorkoisten valuuttaswaphuutokauppojen toteuttaminen	33
7	Riskienhallintamenetelmät	42
8	Ykköslistan arvopapereihin sovellettavat aliarvostusprosentit	44
9	Alkumarginaalin ja markkina-arvon aliarvostuksen laskeminen	45
10	Kakkoslistan arvopapereihin sovellettavat aliarvostusprosentit	46
11	Varantopohja ja velvoiteprosentit	56
12	Vähimmäisvarantotalletuksille maksettavan koron laskeminen	57

Lyhenteet

EKP	Euroopan keskuspankki
EKPJ	Euroopan keskuspankkijärjestelmä
ETA	Euroopan talousalue
ETY	Euroopan talousyhteisö
EU	Euroopan unioni
EY	Euroopan yhteisö
FRN	vaihtuvakorkoinen velkakirja (floating rate note)
IDC	päivänsisäinen luotto (intraday credit)
ISIN	arvopapereille annettu kansainvälinen koodi (International Securities Identification Number)
JVK	joukkovelkakirjalaina
KKP	kansallinen keskuspankki
LL	luottolaitos
RTGS	reaaliaikainen bruttoselvitys (real-time gross settlement)
Strip	tietynlainen nollakorkoinen joukkovelkakirja (separate trading of interest and principal)
TARGET	Euroopan laajuinen automatisoitu reaaliaikainen bruttomaksujärjestelmä (Trans-European Automated Real-time Gross settlement Express Transfer [system])

Johdanto

Tässä asiakirjassa esitellään toimintakehikko, jonka eurojärjestelmä* on valinnut euroalueella harjoitettavaa yhteistä rahapolitiikkaa varten. Asiakirja on osa eurojärjestelmän rahapolitiikan välineisiin ja menettelyihin liittyvää sääntelyä ja tarkoitettu eurojärjestelmän rahapolitiikan välineitä ja menettelyjä koskevaksi yleisasiakirjaksi. Sen päätarkoituksena on antaa vastapuolille niiden tarvitsemat tiedot eurojärjestelmän rahapoliittisesta välineistöstä.

Yleisasiakirja ei itsessään luo vastapuolille oikeuksia eikä aseta niille velvoitteita. Eurojärjestelmän ja sen vastapuolten välinen oikeussuhde on perustettu asianmukaisilla sopimuksilla tai säännöillä.

Asiakirja on jaettu seitsemään lukuun. Luvussa 1 luodaan yleiskatsaus eurojärjestelmän rahapoliittiseen välineistöön. Luvussa 2 täsmennetään eurojärjestelmän rahapoliittisiin operaatioihin osallistuvien vastapuolten kelpoisuusvaatimukset. Luvussa 3 selostetaan avomarkkinaoperaatioita ja luvussa 4 esitellään

vastapuolten käytettävissä oleva maksuvalmiusjärjestelmä. Luvussa 5 esitetään rahapoliittisten operaatioiden toteuttamismenettelyt. Luvussa 6 määritellään rahapoliittisten operaatioiden vakuutena olevien arvopaperien kelpoisuusvaatimukset. Luvussa 7 esitellään eurojärjestelmän vähimmäisvarantojärjestelmä.

Liitteissä on esimerkkejä rahapoliittisista operaatioista, sanasto, eurojärjestelmän valuuttainterventioiden vastapuolten valintaperusteet, Euroopan keskuspankin raha- ja pankkitilastoihin liittyvän tiedonkeruun esittely, luettelo eurojärjestelmän www-sivustoista ja kuvaus niistä menettelyistä ja seuraamuksista, joita sovelletaan vastapuolen laiminlyötyä velvoitteensa.

* Euroopan keskuspankin neuvosto on päättänyt käyttää käsitettä "eurojärjestelmä" siitä kokoonpanosta, jossa Euroopan keskuspankkijärjestelmä suorittaa perustehtävänsä. Eurojärjestelmän muodostavat siis Euroopan keskuspankki ja niiden jäsenvaltioiden kansalliset keskuspankit, jotka ovat ottaneet yhteisen rahan käyttöön Euroopan yhteisön perustamis-sopimuksen mukaisesti.

Luku I

Katsaus rahapoliittiseen välineistöön

I Katsaus rahapoliittiseen välineistöön

I.1 Euroopan keskuspankkijärjestelmä

Euroopan keskuspankkijärjestelmän (EKPJ) muodostavat Euroopan keskuspankki (EKP) ja Euroopan unionin (EU) jäsenvaltioiden kansalliset keskuspankit.¹ EKPJ toimii Euroopan yhteisön perustamissopimuksen (jäljempänä ”perustamissopimus”) sekä Euroopan keskuspankkijärjestelmän ja Euroopan keskuspankin perussäännön (jäljempänä ”EKPJ:n perussääntö”) mukaisesti. EKPJ:tä johtavat EKP:n päätöksentekuelimet. EKP:n neuvosto määrittelee rahapolitiikan, ja johtokunta toteuttaa sitä neuvoston päätösten ja ohjeiden mukaisesti. Siltä osin kuin on mahdollista ja tarkoituksenmukaista, ja jos toiminnan tehokkuuden varmistaminen sitä edellyttää, EKP käyttää kansallisia keskuspankkeja² eurojärjestelmän tehtäviin kuuluvien operaatioiden toteuttamiseen. Eurojärjestelmän rahapoliittiset operaatiot toteutetaan yhdenmukaisin ehdoin kaikissa jäsenvaltioissa³.

I.2 Eurojärjestelmän tavoitteet

Perustamissopimuksen artiklassa 105 määritelty eurojärjestelmän ensisijainen tavoite on pitää yllä hintatason vakautta. Ensisijaisesta hintavakauden tavoitteesta tinkimättä eurojärjestelmän on tuettava Euroopan yhteisön yleistä talouspolitiikkaa. Pyrkinessään tavoitteisiinsa eurojärjestelmän on voimavarojen tehokasta kohdentamista suosien noudatettava vapaaseen kilpailuun perustuvan avoimen markkinatalouden periaatetta.

I.3 Eurojärjestelmän rahapolitiikan välineet

Tavoitteidensa saavuttamista varten eurojärjestelmällä on käytettävissään joukko rahapolitiikan välineitä. Eurojärjestelmä suorittaa avomarkkinaoperaatioita, tarjoaa vastapuolten käyttöön maksuvalmiusjärjestelmän ja vaatii luottolaitoksia pitämään vähimmäisvarantoja eurojärjestelmässä olevilla tileillä.

I.3.1 Avomarkkinaoperaatiot

Avomarkkinaoperaatioilla on tärkeä sija eurojärjestelmän rahapolitiikassa. Niillä säädellään korkoja, hallitaan markkinoiden likviditeettiä ja viestitään rahapolitiikan virityksestä. Eurojärjestelmän käytettävissä on viisi eri välinettä, joilla se voi toteuttaa avomarkkinaoperaatioita. Tärkein väline ovat käänteisoperaatiot (jotka perustuvat takaisinostosopimukseen tai vakuudellisiin lainoihin). Eurojärjestelmä voi myös tehdä *suoria kauppvoja, laskea liikkeeseen velkasi-toumuksia, tehdä valuuttaswapeja ja kerätä mää- räaikaistalletuksia*. Avomarkkinaoperaatiot käynnistää EKP, joka myös päättää, mitä välinettä käytetään ja millä ehdoilla operaatiot toteutetaan. Operaatiot voidaan toteuttaa vakiohuutokauppoina, pikahuutokauppoina tai kahdenvälisinä kauppoina.⁴ Tarkoituksensa, säännöllisyytensä ja menettelyjensä mukaan eurojärjestelmän avomarkkinaoperaatiot voidaan jakaa neljään ryhmään seuraavasti (ks. myös taulukko I):

- *Perusrahoitusoperaatiot* ovat säännöllisiä, likviditeettiä lisääviä käänteisoperaatioita, jotka tehdään viikoittain ja joissa sovellettava maturiteetti on yleensä kaksi viikkoa. Kansalliset keskuspankit toteuttavat nämä operaatiot vakiohuutokauppoina. Perusrahoitus-

1 On huomattava, että niiden jäsenvaltioiden kansallisilla keskuspankeilla, jotka eivät ole ottaneet käyttöön yhteistä rahaa Euroopan yhteisön perustamissopimuksen (”perustamissopimus”) mukaisesti, säilyy kansallisen lain mukainen rahapoliittinen toimivalta, eivätkä ne siis osallistu yhteisen rahapolitiikan harjoittamiseen.

2 Tässä asiakirjassa ”kansallisilla keskuspankeilla” tarkoitetaan niiden jäsenvaltioiden kansallisia keskuspankkeja, jotka ovat ottaneet käyttöön yhteisen rahan perustamissopimuksen mukaisesti.

3 Tässä asiakirjassa ”jäsenvaltiolla” tarkoitetaan jäsenvaltiota, joka on ottanut käyttöön yhteisen rahan perustamissopimuksen mukaisesti.

4 Eurojärjestelmän avomarkkinaoperaatioiden eri toteuttamismenettelyjä, ts. vakiohuutokauppvoja, pikahuutokauppvoja ja kahdenvälisiä kauppvoja, selostetaan luvussa 5. Vakiohuutokaupoissa kaupan tulos ilmoitetaan viimeistään 24 tunnin kuluttua siitä, kun huutokaupasta ilmoitettiin. Kaikki vastapuolet, jotka täyttävät kohdassa 2.1 esitetyt yleiset kelpoisuusehdot, voivat osallistua vakiohuutokauppoihin. Pikahuutokaupat toteutetaan tunnin kuluessa. Eurojärjestelmä voi rajoittaa pikahuutokauppoihin osallistuvien vastapuolten määrää. Kahdenvälisillä kaupoilla tarkoitetaan menettelyjä, joissa eurojärjestelmä suorittaa transaktion yhden tai useamman vastapuolen kanssa ilman huutokauppvoja. Kahdenvälisiin kauppoihin kuuluvat myös pörssin tai välittäjien välityksellä tehtävät kaupat.

operaatioilla on keskeinen asema eurojärjestelmän avomarkkinaoperaatioiden tavoitteiden täyttämässä, ja niiden avulla turvataan suurin osa rahoitussektorin maksuvalmiudesta.

- *Pitempiaikaiset rahoitusoperaatiot* ovat likviditeettiä lisääviä käänteisoperaatioita, jotka tehdään kuukausittain ja joissa sovellettava maturiteetti on kolme kuukautta. Näiden operaatioiden tarkoituksena on lisätä vastapuolten pitempi aikaista maksuvalmiutta, ja kansalliset keskuspankit toteuttavat ne vakiohuutokauppoina. Näillä operaatioilla eurojärjestelmä ei yleensä pyri antamaan signaaleja markkinoille, minkä vuoksi sillä on niissä yleensä hinnanottajan rooli.
- *Hienosäätöoperaatioita* toteutetaan tarpeen mukaan markkinoiden likviditeetin hallitsemiseksi ja korkojen säätelemiseksi. Niitä käytetään erityisesti markkinoiden likviditeetin odottamattomista vaihteluista johtuvien korkovaikutusten tasaamiseksi. Hienosäätöoperaatiot toteutetaan pääasiassa käänteisoperaatioina, mutta niitä voidaan tehdä myös suorina kauppoina, valuuttaswapeina tai keräämällä määräaikaistalletuksia. Hienosäätöoperaatioiden toteuttamisessa käytettävät välineet ja menettelyt mukautetaan kulloiseenkin kaupantekotapaan ja niihin erityistavoitteisiin, joihin operaatioilla pyritään. Kansalliset keskuspankit toteuttavat hienosäätöoperaatiot yleensä joko pikahuutokauppoina tai kahdenvälisinä kauppoina. EKP:n neuvosto päättää, toteuttaako EKP itse kahdenvälisiä hienosäätöoperaatioita poikkeustilanteissa.
- Lisäksi eurojärjestelmä voi toteuttaa *rakenteellisia operaatioita* laskemalla liikkeeseen velkasitoumuksia sekä tekemällä käänteisoperaatioita ja suorita kauppia. Näillä operaatioilla EKP pyrkii vaikuttamaan eurojärjestelmän rakenteelliseen asemaan rahoitussektoriin nähden (säännöllisin tai epäsäännöllisin väliajoin). Kansalliset keskuspankit toteuttavat käänteisoperaatiot ja velkasitoumusten liikkeeseenlaskun vakiohuutokauppoina. Suorat kaupat tehdään kahdenvälisinä kauppoina.

1.3.2 Maksuvalmiusjärjestelmä

Maksuvalmiusjärjestelmän avulla pyritään lisäämään tai vähentämään yön yli -likviditeettiä, viestimään rahapolitiikan virityksestä ja hillitsemään yön yli -markkinakorkojen liikkeitä. Hyväksytyt vastapuolet, jotka täyttävät tietyt eurojärjestelmän operaatioihin osallistumisen edellytykset, voivat omasta aloitteestaan käyttää maksuvalmiusjärjestelmää kahdella tavalla (ks. myös taulukko 1):

- *Maksuvalmiusluoton* avulla vastapuolet voivat saada kansallisilta keskuspankeilta yön yli -likviditeettiä hyväksytyjä vakuuksia vastaan. Yleensä maksuvalmiusluottoihin ei sovelleta luottolimiittejä eikä muita myöntämisrajoituksia kuin riittävien vakuuksien vaatimusta. Maksuvalmiusluoton korko muodostaa normaalioloissa yön yli -markkinakoron ylärajan.
- *Talletusmahdollisuutta* käyttäen vastapuolet voivat tehdä kansallisiin keskuspankkeihin yön yli -talletuksia. Yleensä ei sovelleta talletuskattoja tai muita näiden talletusten käyttöä koskevia rajoituksia. Talletuksen korko muodostaa normaalioloissa yön yli -markkinakoron alarajan.

Maksuvalmiusjärjestelmää hoidetaan hajaautetusti kansallisissa keskuspankeissa.

1.3.3 Vähimmäisvarannot

Eurojärjestelmän vähimmäisvarantojärjestelmää sovelletaan euroalueen luottolaitoksiin, ja sen tarkoituksena on ensisijaisesti tasata rahamarkkinakorkoja sekä luoda (tai lisätä) rakenteellisen keskuspankkirahoituksen tarvetta. Kunkin luottolaitoksen varantovelvoite määräytyy sen tasetietojen perusteella. Jotta korkojen tasaimisen tavoite saavutettaisiin, eurojärjestelmän vähimmäisvarantojärjestelmä sallii keskiarvoistamisen. Varantovelvoitteen täyttyminen määritetään sen mukaan, mikä on laitosten keskimääräinen päivittäinen varantotalletus kuukauden pituisen pitoajanjakson aikana. Laitosten vähimmäisvarannoille maksetaan korkoa, joka on sama kuin eurojärjestelmän perusrahoitusoperaatioiden korko.

1.4 Vastapuolet

Eurojärjestelmän rahapoliittinen välineistö on muodostettu sitä silmällä pitäen, että osallistumisoikeus on laajalla joukolla erilaisia vastapuolia. Laitokset, jotka EKP:n perussäännön artiklan 19.1 mukaan ovat vähimmäisvarantovelvollisia, ovat oikeutettuja maksuvalmiusjärjestelmän käyttöön ja voivat osallistua vakiohuutokauppoina toteutettaviin avomarkkinaoperaatioihin. Eurojärjestelmä voi rajoittaa hienosäätöoperaatioihin osallistuvien vastapuolten määrää. Suoriin kauppoihin osallistuvien vastapuolten joukkoa ei rajoiteta ennakolta. Rahapoliittisissa valuuttaswapeissa vastapuolina käytetään valuuttamarkkinoiden aktiivisia toimijoita. Näiden operaatioiden vastapuolina on ainoastaan euroalueella sijaitsevia eurojärjestelmän valuuttainterventioihin valittuja laitoksia.

1.5 Vakuutena olevat arvopaperit

EKP:n perussäännön artiklan 18.1 mukaan kaiken eurojärjestelmän luotonannon (eli likviditeettiä lisäävien operaatioiden) on perustuttava riittäviin vakuuksiin. Eurojärjestelmä hyväksyy operaatioidensa vakuudeksi laajan joukon erilaisia arvopapereita. Vakuuskelpoiset arvopaperit jaotellaan lähinnä eurojärjestelmän sisäisiä tarkoituksia varten kahteen ryhmään: ykköslistan (tier one) ja kakkoslistan (tier two) arvopapereihin. Ykköslistan arvopapereita ovat jälkimarkkinakelpoiset velkakirjat, jotka täyt-

tävät EKP:n vahvistamat yhdenmukaiset, euroalueen laajuiset kelpoisuusvaatimukset. Kakkoslistan arvopapereita ovat sellaiset muut jälkimarkkinakelpoiset ja ei-jälkimarkkinakelpoiset arvopaperit, jotka ovat erityisen tärkeitä kansallisille rahoitusmarkkinoille ja pankkijärjestelmille ja joiden kelpoisuusvaatimukset vahvistetaan kansallisissa keskuspankeissa EKP:n hyväksymällä tavalla. Ykkös- ja kakkoslistan arvopaperit kelpaavat yhtäläisesti kaikkiin eurojärjestelmän rahapoliittisiin operaatioihin (eurojärjestelmä ei kuitenkaan yleensä käytä kakkoslistan arvopapereita suorissa kaupoissa). Toisessa jäsenvaltiossa olevia vakuuskelpoisia arvopapereita voidaan käyttää kaikentyyppisten eurojärjestelmän luottojen vakuutena joko kirjeenvaihtajakeskuspankkimallin kautta tai EU-maiden arvopaperikaupan selvitysjärjestelmien välisten hyväksytyjen linkkien välityksellä.⁵ Kaikkia eurojärjestelmän rahapoliittisten operaatioiden vakuudeksi kelpaavia arvopapereita voidaan käyttää myös päivänsäisen luoton vakuutena.

1.6 Rahapoliittisen välineistön muutokset

EKP:n neuvosto voi milloin tahansa muuttaa niitä välineitä, ehtoja, vaatimuksia ja menettelyjä, joilla eurojärjestelmän rahapoliittisia operaatioita toteutetaan.

⁵ Ks. kohdat 6.6.1 ja 6.6.2.

Taulukko I.**Eurojärjestelmän rahapoliittiset operaatiot**

Rahapoliittiset operaatiot	Toimenpidetyypit		Maturiteetti	Toteuttamistiheys	Menettely
	Likviditeettiä lisäävät	Likviditeettiä vähentävät			
Avomarkkinaoperaatiot					
Perusrahoitusoperaatiot	• Käänteisoperaatiot	–	• 2 viikkoa	• Viikoittain	• Vakiohuutokaupat
Pitempiaikaiset rahoitusoperaatiot	• Käänteisoperaatiot	–	• 3 kuukautta	• Kuukausittain	• Vakiohuutokaupat
Hienosäätöoperaatiot	• Käänteisoperaatiot • Valuuttaswapit	• Valuuttaswapit • Määräaikaistalletusten kerääminen • Käänteisoperaatiot	• Ei vakio	• Satunnaisesti	• Pikahuutokaupat • Kahdenväliset kaupat
	• Suorat ostot	• Suorat myynnit	–	• Satunnaisesti	• Kahdenväliset kaupat
Rakenteelliset operaatiot	• Käänteisoperaatiot	• Velkasitoumusten liikkeeseenlasku	• Vakio / ei vakio	• Säännöllisesti ja satunnaisesti	• Vakiohuutokaupat
	• Suorat ostot	• Suorat myynnit	–	• Satunnaisesti	• Kahdenväliset kaupat
Maksuvalmiusjärjestelmä					
Maksuvalmiusluotto	• Käänteisoperaatiot	–	• Yön yli	• Käytettävissä vastapuolten harkinnan mukaan	
Talletusmahdollisuus	–	Talletukset	• Yön yli	• Käytettävissä vastapuolten harkinnan mukaan	

Luku 2

Hyväksyttävät vastapuolet

2 Hyväksyttävät vastapuolet

2.1 Yleiset kelpoisuusvaatimukset

Eurojärjestelmän rahapoliittisiin operaatioihin osallistuvien vastapuolten on täytettävä tietyt kelpoisuusvaatimukset.¹ Nämä vaatimukset on määritelty sitä silmällä pitäen, että laajalla joukolla laitoksia olisi mahdollisuus osallistua eurojärjestelmän rahapoliittisiin operaatioihin, että lisättäisiin koko euroalueen laitosten yhdenvertaista kohtelua ja varmistettaisiin, että vastapuolet täyttävät tietyt toiminta- ja vakavaraisuusvaatimukset:

- Vastapuoliksi hyväksytään vain EKP:n perussäännön artiklan 19.1 mukaiseen eurojärjestelmän vähimmäisvarantojärjestelmään kuuluvat laitokset. Laitoksia, jotka on vapautettu eurojärjestelmän vähimmäisvarantojärjestelmän mukaisista velvoitteista (ks. kohta 7.2), ei hyväksytä vastapuoliksi eurojärjestelmän maksuvalmiusjärjestelmään ja avomarkkinaoperaatioihin.
- Vastapuolten on oltava vakavaraisia. EU:n/ETAn kansallisten viranomaisten harjoittaman yhdenmukaistetun valvonnan on ulotuttava niihin ainakin jossakin muodossa.² Vastapuoliksi voidaan kuitenkin hyväksyä myös kansallisten viranomaisten vastaavantasoisessa yhdenmukaistamattomassa valvonnassa olevia vakavaraisia laitoksia. Tällaisia laitoksia ovat esimerkiksi sellaisten laitosten euroalueelle sijoittautuneet sivukonttorit, joiden hallinnollinen päätoimipaikka on Euroopan talousalueen (ETA) ulkopuolella.
- Jotta eurojärjestelmän rahapoliittiset operatiot voidaan toteuttaa tehokkaasti, vastapuolten on täytettävä asianomaisen kansallisen keskuspankin (tai EKP:n) soveltamissa sopimuksissa tai säännöissä määrätyt toimintavaatimukset.

Nämä yleiset kelpoisuusvaatimukset ovat yhdenmukaiset koko euroalueella. Yleiset kelpoisuusvaatimukset täyttävät laitokset voivat

- käyttää eurojärjestelmän maksuvalmiusjärjestelmää ja

- osallistua vakiohuutokauppoina toteutettavaan eurojärjestelmän avomarkkinaoperaatioihin.

Laitos voi osallistua eurojärjestelmän maksuvalmiusjärjestelmään ja vakiohuutokauppoina toteutettavaan avomarkkinaoperaatioihin vain sijoittautumisjäsenvaltionsa kansallisen keskuspankin välityksellä. Jos laitos on sijoittautunut (hallinnollisen päätoimipaikan tai sivukonttoreiden kautta) useampaan kuin yhteen jäsenvaltioon, kukin toimipaikka voi osallistua näihin operaatioihin sijaintijäsenvaltionsa kansallisen keskuspankin kautta, vaikka laitoksen huutokaupparjoukset voikin tehdä kussakin jäsenvaltiossa vain yksi toimipaikka (joko hallinnollinen päätoimipaikka tai nimetty sivukonttori).

2.2 Pikahuutokauppojen ja kahdenvälisen operaatioiden vastapuolten valinta

Suoriin kauppoihin osallistuvien vastapuolten joukkoa ei rajoiteta ennakolta.

Rahapoliittisiin valuuttaswapeihin osallistuvien vastapuolten on pystyttävä toteuttamaan isoja valuuttaoperaatioita tehokkaasti kaikissa markkinaoloissa. Valuuttaswapien vastapuolten joukko vastaa eurojärjestelmän valuuttainterventioihin valittujen euroalueella sijaitsevien vastapuolten joukkoa. Valuuttainterventioihin osallistuvien vastapuolten valinnassa noudatettavat perusteet ja menettelyt esitetään liitteessä 3.

Muita pikahuutokauppoina ja kahdenvälisinä kauppoina toteutettavia operaatioita (eli käännteisiä hienosäätöoperaatioita ja määräaikaistalletusten keräämistä) varten kukin kansallinen keskuspankki valitsee joukon vastapuolia kyseiseen jäsenvaltioon sijoittautuneista laitoksista, jotka täyttävät vastapuolten yleiset kelpoi-

¹ Suoriin kauppoihin osallistuvien vastapuolten joukkoa ei rajoiteta ennakolta.

² Luottolaitosten yhdenmukaistettu valvonta perustuu Euroopan parlamentin ja Euroopan unionin neuvoston 20. maaliskuuta 2000 antamaan direktiiviin N:o 2000/12/EY luottolaitosten liiketoiminnan aloittamisesta ja harjoittamisesta (sellaisena kuin se on muutettuna).

suusvaatimukset. Ensisijaisena valintaperusteena on aktiivisuus rahamarkkinoilla. Muita mahdollisesti huomioon otettavia perusteita ovat esimerkiksi välitystoiminnan tehokkuus ja tarjousten tekokyky.

Pikahuutokaupoissa ja kahdenvälisissä kaupoissa kansalliset keskuspankit käyvät kauppaa yksinomaan hienosäätöoperaatiovastapuolten kanssa. Jollei jokin kansallinen keskuspankki toiminnallisista syistä voi kaikissa operaatioissaan käydä kauppaa kaikkien hienosäätöoperaatioihin valittujen vastapuolten kanssa, tämän jäsenvaltion vastapuolet valitaan vuorojärjestelmää noudattaen, jotta kaikilla vastapuolilla olisi yhdenvertaiset osallistumismahdollisuudet.

EKP:n neuvosto päättää, toteuttaako EKP itse poikkeustilanteissa kahdenvälisiä hienosäätöoperaatioita. Jos EKP toteuttaa kahdenvälisiä operaatioita, se valitsee vastapuolet näissä tapauksissa vuorojärjestelmällä niistä euroalueella toimivista vastapuolista, jotka täyttävät pikahuutokauppojen ja kahdenvälisten kauppojen vastapuolten kelpoisuusvaatimukset, jotta kaikilla vastapuolilla olisi yhdenvertaiset osallistumismahdollisuudet.

2.3 Vastapuolivelvoitteiden laiminlyönteihin sovellettavat seuraamukset

Jos luottolaitos ei noudata vähimmäisvarantojen soveltamiseen liittyvien EKP:n asetusten ja päätösten mukaisia velvoitteita, EKP määrää sille seuraamuksia seuraavien asetusten nojalla: EKP:n valtuuksista määrätä seuraamuksia 23. marraskuuta 1998 annettu Euroopan unionin neuvoston asetus (EY) N:o 2532/98, EKP:n valtuuksista määrätä seuraamuksia 23. syyskuuta 1999 annettu EKP:n asetus (EKP/1999/4), EKP:n soveltamista vähimmäisvarannoista 23. marraskuuta 1998 annettu Euroopan unionin neuvoston asetus (EY) N:o 2531/98 ja vähimmäisvarantojen soveltamisesta 1. joulukuuta 1998 annettu EKP:n asetus (EKP/1998/15). Seuraamukset sekä säännöt niiden soveltamisesta määritellään näissä asetuksissa. Jos vähimmäisvarantovelvoitteiden

rikkomus on vakava, eurojärjestelmä voi lisäksi tilapäisesti sulkea vastapuolen pois avomarkkinaoperaatioista.

Jos vastapuoli laiminlyö kansallisen keskuspankin (tai EKP:n) soveltamien sopimusten tai sääntöjen mukaisia velvoitteitaan jäljempänä kuvatulla tavalla, eurojärjestelmä määrää sopimusehtojen tai sääntöjen mukaisesti sille taloudellisen sanktion tai sulkee sen tilapäisesti pois avomarkkinaoperaatioista.

Seuraamuksia määrätään huutokauppasääntöjen sekä kahdenvälisen kauppajärjestelmän sääntöjen rikkomuksista. Huutokauppasääntöjen rikkomuksesta on kyse, jos vastapuoli ei pysty siirtämään riittävää määrää vakuuksia sille likviditeettiä lisäävässä operaatioissa jaetun osuuden katteeksi tai jos se ei pysty toimittamaan riittävästi rahaa suorittaakseen osuutensa likviditeettiä vähentävässä operaatioissa. Kahdenvälisten kauppojen sääntöjen rikkomuksesta on kyse silloin, jos vastapuoli ei pysty toimittamaan riittävää määrää vakuuskelpoisia arvopapereita tai rahaa kattaakseen kahdenvälisessä kaupassa sovitun määrän.

Seuraamuksia määrätään myös tapauksissa, joissa vastapuoli ei ole noudattanut vakuuksien käyttöön liittyviä sääntöjä tai ei ole noudattanut pankkipäivän lopetukseen liittyviä sääntöjä tai ei täytä maksuvalmiusluoton saantiehtoja. Vakuuksien käytön sääntöjen noudattamattomuudesta on kyse, jos vastapuoli käyttää arvopapereita, jotka eivät ole vakuuskelpoisia tai joista on tullut vakuudeksi kelpaamattomia tai joita vastapuoli ei saa käyttää vakuutena esimerkiksi siksi, että ne ovat vastapuolen kanssa läheisissä sidoksissa olevan yhteisön tai vastapuolen itsensä liikkeeseen laskemia tai takaamia. Maksuvalmiusluoton saantiehtojen täyttämättä jättämisestä on kyse silloin, jos vastapuoli, jonka sekkitilillä on päivän päättyessä miinussaldo, ei täytä maksuvalmiusluoton saantiehtoja.

Velvoitteensa laiminlyöneen vastapuolen sulkeminen tilapäisesti pois avomarkkinaoperaatioista voidaan ulottaa koskemaan myös laitoksen muissa jäsenvaltiossa sijaitsevia sivukonttoreita. Jos velvoitteiden laiminlyönti on vakava –

esimerkiksi toistuva tai pitkäkestoinen – voidaan poikkeuksellisenä toimenpiteenä sulkea vastapuoli määräajaksi pois kaikista rahapoliittisista operaatioista.

Huutokauppojen, kahdenvälisen kauppajärjestelmän, vakuuksien, pankkipäivän lopetusmenettelyjen tai maksuvalmiusluoton saantiehtojen sääntöjen laiminlyönneistä seuraava kansallisten keskuspankkien määräämä ylimääräinen korko laskeaan ennalta määrätyn prosentin mukaan (ks. liite 6).

2.4 Vakavaraisuussyistä johtuva tilapäinen tai pysyvä poissulkeminen rahapoliittisista operaatioista

Kansallisen keskuspankin (tai EKP:n) soveltamien sopimusten tai sääntöjen mukaisesti eurojärjestelmä voi vakavaraisuussyistä sulkea vastapuolen tilapäisesti tai pysyvästi pois rahapoliittisista operaatioista ja maksuvalmiusjärjestelmästä.

Tilapäinen tai pysyvä poissulkeminen saattaa myös olla aiheellinen joissakin sellaisissa laiminlyöntitapauksissa, jotka on määritelty kansallisen keskuspankin soveltamissa sopimuksissa tai säännöissä.

Luku 3

Avomarkkinaoperaatiot

3 Avomarkkinaoperaatiot

Avomarkkinaoperaatioilla on tärkeä sija eurojärjestelmän rahapolitiikassa. Niillä säädelään korkoja, hallitaan markkinoiden likviditeettiä ja viestitään rahapolitiikan virityksestä. Tarkoituksensa, säännöllisyytensä ja menettelyjensä mukaan eurojärjestelmän avomarkkinaoperaatiot voidaan jakaa neljään ryhmään: perusrahoitusoperaatioihin, pitempiaikaisiin rahoitusoperaatioihin, hienosäätöoperaatioihin ja rakenteellisiin operaatioihin. Eurojärjestelmän tärkein avomarkkinaoperaatioiden väline ovat käänteisoperaatiot, joita voidaan käyttää kaikkien neljän operaatioryhmän yhteydessä, kun taas velkasitoumuksia voidaan käyttää likviditeettiä vähentävissä rakenteellisissa operaatioissa. Lisäksi eurojärjestelmällä on käytettävissään kolme muuta hienosäätöoperaatioiden välinettä: suorat kaupat, valuuttaswapit ja määräaikaistalletusten kerääminen. Seuraavissa kohdissa käsitellään yksityiskohtaisesti eurojärjestelmän avomarkkinaoperaatioissaan käyttämien eri välineiden erityisominaisuuksia.

3.1 Käänteisoperaatiot

3.1.1 Yleistä

a. Välinetyyppi

Käänteisoperaatioissa eurojärjestelmä ostaa tai myy vakuuskelpoisia arvopapereita takaisinostositoumuksin tai tekee luotto-operaatioita, joiden vakuutena on vakuuskelpoisia arvopapereita. Käänteisoperaatioilla hoidetaan sekä perusrahoitusta että pitempi aikaista rahoitusta. Lisäksi eurojärjestelmä voi käyttää käänteisoperaatioita hienosäätöön tarkoitetuissa ja rakenteellisissa operaatioissa.

b. Oikeudellinen luonne

Kansalliset keskuspankit voivat toteuttaa käänteisoperaatioita takaisinostositoumuksina. Tällöin arvopaperin omistusoikeus siirtyy velkojalle ja osapuolet sopivat vastakkaisesta operaatiosta, jolla arvopaperi siirretään takaisin velalliselle jonakin tulevana ajankohtana. Käänteisoperaatioita voidaan toteuttaa myös vakuudellisina

luottoina, jolloin velkoja saa arvopaperin vakuudeksi, mutta sen omistusoikeus pysyy velallisella, ellei velkasitoumus jää täyttämättä. Takaisinostositoumuksiin perustuvien käänteisoperaatioiden ehdot täsmennetään asianomaisen kansallisen keskuspankin (tai EKP:n) soveltamassa sopimusjärjestelmässä. Vakuudellisiin luottoihin perustuvien käänteisoperaatioiden järjestelyissä otetaan huomioon ne eri jäsenvaltioissa sovellettavat erilaiset menettelyt ja muodollisuudet, joilla luodaan oikeus vakuuteen (esimerkiksi panttiin) ja sen realisoimiseen.

c. Korkeohdot

Takaisinostositoumuksessa ostohinnan ja takaisinostohinnan ero vastaa lainatulle rahamäärälle operaation ajalta kertynyttä korkoa eli takaisinostohinta sisältää maksettavan koron. Vakuudellisena luottona toteutettavassa käänteisoperaatioissa korko lasketaan luoton korkoprosentin mukaan operaatioissa sovellettavan maturiteetin ajalta. Eurojärjestelmän käänteisissä avomarkkinaoperaatioissa korko on yksinkertainen korko, jonka laskukäytönä on ”todelliset päivät / 360”.

3.1.2 Perusrahoitusoperaatiot

Perusrahoitusoperaatiot ovat eurojärjestelmän tärkeimpiä avomarkkinaoperaatioita. Niillä on keskeinen asema pyrittäessä säätämään korkoja, hallitsemaan markkinoiden likviditeettiä ja viestimään rahapolitiikan virityksestä. Lisäksi niillä turvataan suurin osa rahoitussektorin maksuvalmiudesta. Perusrahoitusoperaatioiden ominaisuudet voidaan tiivistää seuraavasti:

- Ne lisäävät likviditeettiä.
- Ne toteutetaan säännöllisesti viikoittain.¹

¹ Perusrahoitusoperaatiot ja pitempi aikaiset rahoitusoperaatiot toteutetaan eurojärjestelmän ennalta julkistaman huutokauppa-kalenterin (ks. myös kohta 5.1.2) mukaan. Kalenteri on saatavissa EKP:n www-sivustosta (www.ecb.int); ks. myös eurojärjestelmän www-sivustot (liite 5).

- Niissä sovellettava maturiteetti on yleensä kaksi viikkoa.^{2, 3}
- Ne toteutetaan hajautetusti kansallisissa keskuspankeissa.
- Ne toteutetaan vakiohuutokauppoina (ks. kohta 5.1).
- Kaikki vastapuolet, jotka täyttävät yleiset kelpoisuusvaatimukset (ks. kohta 2.1), voivat tehdä perusrahoitusoperaatioissa huutokaupparjouksia.
- Sekä ykkös- että kakkoslistan arvopaperit (ks. luku 6) katsotaan perusrahoitusoperaatioissa vakuuskelpoisiksi arvopapereiksi.

3.1.3 Pitempiaikaiset rahoitusoperaatiot

Eurojärjestelmä toteuttaa säännöllisesti myös rahoitusoperaatioita, joissa sovelletaan kolmen kuukauden maturiteettia ja jotka on tarkoitettu kattamaan rahoitussektorin pitempi aikaista rahoitustarvetta. Näiden operaatioiden osuus keskuspankkirahoituksen kokonaisvolyymista on rajoitettu. Näillä operaatioilla eurojärjestelmä ei yleensä pyri antamaan signaaleja markkinoille, minkä vuoksi sillä on niissä yleensä hinnanottajan rooli. Tästä syystä pitempi aikaiset rahoitusoperaatiot toteutetaan tavallisesti korkohuutokauppoina, ja EKP ilmoittaa tulevilla huutokaupoilla toteutettavien operaatioiden volyymin ajoittain. Poikkeustilanteissa eurojärjestelmä voi myös toteuttaa pitempi aikaisia rahoitusoperaatioita kiinteäkorkoisina huutokauppoina.

Pitempi aikaisten rahoitusoperaatioiden ominaisuudet voidaan tiivistää seuraavasti:

- Ne lisäävät likviditeettiä.
- Ne toteutetaan säännöllisesti kuukausittain.⁴
- Niissä sovellettava maturiteetti on yleensä kolme kuukautta.⁵
- Ne toteutetaan hajautetusti kansallisissa keskuspankeissa.

- Ne toteutetaan vakiohuutokauppoina (ks. kohta 5.1).
- Kaikki vastapuolet, jotka täyttävät yleiset kelpoisuusvaatimukset (ks. kohta 2.1), voivat tehdä pitempi aikaisissa rahoitusoperaatioissa huutokaupparjouksia.
- Sekä ykkös- että kakkoslistan arvopaperit (ks. luku 6) katsotaan pitempi aikaisissa rahoitusoperaatioissa vakuuskelpoisiksi arvopapereiksi.

3.1.4 Käänteiset hienosäätöoperaatiot

Eurojärjestelmä voi tehdä hienosäätöä käänteisin avomarkkinaoperaatioin. Hienosäätöoperaatioilla pyritään hallitsemaan markkinoiden likviditeettiä ja säätelemään korkoja erityisesti likviditeetin odottamattomista vaihteluista johtuvien korkovaikutusten tasaamiseksi. Koska markkinoiden odottamattomien muutosten vuoksi voidaan tarvita nopeita toimia, on suotavaa, että näiden operaatioiden toteuttamistapa voidaan valita hyvin joustavasti:

- Ne voivat lisätä tai vähentää likviditeettiä.
- Niiden toteuttamistiheyttä ei ole vakioitu.
- Niissä sovellettavaa maturiteettia ei ole vakioitu.
- Likviditeettiä lisäävät käänteiset hienosäätöoperaatiot tehdään yleensä pikahuutokauppoina, mutta myös kahdenvälisiä kauppia voidaan tehdä (ks. luku 5).
- Likviditeettiä vähentävät käänteiset hienosäätöoperaatiot tehdään yleensä kahdenvälisinä kauppoina (ks. kohta 5.2).

² Perusrahoitusoperaatioissa ja pitempi aikaisissa rahoitusoperaatioissa sovellettava maturiteetti voi vaihdella ajoittain mm. jäsenvaltioiden kansallisten vapaapäivien vuoksi.

³ Lisäksi eurojärjestelmä voi toteuttaa toisinaan säännöllisen perusrahoitusoperaation kanssa samanaikaisesti perusrahoitusoperaation, jonka maturiteetti on eripituinen (esimerkiksi yksi viikko). Näin voidaan menetellä esimerkiksi kahdessa voimassa olevassa perusrahoitusoperaatioissa jaettujen likviditeettimäärien välisen kokoeron pienentämiseksi.

⁴ Ks. alaviite 1.

⁵ Ks. alaviite 2.

- Käänteiset hienosäätöoperaatiot toteutetaan yleensä hajautetusti kansallisissa keskuspankeissa (EKP:n neuvosto päättää, toteuttaako EKP poikkeustilanteissa itse kahdenväliset käänteiset hienosäätöoperaatiot).
- Eurojärjestelmä voi kohdassa 2.2 esitetyin perustein valita rajoitetun määrän vastapuolia osallistumaan käänteisiin hienosäätöoperaatioihin.
- Sekä ykkös- että kakkoslistan arvopaperit (ks. luku 6) katsotaan käänteisissä hienosäätöoperaatioissa vakuuskelpoisiksi arvopapereiksi.

3.1.5 Käänteiset rakenteelliset operaatiot

Eurojärjestelmä voi suorittaa rakenteellisia operaatioita käänteisinä avomarkkinaoperaatioina. Rakenteellisilla operaatioilla pyritään vaikuttamaan eurojärjestelmän rakenteelliseen asemaan rahoitussektoriin nähden. Näiden operaatioiden ominaisuudet voidaan tiivistää seuraavasti:

- Ne lisäävät likviditeettiä.
- Niitä voidaan toteuttaa säännöllisesti tai satunnaisesti.
- Niissä sovellettavaa maturiteettia ei ole ennalta vakioitu.
- Ne toteutetaan vakiohuutokauppoina (ks. kohta 5.1).
- Ne toteutetaan hajautetusti kansallisissa keskuspankeissa.
- Kaikki vastapuolet, jotka täyttävät yleiset kelpoisuusvaatimukset (ks. kohta 2.1), voivat tehdä käänteisissä rakenteellisissa operaatioissa huutokaupparjouksia.
- Sekä ykkös- että kakkoslistan arvopaperit (ks. luku 6) katsotaan käänteisissä rakenteellisissa operaatioissa vakuuskelpoisiksi arvopapereiksi.

3.2 Suorat kaupat

a. Välinetyyppi

Suorina kauppoina toteutettavilla avomarkkinaoperaatioilla tarkoitetaan toimenpiteitä, joissa eurojärjestelmä ostaa tai myy vakuuskelpoisia arvopapereita suoraan markkinoilla. Suoria kauppvoja tehdään vain rakenteellisista syistä ja hienosäätötarkoituksessa.

b. Oikeudellinen luonne

Suorassa kaupassa arvopaperien omistusoikeus siirtyy kokonaan myyjältä ostajalle, eikä kaupan liity omistusoikeuden siirron palautusta. Suorat kaupat perustuvat kaupan kohteena olevaa velkasitoumusta koskeviin markkinakäytäntöihin.

c. Hintaehdot

Hinnoittelussa eurojärjestelmä noudattaa sitä kaupan kohteena olevia velkasitoumuksia koskevaa markkinakäytäntöä, joka on laajimmin hyväksytty.

d. Muut ominaisuudet

Eurojärjestelmän suorien kauppajen ominaisuudet voidaan tiivistää seuraavasti:

- Ne voivat lisätä likviditeettiä (suorat ostot) tai vähentää likviditeettiä (suorat myynnit).
- Niiden toteuttamistiheyttä ei ole vakioitu.
- Ne toteutetaan kahdenvälisinä kauppoina (ks. kohta 5.2).
- Ne toteutetaan yleensä hajautetusti kansallisissa keskuspankeissa (EKP:n neuvosto päättää, toteuttaako EKP poikkeustilanteissa itse suorat hienosäätöoperaatiot).
- Suoriin kauppajoihin osallistuvien vastapuolten joukkoa ei rajoiteta ennalta.
- Yleensä suoria kauppvoja tehdään vain ykköslistan arvopapereilla (ks. kohta 6.1).

3.3 EKP:n velkasitoumusten liikkeeseenlasku

a. Välinetyyppi

EKP voi laskea liikkeeseen velkasitoumuksia, kun se pyrkii vaikuttamaan eurojärjestelmän rakenteelliseen asemaan rahoitussektoriin nähdessä siten, että markkinoille luodaan likviditeettivaje (tai lisätään olemassa olevaa vajetta).

b. Oikeudellinen luonne

Sitoumukset ovat EKP:n velkasitoumuksia sitoumusten haltijoille. Sitoumukset lasketaan liikkeeseen arvo-osuuksina ja niitä säilytetään euroalueella sijaitsevilla arvopaperikeskuksissa. EKP ei aseta mitään rajoituksia velkasitoumusten siirtokelpoisuudelle. EKP:n velkasitoumuksia koskevat säännökset ilmenevät tarkemmin näiden velkasitoumusten ehdoista.

c. Korkehdot

Sitoumukset lasketaan liikkeeseen diskontattuina, eli niiden emissiohintana on nimellisarvoa alhaisempi, ja ne lunastetaan eräpäivänä nimellisarvostaan. Emissiohinnan ja lunastushinnan erotus on yhtä kuin korko, joka emissiohinnalle on kertynyt sovitun korkoprosentin mukaan sitoumuksen juoksuajalta. Korko on yksinkertainen korko, jonka laskukäytäntönä on ”todelliset päivät / 360”. Emissiohintana laskeaan kehikossa I esitetyllä tavalla.

d. Muut ominaisuudet

EKP:n velkasitoumusten liikkeeseenlaskun ominaisuudet voidaan tiivistää seuraavasti:

- Velkasitoumuksia lasketaan liikkeeseen markkinoiden likviditeetin vähentämiseksi.
- Velkasitoumuksia voidaan laskea liikkeeseen säännöllisesti tai satunnaisesti.
- Velkasitoumusten maturiteetti on lyhyempi kuin 12 kuukautta.
- Velkasitoumuksia lasketaan liikkeeseen vakiohuutokaupoilla (ks. kohta 5.1).
- Kansalliset keskuspankit tarjoavat velkasitoumukset ostettaviksi, ja ne selvitetään hajautetusti.
- Kaikki vastapuolet, jotka täyttävät yleiset kelpoisuusvaatimukset (ks. kohta 2.1), voivat tehdä EKP:n velkasitoumusten ostoa koskevia huutokaupparjouksia.

3.4 Valuuttaswapit

a. Välinetyyppi

Rahapoliittisissa valuuttaswapeissa euroja ostetaan ja myydään samanaikaisin avista- ja termiinkaupoin ulkomaan valuuttaa vastaan.

Kehikko I.

EKP:n velkasitoumusten liikkeeseenlasku

Tässä

N: Velkasitoumuksen nimellisarvo

r_f : Korko (%)

D: Velkasitoumuksen maturiteetti (pv)

P_T : Velkasitoumuksen emissiohintana

Emissiohintana on:

$$P_T = N \times \frac{1}{1 + \frac{r_f \times D}{36\,000}}$$

Kehikko 2.

Valuuttaswapit

S: Euron (EUR) ja ulkomaan valuutan ABC välinen avistavaihtokurssi (valuuttaswapin kaupan-
tekopäivänä)

$$S = \frac{x \times ABC}{1 \times EUR}$$

F_M : Euron ja ulkomaan valuutan ABC välinen termiinivaihtokurssi swapin takaisinostopäivänä (M)

$$F_M = \frac{y \times ABC}{1 \times EUR}$$

Δ_M : Euron ja ulkomaan valuutan ABC väliset termiinipisteet swapin takaisinostopäivänä (M)

$$\Delta_M = F_M - S$$

$N(\cdot)$: Valuutan avistamäärä; $N(\cdot)_M$ on valuutan termiinimäärä:

$$N(ABC) = N(EUR) \times S \quad \text{tai} \quad N(EUR) = \frac{N(ABC)}{S}$$

$$N(ABC)_M = N(EUR)_M \times F_M \quad \text{tai} \quad N(EUR)_M = \frac{N(ABC)_M}{F_M}$$

Valuuttaswapeja käytetään hienosäätötarkoituksessa, pääasiassa markkinoiden likviditeetin hallintaan ja korkojen säätelyyn.

b. Oikeudellinen luonne

Rahapoliittisilla valuuttaswapeilla tarkoitetaan operaatioita, joissa eurojärjestelmä ostaa (tai myy) euroja avistakaupoin ulkomaan valuuttaa vastaan ja samanaikaisesti myy (tai ostaa) eurot takaisin termiinikaupoin tietynä takaisinostopäivänä. Valuuttaswapien ehdot täsmennetään asianomaisen kansallisen keskuspankin (tai EKP:n) soveltamissa sopimuksissa.

c. Valuuttaa ja vaihtokurssia koskevat ehdot

Tavallisesti eurojärjestelmän operaatiot toteutetaan vain laajan kaupankäynnin kohteena olevilla valuutoilla, vakiintunutta markkinakäytäntöä noudattaen. Kussakin valuuttaswap-operaatiossa eurojärjestelmä ja vastapuolet sopivat kaupassa sovellettavista swap-pisteistä. Swap-pisteet tarkoittavat termiinikaupan vaihtokurssin ja avistakaupan vaihtokurssin välistä eroa. Euron ja ulkomaan valuutan väliset swap-pisteet noteerataan yleisten markkinakäytäntö-

jen mukaan. Valuuttaswapien vaihtokurssia koskevat ehdot esitetään kehikossa 2.

d. Muut ominaisuudet

Valuuttaswapien ominaisuudet voidaan tiivistää seuraavasti:

- Ne voivat lisätä tai vähentää likviditeettiä.
- Niiden toteuttamistiheyttä ei ole vakioitu.
- Niissä sovellettavaa maturiteettia ei ole vakioitu.
- Ne toteutetaan pikahuutokauppoina tai kahdenvälisinä kauppoina (ks. luku 5).
- Ne toteutetaan yleensä hajautetusti kansallisissa keskuspankeissa (EKP:n neuvosto päättää, toteuttaako EKP poikkeustilanteissa itse kahdenväliset valuuttaswapit).
- Eurojärjestelmä voi kohdassa 2.2 ja liitteessä 3 esitetyin perustein valita rajoitetun määrän vastapuolia osallistumaan valuuttaswapeihin.

3.5 Määräaikaistalletusten kerääminen

a. Välinetyyppi

Eurojärjestelmä voi tarjota vastapuolille mahdollisuutta tehdä korollisia määräaikaistalletuksia vastapuolen sijoittautumisjäsenvaltion kansalliseen keskuspankkiin. Määräaikaistalletuksia kerätään vain hienosäätötarkoituksessa, markkinoiden likviditeetin vähentämiseksi.

b. Oikeudellinen luonne

Vastapuolilta kerättävät talletukset ovat määräaikaisia, ja niiden korko on kiinteä. Kansalliset keskuspankit eivät anna talletusten vastineeksi vakuuksia.

c. Korkoehdot

Talletusten korko on yksinkertainen korko, jonka laskukäytäntönä on ”todelliset päivät / 360”. Korko maksetaan talletuksen erääntyessä.

d. Muut ominaisuudet

Määräaikaistalletusten ominaisuudet voidaan tiivistää seuraavasti:

- Talletuksia kerätään likviditeetin vähentämiseksi.
- Talletusten keräystiheyttä ei ole vakioitu.
- Talletusten maturiteettia ei ole vakioitu.
- Talletukset kerätään yleensä pikahuutokaupoilla, mutta myös kahdenvälisiä kauppvoja voidaan tehdä (ks. luku 5).
- Talletuksia kerätään yleensä hajautetusti kansallisissa keskuspankeissa (EKP:n neuvosto päättää, kerääkö EKP poikkeustilanteissa itse määräaikaistalletuksia kahdenvälisillä kaupoilla).⁶
- Eurojärjestelmä voi kohdassa 2.2 esitetyin perustein valita rajoitetun määrän vastapuolia, joilta se kerää määräaikaistalletuksia.

⁶ Määräaikaistalletuksia pidettäisiin kansallisissa keskuspankeissa olevilla tileillä niissäkin tapauksissa, joissa EKP toteuttaisi nämä operaatiot keskitetysti.

Luku 4

Maksuvalmiusjärjestelmä

4 Maksuvalmiusjärjestelmä

4.1 Maksuvalmiusluotto

a. Välinetyyppi

Maksuvalmiusluottoon oikeutetut vastapuolet voivat saada kansallisilta keskuspankeilta yön yli -likviditeettiä ennakolta määrättyllä korolla vakuuskelpoisia arvopapereita vastaan (ks. luku 6). Maksuvalmiusluotolla pyritään tyydyttämään vastapuolten tilapäiset likviditeettitarpeet. Tavallisesti maksuvalmiusluoton korko muodostaa yön yli -markkinakoron ylärajan. Maksuvalmiusluoton ehdot ovat samat koko euroalueella.

b. Oikeudellinen luonne

Kansalliset keskuspankit voivat antaa likviditeettiä maksuvalmiusluotoina yön yli -takaisinostosopimuksilla. Tällöin arvopaperin omistus-oikeus siirtyy velkojalle ja osapuolet sopivat vastakkaisesta operaatiosta, jolla arvopaperi siirretään takaisin velalliselle seuraavana pankkipäivänä. Likviditeettiä voidaan antaa myös vakuudellisina yön yli -luotoina, jolloin velkoja saa arvopaperin vakuudeksi, mutta sen omistusoikeus pysyy velallisella, ellei velkasitoumus jää täyttämättä. Takaisinostosopimuksien ehdot täsmennetään kunkin kansallisen keskuspankin soveltamissa sopimuksissa. Vakuudelliseen luottoon perustuvissa järjestelyissä otetaan huomioon ne eri jäsenvaltioissa sovellettavat erilaiset menettelyt ja muodollisuudet, joilla luodaan oikeus vakuuteen (panttiin) ja sen realisoimiseen.

c. Luoton käytön edellytykset

Maksuvalmiusluottoa voivat saada laitokset, jotka täyttävät kohdassa 2.1 esitetyt vastapuolten yleiset kelpoisuusvaatimukset. Luoton myöntää laitoksen sijoittautumisjäsenvaltion kansallinen keskuspankki. Maksuvalmiusluottoa myönnetään vain niinä päivinä, joina asianomainen kansallinen reaaliaikainen bruttomaksujärjestelmä (RTGS-järjestelmä) ja kyseinen arvopaperikaupan selvitysjärjestelmä tai -järjestelmät ovat toiminnassa.

Päivän päättyessä vastapuolten selvitystileillä kansallisissa keskuspankeissa olevat päivänsisäi-

set nettovelat katsotaan automaattisesti pyynnöksi saada maksuvalmiusluottoa. Menettelyt, joita sovelletaan maksuvalmiusluoton käyttöön päivän päättyessä, esitetään kohdassa 5.3.3.

Vastapuoli voi saada maksuvalmiusluottoa myös toimittamalla pyynnön sijoittautumisjäsenvaltionsa kansalliseen keskuspankkiin. Jotta kansallinen keskuspankki voisi käsitellä pyynnön samana päivänä, sen on saatava pyyntö viimeistään 30 minuuttia TARGET-järjestelmän varsinaisen sulkemisajan jälkeen.^{1,2} TARGET-järjestelmän sulkemisaika on yleensä klo 18.00 EKP:n aikaa (Keski-Euroopan aikaa). Määräaika, johon mennessä maksuvalmiusluottoa voi pyytää, pidennetään vielä 30 minuuttia eurojärjestelmän viimeisenä pankkipäivänä kunakin vähimmäisvarantojen pitoajanjaksona. Pyyntö tulee mainita luoton määrä ja eritellä vakuusmateriaali, jos luoton vakuudeksi tarvittavia arvopapereita ei ole ennakolta talletettu kansalliseen keskuspankkiin.

Riittävien vakuuksien vaatimusta lukuun ottamatta maksuvalmiusluottona myönnettävien varojen määrää ei rajoiteta.

d. Maturiteetti ja korkoehdot

Maksuvalmiusluotto on yön yli -luottoa. TARGET-järjestelmään suoraan osallistuvien vastapuolten luoton takaisinmaksu veloitetaan seuraavana sellaisena päivänä, jona asianomainen kansallinen RTGS-järjestelmä ja kyseinen arvopaperikaupan selvitysjärjestelmä tai -järjestelmät ovat toiminnassa, heti näiden järjestelmien avautuessa.

Eurojärjestelmä ilmoittaa ennakolta maksuvalmiusluoton koron, joka lasketaan yksinkertaisena korkona noudattaen laskukäytäntöä ”to-

¹ Joissakin jäsenvaltioissa kansallinen keskuspankki (tai jotkin sen haarakonttorit) eivät välttämättä ole avoinna rahapolitiittisten operaatioiden suorittamista varten kaikkina eurojärjestelmän pankkipäivinä kansallisten tai alueellisten arkipyhien tai vapaapäivien takia. Tällaisissa tapauksissa kyseisen kansallisen keskuspankin on tiedotettava etukäteen vastapuolille järjestelyistä, joita tullaan soveltamaan maksuvalmiusluoton käyttöön näinä päivinä.

² Päivät, joina TARGET-järjestelmä pidetään kiinni, ilmoitetaan EKP:n www-sivustossa (www.ecb.int); ks. myös eurojärjestelmän www-sivustot (liite 5).

delliset päivät / 360". EKP voi muuttaa korkoa milloin tahansa, ja muutos tulee voimaan aikaisintaan seuraavana eurojärjestelmän pankkipäivänä.³ Maksuvalmiusluoton korko maksetaan luoton takaisinmaksun yhteydessä.

e. *Käytön keskeyttäminen*

Maksuvalmiusluottoa myönnettäessä on aina noudatettava EKP:n tavoitteita ja yleisiä rahapolitiittisia näkökohtia. EKP voi milloin tahansa muuttaa maksuvalmiusluoton ehtoja tai keskeyttää luoton myöntämisen.

4.2 Talletusmahdollisuus

a. *Välinetyyppi*

Vastapuolet voivat tehdä yön yli -talletuksia kansallisiin keskuspankkeihin. Talletuksille maksetaan ennakolta määrättyä korkoa. Talletusten korko muodostaa yleensä yön yli -markkinakoron alarajan. Talletusten ehdot ovat samat koko euroalueella.⁴

b. *Oikeudellinen luonne*

Vastapuolilta otettaville yön yli -talletuksille maksetaan kiinteää korkoa. Vastapuolille ei anneta talletusten vastineeksi vakuuksia.

c. *Käytön edellytykset⁵*

Talletusmahdollisuutta voivat käyttää laitokset, jotka täyttävät kohdassa 2.1 esitetyt vastapuolten yleiset kelpoisuusvaatimukset. Laitos voi käyttää talletusmahdollisuutta sijoittautumisjäsenvaltionsa kansallisen keskuspankin kautta. Talletusmahdollisuutta voi käyttää vain niinä päivinä, joina asianomainen kansallinen RTGS-järjestelmä on toiminnassa.

Tehdäkseen talletuksen vastapuolen on toimitettava talletuspyyntö sijoittautumisjäsenvaltionsa kansalliselle keskuspankille. Jotta kansallinen keskuspankki voisi käsitellä pyynnön samana päivänä, sen on saatava pyyntö viimeistään 30 minuuttia TARGET-järjestelmän varsinaisen sulkemisaian jälkeen. TARGET-järjestelmän sulkemisaika on yleensä klo 18.00

EKP:n aikaa (Keski-Euroopan aikaa)^{6,7}. Määräaika, johon mennessä talletusmahdollisuuden käyttöä koskevia pyyntöjä voi esittää, pidentään vielä 30 minuuttia eurojärjestelmän viimeisenä pankkipäivänä kunakin vähimmäisvarantojen pitoajanjaksona. Pyyntöissä on mainittava talletettava määrä.

Vastapuolen tekemien talletusten määrää ei rajoiteta.

d. *Maturiteetti ja korkoehdot*

Talletukset ovat yön yli -talletuksia. TARGET-järjestelmään suoraan osallistuvien vastapuolten talletukset erääntyvät seuraavana sellaisena päivänä, jona asianomainen kansallinen RTGS-järjestelmä on toiminnassa, heti järjestelmän avautuessa. Eurojärjestelmä ilmoittaa ennakolta talletusten koron, joka lasketaan yksinkertaisena korkona noudattaen laskukäytäntöä "todelliset päivät / 360". EKP voi muuttaa korkoa milloin tahansa, ja muutos tulee voimaan aikaisintaan seuraavana eurojärjestelmän pankkipäivänä. Korko maksetaan talletuksen erääntyessä.

e. *Käytön keskeyttäminen*

Talletusmahdollisuus voidaan myöntää vain noudattaen EKP:n tavoitteita ja yleisiä rahapolitiittisia näkökohtia. EKP voi milloin tahansa muuttaa talletusten ehtoja tai keskeyttää niiden käytön.

3 Tässä asiakirjassa "eurojärjestelmän pankkipäivällä" tarkoitetaan mitä tahansa sellaista päivää, jolloin EKP ja ainakin yksi kansallinen keskuspankki ovat avoimina eurojärjestelmän rahapolitiittisten operaatioiden toteuttamista varten.

4 Euroalueen maiden välillä voi olla toiminnallisia eroavuuksia, jotka johtuvat kansallisten keskuspankkien tilien rakenteiden eroista.

5 Koska kansallisten keskuspankkien tilien rakenteet poikkeavat toisistaan, EKP saattaa myöntää kansallisille keskuspankeille luvan soveltaa hieman tässä kuvatusta poikkeavia talletusmahdollisuuden käytön edellytyksiä. Kansalliset keskuspankit antavat tietoja kaikista soveltamistaan poikkeuksista tässä asiakirjassa kuvattuihin talletusmahdollisuuden käytön edellytyksiin.

6 Joissakin jäsenvaltioissa kansallinen keskuspankki (tai jotkin sen haarakonttorit) eivät välttämättä ole avoimina rahapolitiittisten operaatioiden suorittamista varten kaikkina eurojärjestelmän pankkipäivinä kansallisten tai alueellisten arkipäivien tai vapaa-päivien takia. Tällaisissa tapauksissa kyseisen kansallisen keskuspankin on tiedotettava etukäteen vastapuolille järjestelyistä, joita tullaan soveltamaan maksuvalmiusluoton käyttöön näinä päivinä.

7 Päivät, joina TARGET-järjestelmä pidetään kiinni, ilmoitetaan EKP:n www-sivustossa (www.ecb.int); ks. myös eurojärjestelmän www-sivustot (liite 5).

Luku 5

Menettelyt

5 Menettelyt

5.1 Huutokaupat

5.1.1 Yleistä

Eurojärjestelmän avomarkkinaoperaatiot toteutetaan yleensä huutokauppoina. Näihin huutokauppoihin sisältyy kuusi vaihetta, jotka on lueteltu kehikossa 3.

Eurojärjestelmä erottelee kaksi huutokauppatyppiä: vakio- ja pikahuutokaupat. Menettelyt ovat kummassakin huutokauppatyypissä samat lukuun ottamatta kaupan toteutukseen kuluva aikaa ja vastapuolien määrää.

a. Vakiohuutokaupat

Vakiohuutokaupoissa kaupan tulos vahvistetaan viimeistään 24 tunnin kuluttua siitä, kun huutokaupasta ilmoitettiin (tarjousten jättämisen määräajan ja huutokaupan tuloksen ilmoittamisen välinen aika on tällöin noin kaksi tuntia). Kuviosta 1 nähdään vakiohuutokauppojen toteutusvaiheiden normaali aikataulu pääpiirteittäin. EKP voi tarvittaessa muuttaa yksittäisten operaatioiden aikatauluja.

Perusrahoitusoperaatiot, pitempiaikaiset rahoitusoperaatiot ja rakenteelliset operaatiot (suoria kauppooja lukuun ottamatta) toteutetaan aina vakiohuutokauppoina. Kohdassa 2.1 mainitut yleiset kelpoisuusvaatimukset täyttävät vastapuolet voivat osallistua vakiohuutokauppoihin.

b. Pikahuutokaupat

Pikahuutokaupat toteutetaan yleensä tunnin kuluessa siitä, kun huutokaupasta ilmoitettiin, ja huutokaupan tulokset vahvistetaan välittömästi niiden julkaisun jälkeen. Pikahuutokauppojen toteutusvaiheiden normaali aikataulu ilmenee kuviosta 2. EKP voi tarvittaessa muuttaa yksittäisten operaatioiden aikatauluja. Pikahuutokauppoja käytetään ainoastaan hienosäätöoperaatioiden toteutuksessa. Eurojärjestelmä saattaa kohdassa 2.2 mainittujen kriteerien ja menettelytapojen perusteella valita pikahuutokauppoihin suppeamman vastapuolijoukon kuin vakiohuutokauppoihin.

Kehikko 3.

Huutokauppojen toteutusvaiheet

Vaihe 1. Huutokaupasta ilmoittaminen

- a. EKP:n ilmoitus julkisten sähköisten markkinainformaatiojärjestelmien kautta
- b. Kansallisten keskuspankkien ilmoitus kansallisten sähköisten markkinainformaatiojärjestelmien kautta ja suoraan yksittäisille vastapuolille (jos katsotaan tarpeelliseksi)

Vaihe 2. Huutokauppatarjousten valmisteluun ja tekoon liittyvät vastapuolien toimenpiteet

Vaihe 3. Tarjousten kokoaminen eurojärjestelmässä

Vaihe 4. Likviditeetin jakaminen ja huutokaupan tulosten ilmoittaminen

- a. EKP:n päätös jako-osuuksista
- b. Myönnettyjen osuuksien ilmoittaminen

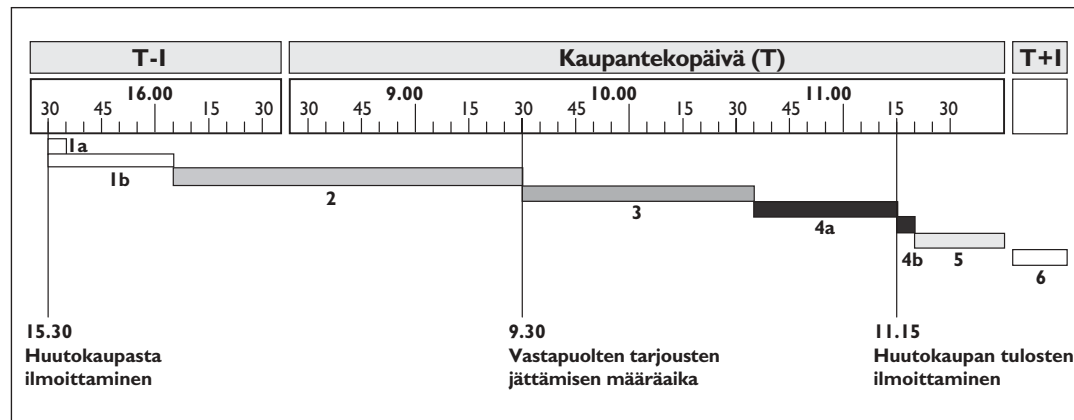
Vaihe 5. Huutokaupan tulosten vahvistaminen vastapuolille

Vaihe 6. Huutokauppaan liittyvät maksut ja toimitukset (ks. kohta 5.3)

Kuvio 1.

Vakiohuutokauppojen toteutusvaiheiden normaali aikataulu

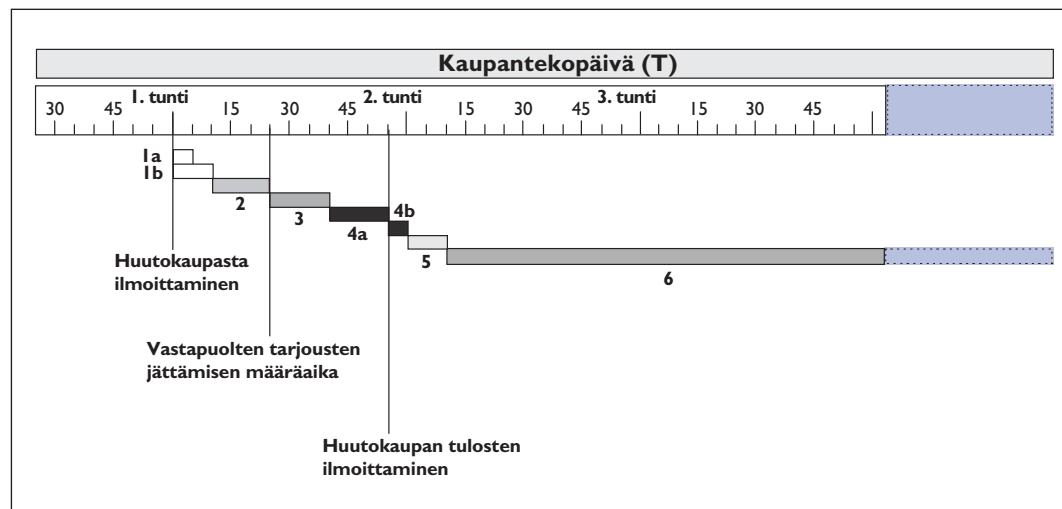
(kellonajat ovat Keski-Euroopan aikaa)

Huom.: Numerot viittaavat kehikossa 3 määriteltyihin toteutusvaiheisiin.

Kuvio 2.

Pikahuutokauppojen toteutusvaiheiden normaali aikataulu

Huom.: Numerot viittaavat kehikossa 3 määriteltyihin toteutusvaiheisiin.

c. Kiinteä- ja vaihtuvakorkoiset huutokaupat

Eurojärjestelmällä on mahdollisuus tehdä joko kiinteäkorkoisia (määrähuutokauppa) tai vaihtuvakorkoisia (korkohuutokauppa) huutokauppoja. Kiinteäkorkoisessa huutokaupassa EKP määrää koron etukäteen ja osallistuvat vastapuolet tekevät tarjouksen rahamäärästä, jolla ne haluavat tehdä kaupan kiinteällä korolla.¹ Vaihtuvakorkoisessa huutokaupassa vastapuolet tekevät tarjouksen rahamäärästä ja koroista, joilla ne haluavat tehdä kauppoja kansallisten keskuspankkien kanssa.²

5.1.2 Huutokauppakalenteri

a. Perus- ja pitempiaikaiset rahoitusoperaatiot

Perus- ja pitempiaikaiset rahoitusoperaatiot toteutetaan eurojärjestelmän julkaiseman ohjeellisen kalenterin mukaan.³ Kalenteri jul-

1 Kiinteäkorkoisissa valuuttaswapihuutokaupoissa EKP määrää operaation swap-pisteet ja vastapuolet antavat tarjouksen kiinteänä pidettävästä valuutan määrästä, jonka ne haluavat myydä (ja ostaa takaisin) tai ostaa (ja myydä takaisin) näillä pisteillä.

2 Vaihtuvakorkoisissa valuuttaswapihuutokaupoissa vastapuolet antavat tarjouksen kiinteänä pidettävästä valuutan määrästä ja swap-pistetarjouksen, jolla ne haluavat tehdä kaupan.

Taulukko 2.

Perus- ja pitempiaikaisten rahoitusoperaatioiden normaalit kaupantekopäivät

Operaation tyyppi	Normaali kaupantekopäivä (T)
Perusrahoitusoperaatiot	Joka tiistai
Pitempiaikaiset rahoitusoperaatiot	Kunkin vähimmäisvarantojen pitoajanjakson ensimmäinen keskiviikko ¹

1) Joulunpyhien vuoksi joulukuun operaatiota aikaistetaan viikolla ja se toteutetaan 23.12. päättyvän pitoajanjakson lopussa eikä seuraavan pitoajanjakson alussa.

kaistaan vähintään kolme kuukautta ennen sen vuoden alkua, jona se on voimassa. Perus- ja pitempiaikaisten rahoitusoperaatioiden normaalit kaupantekopäivät ilmenevät taulukosta 2. EKP:n tavoitteena on varmistaa, että kaikkien jäsenvaltioiden vastapuolet voivat osallistua perus- ja pitempiaikaisiin rahoitusoperaatioihin. Tämän vuoksi EKP ottaa kalenterin laadinnassa jäsenvaltioiden kansalliset vapaapäivät huomioon tekemällä tarvittavat muutokset normaaliin aikatauluun.

b. Rakenteelliset operaatiot

Vakiohuutokaupoilla tehtyjä rakenteellisia operaatioita ei toteuteta ennalta laaditun kalenterin mukaan. Niitä tehdään ja selvitetään kuitenkin yleensä vain sellaisina päivinä, jotka ovat ns. KKP-pankkipäiviä⁴ kaikissa jäsenvaltioissa.

c. Hienosäätöoperaatiot

Hienosäätöoperaatioita ei toteuteta ennalta laaditun kalenterin mukaan. EKP voi tehdä hienosäätöoperaatioita kaikkina eurojärjestelmän pankkipäivinä. Operaatioihin osallistuvat vain sellaisten jäsenvaltioiden kansalliset keskuspankit, joissa kaupanteko-, suoritus- ja takaisinmaksupäivät ovat kansallisten keskuspankkien pankkipäiviä.

5.1.3 Huutokaupoista ilmoittaminen

Eurojärjestelmän vakiohuutokaupoista ilmoitetaan julkisesti sähköisiä markkinainformaatiojärjestelmiä käyttäen. Lisäksi kansalliset keskuspankit voivat ilmoittaa huutokaupoista suoraan niille vastapuolille, joilla ei ole yhteyttä tällaisiin markkinainformaatiojärjestelmiin. Julki-

nen huutokauppailmoitus sisältää yleensä seuraavat tiedot:

- huutokaupan viitenumero
- huutokaupan päivämäärä
- operaation tyyppi (likviditeetin lisääminen tai vähentäminen ja käytettävän rahapoliittisen instrumentin tyyppi)
- operaatiossa sovellettava maturiteetti
- huutokaupan tyyppi (kiinteä- vai vaihtuvakorkoinen)
- toteutustapa ("hollantilainen" vai "amerikkalainen" huutokauppa, kuten kohdassa 5.1.5 d määritellään)
- operaation tavoiteltu volyyymi (yleensä vain pitempiaikaisissa rahoitusoperaatioissa)
- kiinteä huutokauppakorko/hinta/swap-piste (kiinteäkorkoisissa huutokaupoissa)
- pienin tai suurin hyväksyttävä korko/hinta/swap-piste (soveltuvin osin)

3 Eurojärjestelmän huutokauppakalenteri julkaistaan EKP:n www-sivustossa (www.ecb.int); ks. myös eurojärjestelmän www-sivustot (liite 5).

4 Tässä asiakirjassa termi "KKP-pankkipäivä" tarkoittaa päivää, jona tietyn jäsenvaltion kansallinen keskuspankki on avoinna eurojärjestelmän rahapoliittisten operaatioiden toteuttamista varten. Joissakin jäsenvaltioissa kansallisen keskuspankin haarakonttorit voivat olla kiinni joinakin KKP-pankkipäivinä paikallisten tai alueellisten arkipyhien tai vapaapäivien takia. Tällaisissa tapauksissa kyseisen kansallisen keskuspankin on tiedotettava etukäteen vastapuolille järjestelyistä, joita tullaan soveltamaan näitä haarakonttoreita koskeissa transaktioissa.

- operaation alkamis- ja eräpäivä (soveltuvin osin) tai instrumentin arvo- ja eräpäivä (velkasitoumusten liikkeeseenlaskuissa)
- käytettävät valuutat ja valuutta, jonka määrä pidetään kiinteänä (valuuttaswapeissa)
- tarjousten laskemisessa käytettävä viitteellinen avistavaluuttakurssi (valuuttaswapeissa)
- tarjouksen yläraja (jos se on asetettu)
- pienin yksittäiselle vastapuolelle jaettava määrä (jos se on asetettu)
- pienin jako-osuus (jos se on asetettu)
- tarjousten jättämisen määräaika
- velkasitoumusten denominaatio (velkasitoumusten liikkeeseenlaskuissa)
- liikkeeseenlaskun ISIN-koodi (velkasitoumusten liikkeeseenlaskuissa)

Koska tavoitteena on tukea hienosäätöoperaatioiden avoimuutta, eurojärjestelmän pikahuutokaupoista ilmoitetaan yleensä julkisesti etukäteen. Poikkeustapauksissa EKP saattaa kuitenkin jättää ilmoittamatta pikahuutokaupoista julkisesti etukäteen. Pikahuutokauppojen ilmoittamisessa noudatetaan samaa menettelyä kuin vakiohuutokaupoissa. Riippumatta siitä, ilmoitetaanko pikahuutokaupasta julkisesti vai ei, kansalliset keskuspankit ottavat suoraan yhteyttä valittuihin vastapuoliin.

5.1.4 Huutokauppatarjousten valmisteluun ja tekoon liittyvät vastapuolien toimenpiteet

Vastapuolien tarjousten tulee olla muodoltaan kansallisten keskuspankkien kyseistä operaatiota varten toimittaman pro forma -mallitarjouksen mukaisia. Tarjoukset tulee toimittaa sen jäsenvaltion kansalliselle keskuspankille, jossa laitoksella on toimipaikka (hallinnollinen päätoimipaikka tai sivukonttori). Laitoksen tarjoukset voi antaa vain yksi toimipaikka (joko

hallinnollinen päätoimipaikka tai määrätty sivukonttori) kussakin jäsenvaltiossa.

Kiinteäkorkoisissa huutokaupoissa vastapuolten tulee ilmoittaa tarjouksissaan rahamäärä, jolla ne haluavat käydä kauppaa kansallisten keskuspankkien kanssa.⁵

Vaihtuvakorkoisissa huutokaupoissa vastapuollet voivat tehdä tarjouksia kymmenellä eri korko-/hinta-/swap-pistetasolla. Niiden on kussakin tapauksessa ilmoitettava rahamäärä, jolla ne haluavat käydä kauppaa kansallisten keskuspankkien kanssa, ja vastaava korko⁶.⁷ Korkotarjous on ilmoitettava prosenttiyksikön sadasosan kerrannaisina. Vaihtuvakorkoisissa valuuttaswaphuutokaupoissa swap-pisteet no-teerataan vakiintuneiden markkinakäytäntöjen mukaan ja korkotarjous on ilmoitettava swap-pisteen sadasosan kerrannaisina.

Perusrahoitusoperaatioissa vähimmäistarjouksen määrä on 1 000 000 euroa. Tämän määrän ylittävät tarjoukset on ilmoitettava 100 000 euron kerrannaisina. Hienosäätö- ja rakenteellisiin operaatioihin sovelletaan samaa vähimmäistarjousmäärää ja kerrannaista. Vähimmäistarjousmäärää sovelletaan kuhunkin yksittäiseen korko-/hinta-/swap-pistetarjoukseen.

Pitempiaikaisissa rahoitusoperaatioissa kukin kansallinen keskuspankki määrittää 10 000 ja 1 000 000 euron välille asettuvan vähimmäistarjousmäärän. Tämän määritetyn vähimmäistarjousmäärän ylittävät tarjoukset on ilmoitettava 10 000 euron kerrannaisina. Vähimmäistarjousmäärää sovelletaan kuhunkin yksittäiseen korkotarjoukseen.

EKP voi asettaa tarjouksille ylärajan estääkseen suhteettoman suuret tarjoukset. Maininta tarjouksen mahdollisesta ylärajasta sisältyy aina julkiseen huutokauppailmoitukseen.

⁵ Kiinteäkorkoisissa valuuttaswapeissa vastapuolen on ilmoitettava kiinteänä pidettävä valuutan määrä, jolla se haluaa käydä kauppaa eurojärjestelmän kanssa.

⁶ EKP:n velkasitoumusten liikkeeseenlaskun osalta EKP voi päätätä, että tarjoukset on ilmoitettava hinnan eikä koron muodossa. Tällöin hinta ilmoitetaan prosentteina nimellisarvosta.

⁷ Vaihtuvakorkoisissa valuuttaswapeissa vastapuolen on ilmoitettava kiinteänä pidettävä valuutan määrä, jolla se haluaa käydä kauppaa eurojärjestelmän kanssa, ja vastaava swap-pistetarjous.

Kehikko 4.

Kiinteäkorkoisten huutokauppojen toteuttaminen

Tässä

A: jaettava kokonaismäärä

n: vastapuolten lukumäärä

a_i : vastapuolen i tarjous

all%: jaettava määrä prosentteina

all_i : vastapuolelle i jaettava kokonaismäärä

Jaettava määrä prosentteina on

$$all\% = \frac{A}{\sum_{i=1}^n a_i}$$

Vastapuolelle i jaettava määrä on

$$all_i = all\% \times (a_i)$$

Vastapuolten edellytetään aina pystyvän kattamaan niille huutokaupassa jaetun määrän riittävällä määrällä vakuuskelpoisia arvopapereita.⁸ Kunkin kansallisen keskuspankin soveltamat sopimukset tai säännöt antavat mahdollisuuden määrätä rangaistuksia, jos vastapuoli ei pysty siirtämään riittävää määrää vakuuksia tai rahaa huutokaupassa sen osuudeksi tulleen määrän katteeksi.

Tarjoukset voidaan peruuttaa ennen kuin niiden jättämisen määräaika on päättynyt. Huutokauppailmoituksessa mainitun tarjousten jättämisen määräajan jälkeen annetut tarjoukset katsotaan pätemättömiksi. Kansalliset keskuspankit ratkaisevat, onko määräaika noudatettu. Kansalliset keskuspankit hylkäävät kaikki vastapuolen tarjoukset, jos tarjouksen kokonaismäärä ylittää EKP:n määräämän ylärajan. Ne hylkäävät myös vähimmäistarjousmäärän alittavat tarjoukset sekä tarjoukset, jotka alittavat pienimmän hyväksyttävän koron, hinnan tai swap-pisteen tai ylittävät suurimman hyväksyttävän koron, hinnan tai swap-pisteen. Ne voivat myös hylätä tarjoukset, jotka ovat epätäydellisiä tai eivät täytä pro forma -mallitarjouksen vaatimuksia. Jos tarjous hylätään, asianomainen kansallinen keskuspankki tiedottaa vastapuolelle päätöksestään ennen huutokaupan toteuttamista.

5.1.5 Huutokaupan toteuttamismenettelyt

a. Kiinteäkorkoiset huutokaupat

Kiinteäkorkoinen huutokauppa toteutetaan siten, että vastapuolilta saadut tarjoukset laskeetaan yhteen, ja jos tarjousten yhteismäärä ylittää jaettavan likviditeetin määrän, tarjoukset hyväksytään jaettavan määrän suhteessa tarjousten yhteismäärään (ks. kehikko 4). Kullekin vastapuolelle jaettava määrä pyöristetään lähimpään euroon. Kiinteäkorkoisissa huutokaupoissa EKP voi kuitenkin päättää jonkin tietyn vähimmäismäärän tai -osuuden jakamisesta kullekin tarjouksentekijälle.

b. Vaihtuvakorkoiset euromääräiset huutokaupat

Likviditeettiä lisäävät vaihtuvakorkoiset euromääräiset huutokaupat toteutetaan siten, että tarjoukset asetetaan koron mukaan laskevaan järjestykseen. Ensisijaisesti hyväksytään ne tarjoukset, joissa korkotaso on korkein, ja tätä alemmat korkotarjoukset hyväksytään koron mukaan määräytyvässä järjestyksessä, kunnes likviditeetti on kokonaan jaettu. Jos alimmalla hyväksyttävällä korolla (marginaalikorolla) tehtyjen tarjousten määrä ylittää jäljellä olevan

⁸ Tai toimittamaan riittävän määrän rahaa suorittaakseen osuutensa likviditeettiä vähentävässä operaatiossa.

jaettavan määrän, tämä jaetaan tarjousten kesken jäljellä olevan jaettavan määrän suhteessa marginaalikorkoisten tarjousten kokonaismäärään (ks. kehikko 5). Kullekin vastapuolelle jaettava määrä pyöristetään lähimpään euroon.

Likviditeettiä vähentävät vaihtuvakorkoiset huutokaupat (joita käytetään laskettaessa liikkeeseen velkasitoumuksia ja kerätessä määräaikaistalletuksia) toteutetaan siten, että tarjoukset asetetaan koron mukaan nousevaan järjestykseen (tai hinnan mukaan laskevaan järjestykseen). Tarjoukset, joissa korkotaso on alin (korkein hinta), hyväksytään ensisijaisesti. Tätä korkeammat korkotarjoukset (alemmat

hintatarjoukset) hyväksytään koron mukaan määräytyvässä järjestyksessä, kunnes likviditeetti on kokonaan sidottu. Jos niiden tarjousten yhteismäärä, joissa on ollut korkein hyväksyttävä korko tai alin hyväksyttävä hinta (marginaalikorko/-hintaa), ylittää jäljellä olevan jaettavan määrän, tämä jaetaan tarjousten kesken jäljellä olevan jaettavan määrän suhteessa marginaalikorkoisten/-hintaisten tarjousten kokonaismäärään (ks. kehikko 5). Velkasitoumusten liikkeeseenlaskuissa kullekin vastapuolelle jaettava määrä pyöristetään lähimpään velkasitoumusten denominaation kerannaiseen. Muissa likviditeettiä vähentävissä operaatioissa kullekin vastapuolelle jaettava määrä pyöristetään lähimpään euroon.

Kehikko 5.

Vaihtuvakorkoisten euromääräisten huutokauppojen toteuttaminen

(Esimerkissä on kyse korkotarjouksesta.)

Tässä

A: jaettava kokonaismäärä

r_s : vastapuolten korkotarjous s

n : vastapuolten lukumäärä

$a(r_s)_i$: vastapuolen i tarjous korolla s (r_s)

$a(r_s)$: tarjousten kokonaismäärä korolla s (r_s)

$$a(r_s) = \sum_{i=1}^n a(r_s)_i$$

r_m : marginaalikorko

$r_1 \geq r_s \geq r_m$ likviditeettiä lisäävässä huutokaupassa,

$r_m \geq r_s \geq r_1$ likviditeettiä vähentävässä huutokaupassa,

r_{m-1} : marginaalikorkoa edeltävä korko (viimeinen korko, jolla tarjoukset hyväksytään kokonaisuudessaan),

$r_{m-1} > r_m$ likviditeettiä lisäävässä huutokaupassa,

$r_m > r_{m-1}$ likviditeettiä vähentävässä huutokaupassa,

$all\%(r_m)$: marginaalikoron mukaan jaettava määrä prosentteina

$all(r_s)_i$: vastapuolelle i jaettava määrä korolla s

all_i : vastapuolelle i jaettava kokonaismäärä

Marginaalikoron mukaan jaettava määrä prosentteina on

$$all\%(r_m) = \frac{A - \sum_{s=1}^{m-1} a(r_s)}{a(r_m)}$$

Vastapuolelle i marginaalikoron mukaan jaettava määrä on

$$all(r_m)_i = all\%(r_m) \times a(r_m)_i$$

Vastapuolelle i jaettava kokonaismäärä on

$$all_i = \sum_{s=1}^{m-1} a(r_s)_i + all(r_m)_i$$

Vaihtuvakorkoisissa huutokaupoissa EKP voi päättää kullekin hyväksytyin tarjouksen tekijälle jaettavasta vähimmäismäärästä.

c. *Vaihtuvakorkoiset valuuttaswap-huutokaupat*

Likviditeettiä lisäävät vaihtuvakorkoiset valuuttaswap-huutokaupat toteutetaan siten, että tarjoukset asetetaan swap-pistetarjousten mukaiseen nousevaan järjestykseen.⁹ Ensisijaisesti hyväksytään ne tarjoukset, joissa on alimmat swap-pisteet, ja tarjoukset, joissa swap-pisteet ovat tätä korkeammat, hyväksytään swap-pisteiden suuruuden mukaan määräytyvässä järjestyksessä, kunnes koko kiinteä valuutan määrä on jaettu. Jos niiden tarjousten yhteenlaskettu määrä, joissa on ollut ylin hyväksyttävä swap-piste (marginaaliswap-piste), ylittää jäljellä olevan jaettavan määrän, määrä jaetaan tarjousten kesken jäljellä olevan jaettavan määrän suhteessa marginaaliswap-pisteen mukaisten tarjousten kokonaismäärään (ks. kehikko 6). Kullekin vastapuolelle jaettava määrä pyöristetään lähimpään euroon.

Likviditeettiä vähentävät vaihtuvakorkoiset valuuttaswap-huutokaupat toteutetaan siten, että tarjoukset asetetaan swap-pistetarjousten mukaiseen laskevaan järjestykseen. Ensisijaisesti hyväksytään ne tarjoukset, joissa on ylimmät swap-pisteet, ja tarjoukset, joissa swap-pisteet ovat tätä alemmat, hyväksytään swap-pisteiden suuruuden mukaan määräytyvässä järjestyksessä, kunnes koko kiinteä valuutan määrä on käytetty. Jos niiden tarjousten yhteenlaskettu määrä, joissa on ollut alin hyväksyttävä swap-piste (marginaaliswap-piste), ylittää jäljellä olevan jaettavan määrän, määrä jaetaan tarjousten kesken jäljellä olevan jaettavan määrän suhteessa marginaaliswap-pisteen mukaisten tarjousten kokonaismäärään (ks. kehikko 6). Kullekin vastapuolelle jaettava määrä pyöristetään lähimpään euroon.

d. *Huutokauppatyypit*

Vaihtuvakorkoisissa huutokaupoissa eurojärjestelmä voi käyttää joko yksi- tai monikorkoista huutokauppamenettelyä. Yksikorkoisessa huutokauppamenettelyssä (hollantilainen huuto-

kauppa) kaikkien hyväksytyjen tarjousten korko/hinta/swap-piste on yhtä kuin marginaalikorko/-hinta/-swap-piste (eli se, jolla koko jaettava määrä jaetaan). Monikorkoisessa huutokauppamenettelyssä (amerikkalainen huutokauppa) hyväksytyt korko/hinta/swap-piste on yhtä kuin kunkin yksittäisen tarjouksen korko/hinta/swap-piste.

5.1.6 Huutokaupan tulosten ilmoittaminen

Vakio- ja pikahuutokauppojen tulokset ilmoitetaan julkisesti sähköisiä markkinainformaatiojärjestelmiä käyttäen. Kansalliset keskuspankit voivat myös ilmoittaa huutokaupan tuloksesta suoraan niille vastapuolille, joilla ei ole yhteyttä sähköisiin markkinainformaatiojärjestelmiin. Julkinen ilmoitus huutokaupan tuloksesta sisältää yleensä seuraavat tiedot:

- huutokaupan viitenumero
- huutokaupan päivämäärä
- operaation tyyppi
- operaatiossa sovellettava maturiteetti
- eurojärjestelmän vastapuolten tekemien tarjousten yhteismäärä
- tarjoajien lukumäärä
- käytettävät valuutat (valuuttaswapeissa)
- jaettu kokonaismäärä
- jaettu määrä prosentteina (kiinteäkorkoisissa huutokaupoissa)
- avistakurssi (valuuttaswapeissa)

⁹ Swap-pistetarjoukset asetetaan nousevaan järjestykseen sen mukaan, ovatko swap-pisteet miinus- vai plusmerkkiset, mikä taas riippuu siitä, onko ulkomaan valuutan ja euron välinen korkoero positiivinen vai negatiivinen. Jos swapin maturiteetin mukainen ulkomaan valuutan korko on korkeampi kuin vastaava eurokorko, swap-pistetarjous on positiivinen (euron termiinkurssi on korkeampi kuin avistakurssi). Jos ulkomaan valuutan korko on matalampi kuin vastaava eurokorko, swap-pistetarjous on negatiivinen (euron termiinkurssi on matalampi kuin avistakurssi).

Kehikko 6.

Vaihtuvakorkoisten valuuttaswaphuutokauppojen toteuttaminen

Tässä

A: jaettava kokonaismäärä

Δ_s : vastapuolten tarjous swap-pisteellä s

n: vastapuolten lukumäärä

$a(\Delta_s)_i$: vastapuolen i tarjous swap-pisteellä s (Δ_s)

$a(\Delta_s)$: tarjousten kokonaismäärä swap-pisteellä s (Δ_s)

$$a(\Delta_s) = \sum_{i=1}^n a(\Delta_s)_i$$

Δ_m : marginaalishwap-pistetarjous

$\Delta_m \geq \Delta_s \geq \Delta_1$ likviditeettiä lisäävissä valuuttaswapeissa,

$\Delta_1 \geq \Delta_s \geq \Delta_m$ likviditeettiä vähentävissä valuuttaswapeissa,

Δ_{m-1} : marginaalishwap-pisteellä annettua tarjousta edeltävä swap-pistetarjous (viimeinen swap-piste, jolla tarjoukset hyväksytään kokonaisuudessaan),

$\Delta_m > \Delta_{m-1}$ likviditeettiä lisäävissä valuuttaswapeissa,

$\Delta_{m-1} > \Delta_m$ likviditeettiä vähentävissä valuuttaswapeissa,

$all\%(\Delta_m)$: marginaalishwap-pisteen mukaan jaettava määrä prosentteina

$all(\Delta_s)_i$: vastapuolelle i jaettava määrä swap-pisteellä s

all_i : vastapuolelle i jaettava kokonaismäärä

Marginaalishwap-pisteen mukaan jaettava määrä prosentteina on

$$all\%(\Delta_m) = \frac{A - \sum_{s=1}^{m-1} a(\Delta_s)}{a(\Delta_m)}$$

Vastapuolelle i marginaalishwap-pisteen mukaan jaettava määrä on

$$all(\Delta_m)_i = all\%(\Delta_m) \times a(\Delta_m)_i$$

Vastapuolelle i jaettava kokonaismäärä on

$$all_i = \sum_{s=1}^{m-1} a(\Delta_s)_i + all(\Delta_m)_i$$

- hyväksytyt marginaalikorko/-hinta/-swap-piste ja marginaalikorolla/-hinnalla/-swap-pisteellä jaettu määrä prosentteina (vaihtuvakorkoisissa huutokaupoissa)
- minimitarjouskorko, maksimitarjouskorko ja hyväksytyjen tarjousten painotettu keski-korko (monikorkoisessa huutokauppame-netteltyssä)
- operaation alkamis- ja eräpäivä (soveltuvin osin) tai instrumentin arvo- ja eräpäivä (velkasitoumusten liikkeeseenlaskuissa)
- pienin yksittäiselle vastapuolelle jaettava määrä (jos se on asetettu)
- pienin jako-osuus (jos se on asetettu)
- velkasitoumusten denominaatio (velkasitoumusten liikkeeseenlaskuissa)
- liikkeeseenlaskun ISIN-koodi (velkasitoumusten liikkeeseenlaskuissa)

Kansalliset keskuspankit vahvistavat suoraan kullekin tarjouksia tehneelle vastapuolelle sen omaa osuutta koskevan huutokauppatuloksen.

5.2 Kahdenväliset kaupat

a. Yleistä

Kansalliset keskuspankit voivat toteuttaa operaatioita kahdenvälisillä kaupoilla.¹⁰ Näitä voidaan käyttää hienosäätöoperaatioissa ja rakenteellisissa suorissa kaupoissa. Ne määrittellään laajassa merkityksessä kaupoiksi, joissa eurojärjestelmä tekee kaupan yhden tai useamman vastapuolen kanssa ilman huutokauppaa. Kahdenvälisiä kauppia on kahta tyyppiä: operaatioita, joissa eurojärjestelmä ottaa suoraan yhteyttä vastapuoliin, ja operaatioita, jotka toteutetaan arvopaperipörssien tai markkinavälittäjien kautta.

b. Suora yhteydenotto vastapuoliin

Kansalliset keskuspankit ottavat suoraan yhteyttä yhteen tai useaan kotimaiseen vastapuoleen, jotka valitaan kohdassa 2.2 määriteltyjen kriteerien mukaan. Kansalliset keskuspankit päättävät EKP:n tarkkojen ohjeiden perusteella, ryhtyvätkö ne kauppoihin vastapuolien kanssa. Kaupat hoidetaan kansallisten keskuspankkien kautta.

Siinä tapauksessa, että EKP:n neuvosto päättäisi, että EKP (tai yksi tai muutama kansallinen keskuspankki EKP:n toimintayksikkönä) voisi poikkeustapauksissa myös itse tehdä kahdenvälisiä kauppia, operaatioiden menettelytapoja muutettaisiin sen mukaisesti. EKP (tai kansallinen keskuspankki EKP:n toimintayksikkönä) ottaisi suoraan yhteyttä yhteen tai useampaan euroalueella olevaan vastapuoleen, jotka on valittu kohdassa 2.2 määriteltyjen kriteerien perusteella. EKP (tai kansallinen keskuspankki EKP:n toimintayksikkönä) päättäisi kauppoihin ryhtymisestä vastapuolten kanssa. Kaupat kuitenkin hoidettaisiin hajautetusti kansallisten keskuspankkien kautta.

Kahdenväliset operaatiot suoraan vastapuolen kanssa ovat mahdollisia käänteisoperaatioissa, suorissa kaupoissa, valuuttaswapeissa ja kerätessä määräaikaistalletuksia.

c. Arvopaperipörssien ja markkinavälittäjien kautta toteutettavat operaatiot

Kansalliset keskuspankit voivat tehdä suoria kauppia arvopaperipörssien ja markkinavälittäjien kautta. Näiden operaatioiden vastapuolijoukkoa ei rajoiteta ennalta ja niiden menettelytavat sopeutetaan vastaamaan kaupankäynnin kohteena olevien velkainstrumenttien markkinakäytäntöjä. EKP:n neuvosto päättää, voiko EKP (tai yksi tai useampi kansallinen keskuspankki EKP:n toimintayksikkönä) poikkeustapauksissa itse tehdä suoria hienosäätöoperaatioita arvopaperipörssien ja markkinavälittäjien kautta.

d. Kahdenvälisistä kaupoista ilmoittaminen

Kahdenvälisistä kaupoista ei yleensä ilmoiteta julkisesti etukäteen. EKP voi myös päättää olla ilmoittamatta kahdenvälisen kauppia tuloksia julkisesti.

e. Kaupankäyntipäivät

EKP voi tehdä kahdenvälisiä hienosäätöoperaatioita kaikkina eurojärjestelmän pankkipäivinä. Operaatioihin osallistuvat vain sellaisten jäsenvaltioiden kansalliset keskuspankit, joissa kaupanteko-, suoritus- ja takaisinmaksupäivät ovat kansallisten keskuspankkien pankkipäiviä.

Suoria kahdenvälisiä rakenteellisia operaatioita tehdään ja selvitetään yleensä vain sellaisina päivinä, jotka ovat kansallisten keskuspankkien pankkipäiviä kaikissa jäsenvaltioissa.

5.3 Maksu- ja toimitusmenettelyt

5.3.1 Yleistä

Eurojärjestelmän maksuvalmiusjärjestelmän käyttöön tai avomarkkinaoperaatioihin osallistumiseen liittyvät maksutapahtumat hoidetaan vastapuolten kansallisissa keskuspankeissa olevien tilien kautta (tai TARGETiin osallistuvien pankkien tilien kautta). Maksut suoritetaan

¹⁰ EKP:n neuvosto päättää, voiko EKP poikkeustapauksissa myös itse toteuttaa kahdenvälisiä hienosäätöoperaatioita.

Taulukko 3.

Eurojärjestelmän avomarkkinaoperaatioiden normaalit maksujen suorituspäivät¹⁾

Rahapolitiikan väline	Vakiohuutokauppoina toteutettujen operaatioiden maksujen suorituspäivä	Pikahuutokauppoina tai kahdenvälisinä kauppoina toteutettujen operaatioiden maksujen suorituspäivä
Käänteisoperaatiot	T+1 ²⁾	T
Suorat kaupat	–	Materiaaliin sovellettavan markkinakäytännön mukaan
Velkasitoumusten liikkeeseenlasku	T+1	–
Valuuttaswapit	–	T, T+1 tai T+2
Määräaikaistalletusten kerääminen	–	T

1) T tarkoittaa kaupantekopäivää. Maksujen suorituspäivä -merkinnät tarkoittavat eurojärjestelmän pankkipäiviä.

2) Jos perus- tai pitempiaikaisen rahoitusoperaation maksujen normaali suorituspäivä osuu kansalliseksi vapaapäiväksi, EKP voi käyttää muuta suorituspäivää, myös maksua ja toimitusta saman päivän arvolla. Perus- ja pitempiaikaisten rahoitusoperaatioiden maksujen suorituspäivät ilmoitetaan etukäteen eurojärjestelmän huutokauppakalenterissa (ks. kohta 5.1.2).

vasta operaatioon liittyvien arvopapereiden (tai arvopapereihin liittyvien oikeuksien) lopullisen siirron jälkeen (tai siirtohetkellä). Operaatioon liittyvien arvopapereiden tulee siten joko olla ennalta talletettuina omaisuudensäilytystileillä kansallisissa keskuspankeissa tai ne tulee toimittaa näihin kansallisiin keskuspankkeihin päivän aikana toimitus maksua vastaan -periaatteella. Arvopaperit siirretään sellaisten arvopaperiselvitystilien kautta, joita vastapuolet pitävät EKP:n vähimmäisvaatimukset täyttävissä arvopaperikaupan selvitysjärjestelmissä.¹¹ Vastapuolet, joilla ei ole omaisuudensäilytystiliä kansallisessa keskuspankissa tai arvopaperiselvitystiliä EKP:n vähimmäisvaatimukset täyttävässä arvopaperikaupan selvitysjärjestelmässä, voivat siirtää vakuudet kirjeenvaihtajankin arvopaperiselvitystilin tai omaisuudensäilytystilin kautta.

Maksu- ja toimitusmenettelyä koskevia tarkempia määräyksiä on kansallisten keskuspankkien (tai EKP:n) soveltamissa eri rahapolitiikan välineitä koskevissa sopimuksissa. Kansallisten keskuspankkien maksu- ja toimitusmenettelyt saattavat hieman poiketa toisistaan kansallisten lakien ja toimintatapojen erojen vuoksi.

5.3.2 Avomarkkinaoperaatioiden maksu- ja toimitusmenettelyt

Vakiohuutokauppoina toteutettavissa avomarkkinaoperaatioissa (perusrahoitusoperaatiot, pi-

tempiaikaiset rahoitusoperaatiot ja rakenteelliset operaatiot) maksut ja toimitukset suoritetaan yleensä ensimmäisenä sellaisena kaupantekopäivän jälkeisenä päivänä, jona kaikki asianomaiset kansalliset RTGS-järjestelmät ja arvopaperikaupan selvitysjärjestelmät ovat avoinna. Eurojärjestelmän periaatteellisenä tavoitteena on hoitaa avomarkkinaoperaatioihin liittyvät maksut ja toimitukset samanaikaisesti kaikissa jäsenvaltioissa kaikkien niiden vastapuolten kanssa, jotka ovat toimittaneet riittävän vakuusmateriaalin. Toiminnallisten rajoitusten ja arvopaperikaupan selvitysjärjestelmien teknisten ominaisuuksien takia avomarkkinaoperaatioiden maksujen suorituspäivän sisäisissä ajoituksissa voi kuitenkin ilmetä euroalueen sisäisiä eroja. Perus- ja pitempiaikaisten rahoitusoperaatioiden maksut suoritetaan yleensä samana päivänä, joka on edellisen maturiteetiltaan vastaavan pituisen operaation takaisinmaksupäivä.

Eurojärjestelmä pyrkii hoitamaan pikahuutokauppoina ja kahdenvälisinä kauppoina tehtyihin avomarkkinaoperaatioihin liittyvät maksut ja toimitukset kaupantekopäivänä. Toiminnallisista syistä eurojärjestelmä voi kuitenkin toisinaan käyttää näissä operaatioissa, erityisesti suorissa kauppoissa (sekä hienosäätö- että

¹¹ EKP:n www-sivustossa (www.ecb.int) on kuvaus euroalueen arvopaperikaupan selvitysjärjestelmien käyttöä koskevista vähimmäisvaatimuksista sekä ajantasainen luettelo näiden järjestelmien välisistä hyväksytyistä linkeistä.

rakenteellisiin tarkoituksiin) ja valuuttaswa-
peissa, muita maksujen suorituspäiviä (ks.
taulukko 3).

5.3.3 Pankkipäivän lopetukseen liittyvät toimet

Pankkipäivän lopetukseen liittyviä menettelyta-
poja on käsitelty tarkemmin kansallisiin RTGS-
järjestelmiin ja TARGET-järjestelmään liitty-
vissä asiakirjoissa. TARGET-järjestelmän sulke-
misaika on normaalisti klo 18.00 EKP:n aikaa
(Keski-Euroopan aikaa). Sulkemisajan jälkeen
maksumääräyksiä ei enää hyväksytä käsittelyyn
kansallisissa RTGS-järjestelmissä, vaikka ennen
sulkemisaikaa hyväksytyjen maksumääräysten

käsittely jatkuu. Vastapuolten on jätettävä
maksuvalmiusluoton tai talletusmahdollisuuden
käyttöä koskevat pyyntönsä asianomaiselle
kansalliselle keskuspankille viimeistään 30
minuutin kuluttua TARGET-järjestelmän varsi-
naisesta sulkemisajasta¹².

Hyväksytyjen vastapuolten selvitystileillä
(kansallisissa RTGS-järjestelmissä) pankkipäivän
päätyessä suoritettujen valvontaoperaatioiden
jälkeen jäljelle jäävät negatiiviset saldot katso-
taan automaattisesti pyynnöiksi saada maksu-
valmiusluottoa (ks. kohta 4.1).

¹² Tätä määräaikaa pidennetään vielä 30 minuuttia eurojärjes-
telmän viimeisenä pankkipäivänä kunakin vähimmäisvarantojen
pitoajanjaksona.

Luku 6

Vakuuskelpoiset arvopaperit

6 Vakuuskelpoiset arvopaperit

6.1 Yleistä

EKP:n perussäännön artiklan 18.1 mukaan EKP ja kansalliset keskuspankit voivat käydä kauppaa rahoitusmarkkinoilla ostamalla ja myymällä arvopapereita suoraan kaupoin tai takaisinostosopimuksin ja kaikkien eurojärjestelmän luottooperaatioiden edellytetään perustuvan riittäviin vakuuksiin. Näin ollen kaikki likviditeettiä lisäävät eurojärjestelmän operaatiot perustuvat arvopapereihin. Vastapuoli joko siirtää arvopaperin omistusoikeuden (suorat kaupat tai takaisinostosopimukset) tai antaa arvopaperin vakuudeksi (vakuudelliset lainat).¹

Koska tavoitteena on suojata eurojärjestelmää tappioilta rahapoliittisissa operaatioissa, turvata vastapuolien tasavertainen kohtelu ja tehostaa toimintaa, arvopapereiden on täytettävä tietyt kriteerit tullakseen hyväksytyiksi eurojärjestelmän rahapoliittisiin operaatioihin.

Kelpoisuusvaatimusten yhdenmukaistamisen koko euroalueella katsotaan edistävän vastapuolien tasavertaista kohtelua ja toiminnan tehokkuutta. Samalla rahoitusrakenteiden erot eri jäsenvaltioissa on otettava asianmukaisesti huomioon. Tämän vuoksi eurojärjestelmän rahapoliittisiin operaatioihin hyväksyttävät arvopaperit on erityisesti eurojärjestelmän omien lähtökohtien perusteella jaettu kahteen luokkaan eli ”ykköslistan” ja ”kakkoslistan” arvopapereiksi:

- Ykköslista koostuu jälkimarkkinakelpoisista velkainstrumenteista, jotka täyttävät EKP:n määrittelemät, koko euroalueen kattavat yhdenmukaiset kelpoisuusvaatimukset.
- Kakkoslista koostuu sellaisista muista jälkimarkkinakelpoisista tai ei-jälkimarkkinakelpoisista arvopapereista, joilla on erityistä merkitystä kansallisten rahoitusmarkkinoiden ja pankkijärjestelmien kannalta ja joiden kelpoisuusvaatimukset kansalliset keskuspankit määrittelevät EKP:n asettamien vähimmäisvaatimusten mukaisesti. Kansallisten keskuspankkien soveltamat erityiset kakkoslistan arvopapereiden kelpoisuusvaatimukset edellyttävät EKP:n hyväksyntää.

Ykkös- ja kakkoslistan arvopaperit kelpaavat yhtäläisesti kaikkiin eurojärjestelmän rahapoliittisiin operaatioihin (eurojärjestelmä ei kuitenkaan yleensä käytä kakkoslistan arvopapereita suorissa kaupoissa). Eurojärjestelmän rahapoliittisten operaatioiden vakuudeksi kelpaavia arvopapereita voidaan myös käyttää päivänsisäisen luoton vakuutena.²

Ykkös- ja kakkoslistan arvopapereihin sovelletaan kohdassa 6.4 määriteltyjä riskienhallintamenetelmiä.

Eurojärjestelmän vastapuolet voivat käyttää vakuutena toisessa jäsenvaltiossa sijaitsevia vakuuskelpoisia arvopapereita, ts. ne voivat hankkia sijoittautumisjäsenvaltionsa keskuspankista luottoa toisessa jäsenvaltiossa olevia arvopapereita vastaan (ks. kohta 6.6).

6.2 Ykköslistan arvopaperit

EKP laatii ykköslistan ja ylläpitää sitä. Lista on julkinen.³

EKP:n liikkeeseen laskemat velkasitoumukset ovat ykköslistan arvopapereita. Velkasitoumukset, joita kukin kansallinen keskuspankki on laskenut liikkeeseen ennen kuin euro on otettu käyttöön asianomaisessa jäsenvaltiossa, ovat myös ykköslistan arvopapereita.

Muihin ykköslistan arvopapereihin sovelletaan seuraavia kelpoisuusvaatimuksia (ks. myös taulukko 4):

¹ Likviditeettiä vähentävät suorat kaupat ja käänteisoperaatiot perustuvat myös arvopapereihin. Likviditeettiä vähentävissä käänteisoperaatioissa käytettävien arvopapereiden kelpoisuusvaatimukset ovat samat kuin likviditeettiä lisäävissä käänteisoperaatioissa. Likviditeettiä vähentäviin operaatioihin ei kuitenkaan sovelleta alkumarginaalia eikä markkina-arvon aliarvostusta.

² EKP voi myös antaa kansallisille keskuspankeille luvan hyväksyä päivänsisäisen luoton vakuudeksi tietyntyyppisiä arvopapereita, joita ei hyväksytä eurojärjestelmän rahapoliittisiin operaatioihin (ks. tämän luvun alaviite 17).

³ Lista julkaistaan EKP:n www-sivustossa (www.ecb.int) ja sitä päivitetään päivittäin.

- Niiden tulee olla velkainstrumentteja, joilla on a) ennalta määrätty lainapääoma ja b) sellainen korko, josta ei voi aiheutua negatiivista kassavirtaa. Lisäksi koron tulisi olla jokin seuraavista: 1) nollakorko, 2) kiinteä korko tai 3) johonkin viitekorkoon sidottu vaihtuva korko. Korko voi olla sidottu mahdollisiin muutoksiin velkainstrumentin liikkeeseenlaskijan luottokelpoisuusluokituksessa. Myös inflaatioindekseihin sidotut joukkolainat hyväksytään. Näiden ominaisuuksien tulee olla voimassa velkainstrumentin lopulliseen kuoletukseen saakka.⁴
- Niiden on täytettävä tiukat luottokelpoisuusvaatimukset. Velkainstrumenttien luottokelpoisuutta arvioidessaan EKP ottaa huomioon mm. markkinoilla toimivien luokituslaitosten saatavilla olevat luottoriskiluokitukset, vakavaraisten takaajien⁵ antamat takaukset⁶ ja tietyt institutionaaliset kriteerit, jotka varmistaisivat erityisen hyvän suojan arvopaperinhaltijoille⁷.
- Niiden tulee olla siirrettävissä arvo-osuusmuodossa.
- Niiden tulee olla talletettuina/rekisteröityinä (liikkeeseen laskettu) Euroopan talousalueella kansallisessa keskuspankissa tai sellaisessa arvopaperikeskuksessa, joka täyttää EKP:n asettamat vähimmäisvaatimukset. Niitä tulee säilyttää (ne tulee selvittää) euroalueella eurojärjestelmässä olevan tilin kautta tai EKP:n vähimmäisvaatimukset täyttävän arvopaperikaupan selvitysjärjestelmän kautta (siten, että vakuuden asettamisenettelyyn ja realisointiin sovelletaan euroalueeseen kuuluvan maan lakia). Jos arvopaperikeskus, jossa arvopaperi on laskettu liikkeeseen, ei ole sama kuin arvopaperikaupan selvitysjärjestelmä, jossa sitä säilytetään, nämä kaksi on yhdistettävä toisiinsa EKP:n hyväksymällä linkillä.⁸
- Niiden tulee olla euromääräisiä.⁹
- Niiden tulee olla Euroopan talousalueelle sijoittautuneiden yhteisöjen liikkeeseen laskemia (tai takaamia).¹⁰

- Niiden tulee olla sijoituspalveludirektiivin¹¹ määritelmän mukaisesti säännellyillä markkinapaikoilla listattuja tai noteerattuja arvopapereita tai tietyillä EKP:n määrittelemillä ei-säännellyillä markkinapaikoilla listattuja, noteerattuja tai kaupattavia arvopapereita.¹² Määriteltessään yksittäisten velkainstrumenttien kelpoisuutta EKP saattaa myös ottaa huomioon markkinoiden likviditeetin.

Vastapuolet eivät saa antaa vakuudeksi velkainstrumentteja, joiden liikkeeseenlaskijana tai takaajana on joko vastapuoli itse tai muu yhteisö, joka on vastapuolen kanssa läheisesti sidoksissa¹³, vaikka nämä velkainstrumentit olisivatkin hyväksytyt ykköslistan arvopapereiksi;

4 Ykköslistalle ei oteta velkainstrumentteja, joilla on huonompi etuoikeus (pääomaan ja/tai korkoihin) kuin liikkeeseenlaskijan muilla velkainstrumenteilla (tämä koskee myös strukturoitua lainaan sisältyviä velkakirjoja, joilla on huonompi etuoikeus).

5 Takaajien täytyy olla Euroopan talousalueelle sijoittautuneita.

6 Hyväksyttävien takausten tulee olla ehdottomia ja omavelkaisia. Niiden on oltava voimassa takaukseen sovellettavan lain mukaisesti, ja ne tulee voida panna täytäntöön euroalueeseen kuuluvan maan lain mukaisesti.

7 Luottolaitosten liikkeeseen laskemat velkainstrumentit, jotka eivät ole tarkoin yhteissijoitusyrityksiä koskevan direktiivin (88/220/ETY, jolla on muutettu direktiiviä 85/611/ETY) artiklan 22 kohdassa 4 mainittujen kriteerien mukaisia, hyväksytään ykköslistan arvopapereiksi vain, jos niiden liikkeeseenlaskulla on luottoriskiluokitus, joka eurojärjestelmän näkemyksen mukaan osoittaa, että velkainstrumentti täyttää tiukat luottokelpoisuusvaatimukset. Lainaohjelman mukaisesti liikkeeseen laskettujen velkainstrumenttien vakuuskelpoisuutta arvioidaan kunkin emision luottoriskiluokituksen perusteella, ei lainaohjelman luokituksen perusteella.

8 EKP:n www-sivustossa (www.ecb.int) on kuvaus euroalueen arvopaperikaupan selvitysjärjestelmien käyttöä koskevista vähimmäisvaatimuksista sekä ajantasainen luettelo näiden järjestelmien välisistä hyväksytyistä linkeistä.

9 Euroina tai euron kansallisina ilmentyminä.

10 Vaatimus, että liikkeeseen laskevan yhteisön tulee olla sijoittautunut Euroopan talousalueelle, ei koske kansainvälisiä ja ylikansallisia laitoksia.

11 Euroopan unionin neuvoston 10. toukokuuta 1993 antama direktiivi 93/22/ETY sijoituspalveluista arvopaperimarkkinoilla, EYVL L 141, 11.6.1993, sivu 27 ja seuraavat sivut.

12 Sellaiset luottolaitosten liikkeeseen laskemat velkainstrumentit, jotka eivät ole tarkoin yhteissijoitusyrityksiä koskevan direktiivin (88/220/ETY, jolla on muutettu direktiiviä 85/611/ETY) artiklan 22 kohdan 4 kriteerien mukaisia, hyväksytään ykköslistan arvopapereiksi vain, jos niitä listataan tai noteerataan säännellyillä markkinoilla siten kuin sijoituspalveludirektiivissä (93/22/ETY) on määritelty ja jos ne lasketaan liikkeeseen sellaisen tarjousesitteen perusteella, joka on tarjousesitettä koskevan direktiivin (89/298/ETY) mukainen.

13 Vastapuolen on heti ilmoitettava asianomaiselle kansalliselle keskuspankille, jos sillä on vakuutena arvopapereita, joihin on tullut seuraavia muutoksia: vastapuolesta on tullut arvopapereiden liikkeeseenlaskija tai takaaja tai vastapuolen ja liikkeeseenlaskijan välille on muodostunut läheinen sidos. Tällaisessa tapauksessa arvopaperin vakuusarvo lasketaan seuraavana arvostuspäivänä nolnaan ja keskuspankki joutuu mahdollisesti pyytämään lisää vakuuksia (ks. liite 6).

ilmaus ”läheisesti sidoksissa” määrittellen luottolaitosten liiketoiminnan aloittamisesta ja harjoittamisesta annetussa direktiivissä 2000/12/EY.^{14, 15}

Kansalliset keskuspankit voivat päättää olla hyväksymättä seuraavia instrumentteja, vaikka ne on otettu ykköslistalle:

- Velkainstrumentit, jotka eräänyvät ennen sen rahapoliittisen operaation eräpäivää, jossa niitä käytetään.¹⁶
- Velkainstrumentit, joista saadaan tuottoa (esimerkiksi kuponkimaksu) ajalta ennen sen rahapoliittisen operaation eräpäivää, jossa niitä käytetään.

Kaikkien muissa jäsenvaltioissa olevien ykköslistan arvopapereiden käyttö on mahdollista, eli vastapuoli voi saada luottoa kotimaansa kansalliselta keskuspankilta toisessa jäsenvaltiossa olevia ykköslistan instrumentteja vastaan (ks. kohta 6.6).

Ykköslistan arvopaperit kelpaavat kaikkiin arvopaperipohjaisiin rahapoliittisiin operaatioihin eli käänteisoperaatioihin, suoriin kauppoihin ja maksuvalmiusluottoihin.

6.3 Kakkoslistan arvopaperit¹⁷

Ykköslistan kelpoisuusvaatimukset täyttävien velkainstrumenttien lisäksi kansalliset keskuspankit voivat hyväksyä muita, kakkoslistan arvopapereita, joilla on erityistä merkitystä niiden kansallisten rahoitusmarkkinoiden ja pankkijärjestelmien kannalta. Kansalliset keskuspankit asettavat kakkoslistan arvopapereille kelpoisuusvaatimukset alla mainittavien vähimmäisvaatimusten mukaisesti. Erityiset kansalliset kakkoslistan arvopapereiden kelpoisuusvaatimukset edellyttävät EKP:n hyväksyntää. Kansalliset keskuspankit laativat ja ylläpitävät kansallisia kakkoslistoja. Listat ovat julkisia.¹⁸

Kakkoslistan arvopapereiden on täytettävä seuraavat vähimmäisvaatimukset (ks. myös taulukko 4):

14 Luottolaitosten liiketoiminnan aloittamisesta ja harjoittamisesta 20. maaliskuuta 2000 annetun Euroopan parlamentin ja Euroopan unionin neuvoston direktiivin 2000/12/EY (EYVL L 126, 26.5.2000, s. 1 ja seuraavat sivut) artiklan 1 alakohta 26 kuuluu seuraavasti:

”Läheisellä sidoksella tarkoitetaan tilannetta, jossa kahden tai useamman luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön välillä on sidossuhde:

(a) omistusyhteyden kautta, eli että yrityksestä suoraan tai välillisesti määräysvallan kautta pidetään hallussa vähintään 20 prosenttia yrityksen äänioikeudesta tai pääomasta, tai

(b) määräysvallan kautta, eli kaikissa direktiivin 83/349/ETY artiklan 1 kohdassa 1 ja 2 tarkoitetuissa tapauksissa emoyrityksen ja tytäryhtiön välisen sidoksen kautta taikka samanluonteisen minkä tahansa luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön ja yrityksen välisen sidoksen kautta; myös tytäryrityksen tytäryritys katsotaan näiden yritysten johdossa toimivan emoyrityksen tytäryritykseksi.

Tilanteiden, joissa kaksi luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä tai useampi luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö on määräysvallan kautta pysyvästi sidoksissa yhteen ja samaan henkilöön, katsotaan myös muodostavan läheisen sidoksen tällaisten henkilöiden välille.”

15 Tämä määräys ei koske 1) läheisiä sidoksia vastapuolen ja ETA-maan julkisten viranomaisten välillä, 2) kauppavekseleitä, joista vastapuolen ohella on vastuussa ainakin yksi yhteisö (muu kuin luottolaitos), 3) instrumentteja, jotka ovat tarkoin yhteisjoitusyrityksiä koskevan direktiivin (direktiivi 88/220/ETY, jolla on muutettu direktiiviä 85/611/ETY) artiklan 22 kohdassa 4 mainittujen kriteerien mukaisia tai 4) tapauksia, joissa velkainstrumentit on erityisin, kohtaan 3 verrattavin lainsäädännöllisin keinoin suojattu.

16 Jos kansalliset keskuspankit sallivat käyttää sellaisia instrumentteja, jotka ovat maturiteetiltaan lyhyempiä kuin ne rahapoliittiset operaatiot, joissa niitä käytetään, vastapuolet joutuisivat korvaamaan tällaiset arvopaperit toisilla eräpäivänä tai ennen sitä.

17 Eurojärjestelmän rahapoliittisiin operaatioihin hyväksyttävien kakkoslistan arvopapereiden lisäksi EKP voi antaa kansallisille keskuspankeille luvan myöntää päivänvälisiä luottoa sellaisia velkainstrumentteja vastaan, jotka euroalueen ulkopuolisten EU-maiden keskuspankit hyväksyvät vakuudeksi päivänvälisiin luottoihin ja jotka 1) sijaitsevat euroalueen ulkopuolisissa ETA-maissa, 2) ovat euroalueen ulkopuolisiin ETA-maihin sijoittautuneiden yhteisöjen liikkeeseen laskemia tai 3) ovat ETA-maiden valuuttojen (tai muiden yleisesti käytettyjen valuuttojen) määräisiä. EKP:n luvan saaminen edellyttää, että toiminnan tehokkuus säilytetään ja että velkainstrumentteihin liittyviä juridisia riskejä valvotaan asianmukaisesti. Tällaisia velkainstrumentteja ei voida käyttää vakuutena euroalueella, jos ne sijaitsevat toisessa jäsenvaltiossa (ts. vastapuolet voivat käyttää näitä velkainstrumentteja ainoastaan saadakseen luottoa suoraan siltä kansalliselta keskuspankilta, jolle EKP on antanut luvan myöntää päivänvälisiä luottoa kyseisiä arvopapereita vastaan).

18 Listat julkaistaan EKP:n www-sivustossa (www.ecb.int) ja niitä päivitetään päivittäin. Kansallisia kakkoslistoja julkistaessaan kansalliset keskuspankit voivat päättää, että ne eivät julkista tietoja kakkoslistaan sisältyvien arvopapereiden yksittäisistä liikkeeseenlaskuista, liikkeeseenlaskijoista/velallisista tai takaajista silloin, kun kyseessä ovat ei-jälkimerkinakelpoiset velkainstrumentit tai epälikvidit velkainstrumentit, joilla on erityispiirteitä. Sen sijaan kansalliset keskuspankit voivat julkaista muita tietoja, joiden perusteella vastapuolet kaikkialla euroalueella voivat helposti varmistua tällaisten arvopapereiden vakuuskelpoisuudesta.

Taulukko 4.**Eurojärjestelmän rahapoliittisiin operaatioihin hyväksyttävät arvopaperit**

Kelpoisuusvaatimukset	Ykköslista	Kakkoslista
Arvopaperityyppi	<ul style="list-style-type: none"> EKP:n velkasitoumukset Muut jälkimarkkinakelpoiset velkainstrumentit^{1), 2)} 	<ul style="list-style-type: none"> Jälkimarkkinakelpoiset velkainstrumentit¹⁾ Ei-jälkimarkkinakelpoiset velkainstrumentit¹⁾ Osakkeet, joilla käydään kauppaa säännellyillä markkinoilla
Maksu- ja toimitusmenettelyt	<ul style="list-style-type: none"> Instrumenttien tulee olla keskitetysti talletettuina arvo-osuuksina kansallisissa keskuspankeissa tai EKP:n vähimmäisvaatimukset täyttävässä arvopaperikaupan selvitysjärjestelmässä. 	<ul style="list-style-type: none"> Arvopapereiden tulee olla helposti sen kansallisen keskuspankin saatavilla, joka on ottanut ne kakkoslistalleen.
Liikkeeseenlaskija	<ul style="list-style-type: none"> Keskuspankit Julkinen sektori Yksityinen sektori³⁾ Kansainväliset ja ylikansalliset laitokset 	<ul style="list-style-type: none"> Julkinen sektori Yksityinen sektori⁴⁾
Luottokelpoisuus	<ul style="list-style-type: none"> Arvopaperin (tai sen ETA-maassa sijaitsevan takaajan) on oltava luottokelpoisuudeltaan hyvä EKP:n arvion mukaan. 	<ul style="list-style-type: none"> Arvopaperin (tai sen euroalueella sijaitsevan takaajan) on oltava luottokelpoisuudeltaan hyvä sen kansallisen keskuspankin arvion mukaan, joka on ottanut arvopaperin kakkoslistalleen.
Liikkeeseenlaskijan (tai takaajan) sijoittautumispaikka	<ul style="list-style-type: none"> ETA⁵⁾ 	<ul style="list-style-type: none"> Euroalue
Arvopaperin sijaintipaikka	<ul style="list-style-type: none"> Liikkeeseenlaskupaikka: ETA Selvityspaikka: euroalue⁶⁾ 	<ul style="list-style-type: none"> Euroalue⁶⁾
Valuutta	<ul style="list-style-type: none"> Euro⁷⁾ 	<ul style="list-style-type: none"> Euro⁷⁾
<i>Lisätieto:</i>		
Toisessa jäsenvaltiossa olevien arvopaperien käyttö	<ul style="list-style-type: none"> Sallitaan 	<ul style="list-style-type: none"> Sallitaan

1) Velkainstrumenteilla tulee olla sekä a) ennalta määrätty lainapääoma että b) sellainen korko, josta ei voi aiheutua negatiivista kassavirtaa. Lisäksi koron tulisi olla jokin seuraavista: 1) nollakorko, 2) kiinteä korko tai 3) johonkin viitekorkoon sidottu vaihtuva korko. Korko voi olla sidottu mahdollisiin muutoksiin velkainstrumentin liikkeeseenlaskijan luottokelpoisuusluokituksessa. Myös inflaatioindekseihin sidottu joukkolainat hyväksytään. Näiden ominaisuuksien tulee olla voimassa velkainstrumentin lopulliseen kuoletukseen asti.

2) Ykköslistalle ei oteta velkainstrumentteja, joilla on huonompi etuoikeus pääomaan ja/tai korkoihin kuin liikkeeseenlaskijan muilla velkainstrumenteilla (tämä koskee myös strukturoitua lainaan sisältyviä velkakirjoja, joilla on huonompi etuoikeus).

3) Sellaiset luottolaitosten liikkeeseen laskemat velkainstrumentit, jotka eivät ole tarkoin yhteissijoitusyrityksiä koskevan direktiivin (88/220/ETY, jolla on muutettu direktiiviä 85/611/ETY) artiklan 22 kohdassa 4 mainittujen kriteerien mukaisia, hyväksytään ykköslistan arvopapereiksi vain, jos ne täyttävät seuraavat kolme ehtoa: Niiden liikkeeseenlaskulla tulee olla luottokelpoisuusluokitus, joka eurojärjestelmän näkemyksen mukaan osoittaa, että velkainstrumentti täyttää tiukat luottokelpoisuusvaatimukset. Lainaohjelman mukaisesti liikkeeseen laskettujen velkainstrumenttien vakuuskelpoisuutta arvioidaan kunkin emission luottoriskiluokituksen perusteella. Toiseksi velkainstrumenttia tulee listata tai noteerata säännellyillä markkinoilla siten kuin sijoituspalveludirektiivissä (93/22/ETY) on määriteltä. Kolmanneksi velkainstrumentti tulee laskea liikkeeseen sellaisen tarjousesitteen perusteella, joka on tarjousesitettä koskevan direktiivin (89/298/ETY) mukainen.

4) Sellaisia luottolaitosten liikkeeseen laskemia velkainstrumentteja ja osakkeita, jotka eivät tarkoin täytä yhteissijoitusyrityksiä koskevan direktiivin artiklan 22 kohdan 4 mukaisia kriteereitä, ei yleensä hyväksytä kakkoslistan arvopapereiksi. EKP voi kuitenkin antaa kansallisille keskuspankeille luvan ottaa näitä arvopapereita keskuspankkien kakkoslistoille tietyin ehdoin ja rajoituksin.

5) Vaatimus, että liikkeeseen laskevan yhteisön tulee olla sijoittautunut Euroopan talousalueelle, ei koske kansainvälisiä ja ylikansallisia laitoksia.

6) Siten, että vakuuden asettamisen menettelyyn ja realisointiin sovelletaan euroalueen jäsenvaltion lakia.

7) Euroina tai euron kansallisina ilmentyminä.

Kehikko 7.

Riskienhallintamenetelmät

- **Alkumarginaalit**

Eurojärjestelmä soveltaa alkumarginaalia likviditeettiä lisäävissä käänteisoperaatioissa. Vastapuolten toimittamien arvopapereiden arvon on oltava vähintään yhtä suuri kuin eurojärjestelmän myöntämän likviditeetin arvon ja alkumarginaalin summa.

- **Markkina-arvon aliarvostus**

Eurojärjestelmä käyttää arvopapereiden arvostuksessa menetelmää, jolla arvopaperin arvo lasketaan sen markkina-arvona vähennettynä tietyllä prosenttimäärällä (haircut).

- **Vaihtelumarginaali (marking to market)**

Eurojärjestelmä edellyttää, että likviditeettiä lisäävissä käänteisoperaatioissa käytettäviin arvopapereihin sovelletaan tiettyä jatkuvasti ylläpidettävää marginaalia. Jos arvopaperin säännöllisin välein arvioitu arvo laskee tiettyä tasoa pienemmäksi, vastapuolen on kansallisen keskuspankin vaatimuksesta toimitettava lisää arvopapereita tai rahaa (vakuuksien muutospyyntö). Jos arvopaperin arvo uudelleenarvostuksessa vastaavasti ylittää tietyn tason, keskuspankki palauttaa ylimääräiset arvopaperit tai rahan vastapuolelle. (Vaatimuksen laskeminen on esitetty kehikossa 9.)

- **Liikkeeseenlaskija- / velallis- tai takaajakohtaiset limiitit**

Eurojärjestelmä voi asettaa liikkeeseenlaskija- / velallis- tai takaajakohtaiset vastuurajat.

- **Lisätakaukset**

Eurojärjestelmä voi vaatia vakavaraisten yhteisöjen antamia lisätakauksia hyväksyäkseen tietyt arvopaperit.

- **Käytöstä poistaminen**

Eurojärjestelmä voi poistaa tietyt arvopaperit käytöstään rahapoliittisissa operaatioissa.

- Ne voivat olla (jälkimarkkinakelpoisia tai ei-jälkimarkkinakelpoisia) velkainstrumentteja, joilla on a) ennalta määrätty lainapäätöma ja b) sellainen korko, josta ei voi aiheutua negatiivista kassavirtaa. Lisäksi koron tulisi olla jokin seuraavista: 1) nollakorko, 2) kiinteä korko tai 3) johonkin viitekorkoon sidottu vaihtuva korko. Korko voi olla sidottu mahdollisiin muutoksiin velkainstrumentin liikkeeseenlaskijan luottokelpoisuusluokituksessa. Myös inflaatioindekseihin sidotut joukkolainat hyväksytään. Näiden ominaisuuksien tulee olla voimassa velkainstrumentin lopulliseen kuoletukseen asti. Ne voivat olla myös osakkeita (joilla käydään kauppaa sijoituspalveludirektiivin määritelmän mukaisilla säännellyillä markkinoilla¹⁹). Sellaisia luottolaitosten liikkeeseen laskemia velkainstrumentteja ja osakkeita, jotka eivät tarkoin täytä yhteissijoitusyrityk-

siä koskevan direktiivin artiklan 22 kohdan 4 mukaisia kriteereitä, ei yleensä hyväksytä kakkoslistan arvopapereiksi. EKP voi kuitenkin antaa kansallisille keskuspankeille luvan ottaa näitä arvopapereita keskuspankkien kakkoslistoille tietyn ehdoin ja rajoituksin.

- Niiden tulee olla sellaisten yhteisöjen velkasitoumuksia tai osakkeita (tai näiden takaamia²⁰), joiden arvopaperit kakkoslistalleen ottanut kansallinen keskuspankki katsoo olevan vakavaraisia.

¹⁹ Euroopan unionin neuvoston 10. toukokuuta 1993 antama direktiivi 93/22/ETY sijoituspalveluista arvopaperimarkkinoilla, EYVL L 141, 11.6.1993, sivu 27 ja seuraavat sivut.

²⁰ Hyväksyttävien takausten tulee olla ehdottomia ja omavalkaisia. Niiden on oltava voimassa takaukseen sovellettavan lain mukaisesti, ja ne tulee voida panna täytäntöön euroalueeseen kuuluvan maan lain mukaisesti.

- Niiden tulee olla helposti sen kansallisen keskuspankin saatavilla, joka on ottanut ne kakkoslistalleen.
- Niiden tulee sijaita euroalueella (siton, että vakuuden asettamisenettälyyn ja realisointiin sovelletaan euroalueeseen kuuluvan maan lakia).
- Niiden tulee olla euomääräisiä.²¹
- Niiden tulee olla euroalueelle sijoittautuneiden yhteisöjen liikkeeseen laskemia (tai takaamia).

Vastapuolet eivät saa antaa vakuudeksi itse liikkeeseen laskemiaan tai kanssaan läheisesti sidoksissa olevan yhteisön²² liikkeeseen laskemia velkasitoumuksia tai osakkeita, vaikka ne onkin hyväksytty kakkoslistan arvopapereiksi; ilmaus ”läheisesti sidoksissa” määrittää luottolaitosten liiketoiminnan aloittamisesta ja harjoittamisesta annetun direktiivin 2000/12/EY artiklan 1 alakohdassa 26.^{23, 24}

Kansalliset keskuspankit voivat päättää olla hyväksymättä seuraavia arvopapereita, vaikka ne on otettu kakkoslistalle:

- Velkainstrumentit, jotka erääntyvät ennen sen rahapoliittisen operaation eräpäivää, jossa niitä käytetään.²⁵
- Velkainstrumentit, joista saadaan tuottoa (esimerkiksi kuponkimaksu) ajalta ennen sen rahapoliittisen operaation eräpäivää, jossa niitä käytetään.
- Osakkeet, joista saadaan mitä tahansa maksuja tai joihin liittyy muu oikeus, joka saattaa vaikuttaa niiden soveltavuuteen vakuutena sen rahapoliittisen operaation eräpäivään saakka, jossa niitä käytetään.

Toisessa jäsenvaltiossa olevien eurojärjestelmän rahapoliittisiin operaatioihin hyväksyttävien kakkoslistan arvopapereiden käyttö on mahdollista, eli vastapuoli voi saada luottoa kotimaansa kansalliselta keskuspankilta toisessa jäsenvaltiossa olevia arvopapereita vastaan (ks. kohta 6.6).

Kakkoslistan arvopaperit kelpaavat käytettäväksi käänteisissä avomarkkinaoperaatioissa ja maksuvalmiusluotoissa. Niitä ei yleensä käytetä eurojärjestelmän suorissa kaupoissa.

6.4 Riskienhallintamenetelmät

Eurojärjestelmän rahapoliittisissa operaatioissa käytettävien arvopapereiden riskejä valvotaan, jotta eurojärjestelmää voitaisiin suojata taloudellisilta tappioilta siinä tapauksessa, että arvopaperit joudutaan realisoimaan vastapuolen laiminlyönnin takia. Eurojärjestelmän käytössä olevia riskienhallintamenetelmiä kuvataan kehikossa 7.

²¹ Euroina tai euron kansallisina ilmentyminä.

²² Vastapuolen on heti ilmoitettava asianomaiselle kansalliselle keskuspankille, jos sillä on vakuutena arvopapereita, joiden liikkeenlaskijaan sille on muodostunut läheinen sidos ja joita se ei saa käyttää enää vakuutena. Tällaisessa tapauksessa arvopaperin vakuusarvo lasketaan seuraavana arvostuspäivänä nolnaan ja keskuspankki joutuu mahdollisesti pyytämään lisää vakuuksia (ks. liite 6).

²³ Luottolaitosten liiketoiminnan aloittamisesta ja harjoittamisesta 20. maaliskuuta 2000 annetun Euroopan parlamentin ja Euroopan unionin neuvoston direktiivin 2000/12/EY (EYVL L 126, 26.5.2000, s. 1 ja seuraavat sivut) artiklan 1 alakohta 26 kuuluu seuraavasti:

”Läheisellä sidoksella tarkoitetaan tilannetta, jossa kahden tai useamman luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön välillä on sidossuhde:

(a) omistusyhteyden kautta, eli että yrityksestä suoraan tai välillisesti määräysvallan kautta pidetään hallussa vähintään 20 prosenttia yrityksen äänioikeudesta tai pääomasta, tai

(b) määräysvallan kautta, eli kaikissa direktiivin 83/349/ETY artiklan 1 kohdassa 1 ja 2 tarkoitetuissa tapauksissa emoyrityksen ja tytäryhtiön välisen sidoksen kautta taikka samanluonteisen minkä tahansa luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön ja yrityksen välisen sidoksen kautta; myös tytäryrityksen tytäryritys katsotaan näiden yritysten johdossa toimivan emoyrityksen tytäryritykseksi. Tilanteiden, joissa kaksi luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä tai useampi luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö on määräysvallan kautta pysyvästi sidoksissa yhteen ja samaan henkilöön, katsotaan myös muodostavan läheisen sidoksen tällaisten henkilöiden välille.”

²⁴ Tämä määräys ei koske 1) läheisiä sidoksia vastapuolen ja ETA-maan julkisten viranomaisten välillä, 2) kauppavekseleitä, joista vastapuolen ohella on vastuussa ainakin yksi yhteisö (muu kuin luottolaitos), 3) instrumentteja, jotka ovat tarkoin yhteissijoitusyrityksiä koskevan direktiivin (direktiivi 88/220/ETY, jolla on muutettu direktiiviä 85/611/ETY) artiklan 22 kohdassa 4 mainittujen kriteerien mukaisia tai 4) tapauksia, joissa velkainstrumentit on erityisin, kohtaan 3 verrattavin lainsäädännöllisin keinoin suojattu.

²⁵ Jos kansalliset keskuspankit sallisivat käyttää sellaisia instrumentteja, jotka ovat maturiteetiltaan lyhyempiä kuin ne rahapoliittiset operaatiot, joissa niitä käytetään, vastapuolet joutuisivat korvaamaan tällaiset arvopaperit toisilla eräpäivänä tai ennen sitä.

Kehikko 8.

Ykköslistan arvopapereihin sovellettavat aliarvostusprosentit

Kiinteäkorkoisiin instrumentteihin sovellettava markkina-arvon aliarvostus:¹⁾

0 %	instrumentit, joiden jäljellä oleva maturiteetti on 1 vuosi tai vähemmän
1,5 %	instrumentit, joiden jäljellä oleva maturiteetti on yli 1 vuoden mutta enintään 3 vuotta
2 %	instrumentit, joiden jäljellä oleva maturiteetti on yli 3 vuotta mutta enintään 7 vuotta
3 %	korolliset joukkovelkakirjat, joiden jäljellä oleva maturiteetti on yli 7 vuotta
5 %	nollakorkoiset joukkovelkakirjat ja ns. stripit, joiden jäljellä oleva maturiteetti on yli 7 vuotta

Vaihtuvakorkoisiin instrumentteihin sovellettava markkina-arvon aliarvostus:

0 % instrumentit, joiden korko määrätään jälkikäteen
Instrumentteihin, joiden korko määrätään etukäteen, sovelletaan samaa markkina-arvon aliarvostusta kuin kiinteäkorkoisiin instrumentteihin. Tällaisten instrumenttien aliarvostus määräytyy kuitenkin viimeisen koronasetannan ja seuraavan koron uudelleenasetannan välisen ajanjakson mukaan.

Käänteisesti vaihtuvakorkoisiin instrumentteihin sovellettava markkina-arvon aliarvostus:

1,5 %	instrumentit, joiden jäljellä oleva maturiteetti on 1 vuosi tai vähemmän
4 %	instrumentit, joiden jäljellä oleva maturiteetti on yli 1 vuoden mutta enintään 3 vuotta
8 %	instrumentit, joiden jäljellä oleva maturiteetti on yli 3 vuotta mutta enintään 7 vuotta
12 %	instrumentit, joiden jäljellä oleva maturiteetti on yli 7 vuotta

1) Näitä aliarvostusprosentteja voidaan soveltaa myös sellaisiin velkainstrumentteihin, joiden korko on sidottu mahdollisiin muutoksiin velkainstrumentin liikkeeseenlaskijan luottokelpoisuusluokituksessa, tai inflaatioindeksiin sidottuihin joukkovelkakirjalainoihin.

6.4.1 Alkumarginaalit

Eurojärjestelmä soveltaa alkumarginaaleja, joiden mukaisesti tietty prosenttimäärä myönnetyn likviditeetin määrästä lisätään arvopapereiden vaadittuun arvoon. Kahta erisuuruista alkumarginaalia sovelletaan sen mukaan, kuinka kauan arvopapereiden riski kohdistuu eurojärjestelmään:

- 1 prosentin marginaali päivänsisäisissä ja yön yli -luotoissa
- 2 prosentin marginaali luotto-operaatioissa, joissa alkuperäinen maturiteetti on yli yhden pankkipäivän.

Alkumarginaaleja ei sovelleta likviditeettiä vähentäviin operaatioihin.

6.4.2 Ykköslistan arvopapereihin sovellettavat riskienhallintamenetelmät

Myönnettyyn likviditeettiin sovellettavan alkumarginaalin lisäksi eurojärjestelmä käyttää erityisiä riskienhallintamenetelmiä vastapuolen tarjoamien arvopapereiden tyyppistä riippuen. EKP päättää ykköslistan arvopapereihin sovellettavista riskienhallintamenetelmistä ottaen huomioon jäsenvaltioiden oikeusjärjestelmien erot. Ykköslistan arvopapereiden riskienhallintamenetelmät ovat yleisesti ottaen yhdenmukaiset koko euroalueella.²⁶ Ykköslistan arvopapereiden riskienhallinta kattaa seuraavat keskeiset alueet:

- Yksittäisiin velkainstrumentteihin sovelletaan erityistä "markkina-arvon aliarvostusta". Aliarvostuksessa vähennetään tietty pro-

²⁶ Koska vastapuolen arvopaperitoimituksissa kansallisille keskuspankeille saatetaan jäsenvaltioiden toiminnallisten erojen takia noudattaa eri menettelytapoja (kansallisessa keskuspankissa oleva vakuussammio tai yksilöityihin arvopapereihin perustuvat takaisinosopimukset), arvostuksen ajoituksessa ja muissa arvostuskäytännöissä voi esiintyä vähäisiä eroja.

senttimäärä arvopaperin markkina-arvosta. Aliarvostuksen suuruus määräytyy velkainstrumenttien jäljellä oleva maturiteetin ja koron mukaan, kuten kehikossa 8 on esitetty.

- Markkina-arvon aliarvostusta ei sovelleta likviditeettiä vähentäviin operaatioihin.
- Riippuen sekä lainsäädännöstä että kansallisista toimintatavoista kansalliset keskuspankit sallivat arvopapereiden sammioimisen ja/tai edellyttävät kussakin yksittäisessä operaatioissa käytettävien arvopapereiden "korvamerkintää". Sammiojärjestelmissä (pooling system) vastapuoli varaa riittävän

määrän arvopapereita keskuspankin käyttöön tältä saatujen luottojen vakuudeksi. Yksittäiset arvopaperit eivät siten liity mihinkään tiettyyn luotto-operaatioon. Sen sijaan korvamerkintäjärjestelmässä (earmarking system) kukin luotto-operaatio liittyy tiettyihin tunnistettavissa oleviin arvopapereihin.

- Arvopaperit arvostetaan päivittäin. Kansalliset keskuspankit laskevat päivittäin arvopapereiden vaaditun arvon ottaen huomioon luottokannan muutokset, kohdassa 6.5 määritellyt arvostusperiaatteet ja vaaditun

Kehikko 9.

Alkumarginaalin ja markkina-arvon aliarvostuksen laskeminen

Vakuuskelpoisten arvopapereiden kokonaismäärä J ($j = 1$:stä J :hin; arvolla $C_{j,t}$ ajankohtana t), joka vastapuolen on toimitettava likviditeettiä lisääviin operaatioihin I ($i = 1$:stä I :hin; määrällä $L_{i,t}$ ajankohtana t) määräytyy seuraavan kaavan mukaan:

$$\sum_{i=1}^I (1 + m_i)L_{i,t} \leq \sum_{j=1}^J (1 - h_j)C_{j,t} \quad (1)$$

Tässä

m_i : operaatioon i sovellettava alkumarginaali:

$m_i = 1\%$ päivänsisäisissä ja yön yli -operaatioissa ja $m_i = 2\%$ operaatioissa, joiden maturiteetti on yli yhden pankkipäivän

h_j : vakuuskelpoiseen arvopaperiin j sovellettava markkina-arvon aliarvostus.

τ on uudelleenarvostusten välinen aika. Vakuuksien muutospyyntö perustuu ajankohtana $t + \tau$ laskelmaan

$$M_{t+\tau} = \sum_{i=1}^I (1 + m_i)L_{i,t+\tau} - \sum_{j=1}^J (1 - h_j)C_{j,t+\tau} \quad (2)$$

Kansalliset keskuspankit voivat vakuudenhallintajärjestelmiensä toiminnallisista ominaisuuksista riippuen ottaa huomioon myös myönnetystä luotosta kertyneen koron laskiessaan avointen operaatioiden vakuusmuutospohjaa.

Vakuuksien muutospyyntö toteutuu vain tietyn kynnyspistetason ylittyessä.

$k = 1\%$ tarkoittaa kynnystä. Korvamerkintäjärjestelmässä ($I = 1$) vakuuksien muutospyyntö toteutuu, kun

$M_{t+\tau} > k \cdot L_{i,t+\tau}$ (vastapuoli maksaa vakuuden kansalliselle keskuspankille) tai

$M_{t+\tau} < -k \cdot L_{i,t+\tau}$ (kansallinen keskuspankki palauttaa vakuuden vastapuolelle).

Sammiojärjestelmässä vastapuolen on toimitettava lisää arvopapereita sammioon, jos

$$M_{t+\tau} > k \cdot \sum_{i=1}^I L_{i,t+\tau}$$

Käänteisesti vastapuolen käytettävissä olevan päivänsisäisen luoton (IDC) määrä sammiojärjestelmässä voidaan laskea seuraavasti:

$$IDC = \frac{-M_{t+\tau} + k \cdot \sum_{i=1}^I L_{i,t+\tau}}{1,01} \quad (\text{jos positiivinen})$$

Sekä korvamerkintä- että sammiojärjestelmissä vakuuksien muutospyynnöillä varmistetaan, että edellä olevassa kohdassa (1) laskettu suhde palautuu ennalleen.

alkumarginaalin ja markkina-arvon aliarvostuksen.

- Jos arvopaperit eivät arvostuksen jälkeen vastaa tuona päivänä laskettuja vaatimuksia, aiheuttaa tämä pyynnön muuttaa vakuuksia tilanteen tasapainottamiseksi. Jotsei muutospyyntöihin jouduttaisi tarpeettoman usein, kansallisissa keskuspankeissa voidaan sovel-

taa kynnyispistettä, joka on 1 % myönnetyn likviditeetin määrästä. Kulloisestakin lain-säädännöstä riippuen kansalliset keskuspankit voivat edellyttää, että muutospyyntöihin vastataan joko arvopapereiden lisätoimituksilla tai maksusuorituksilla. Jos arvopapereiden markkina-arvo laskee alle alemman kynnyispisteen, vastapuolen on toimitettava lisää arvopapereita (tai rahaa). Jos taas arvo-

Kehikko 10.

Kakkoslistan arvopapereihin sovellettavat aliarvostusprosentit

1) Osakkeisiin sovellettava markkina-arvon aliarvostus:

Aliarvostusprosentti määräytyy sen mukaan, mikä on ollut kunkin yksittäisen osakkeen suurin kahden päivän aikana toteutunut kurssilasku sitten 1.1.1987. Pienin aliarvostus on kuitenkin vähintään 20 %.

2) Jälkimarkkinakelpoisiin likvidiydeltään rajallisiin velkainstrumentteihin¹ sovellettava markkina-arvon aliarvostus:

1 %	instrumentit, joiden jäljellä oleva maturiteetti on 1 vuosi tai vähemmän
2,5 %	instrumentit, joiden jäljellä oleva maturiteetti on yli 1 vuoden mutta enintään 3 vuotta
5 %	instrumentit, joiden jäljellä oleva maturiteetti on yli 3 vuotta mutta enintään 7 vuotta
7 %	instrumentit, joiden jäljellä oleva maturiteetti on yli 7 vuotta

Kakkoslistan käänteisesti vaihtuvakorkoisiin instrumentteihin sovelletaan tämän lisäksi seuraavaa markkina-arvon aliarvostusta:

1 %	instrumentit, joiden jäljellä oleva maturiteetti on 1 vuosi tai vähemmän
2,5 %	instrumentit, joiden jäljellä oleva maturiteetti on yli 1 vuoden mutta enintään 3 vuotta
5 %	instrumentit, joiden jäljellä oleva maturiteetti on yli 3 vuotta mutta enintään 7 vuotta
7 %	instrumentit, joiden jäljellä oleva maturiteetti on yli 7 vuotta

3) Epälikvideihin velkainstrumentteihin, joilla on erityispiirteitä, sovelletaan seuraavaa markkina-arvon aliarvostusta:

2 %	instrumentit, joiden jäljellä oleva maturiteetti on 1 vuosi tai vähemmän
6 %	instrumentit, joiden jäljellä oleva maturiteetti on yli 1 vuoden mutta enintään 3 vuotta
13 %	instrumentit, joiden jäljellä oleva maturiteetti on yli 3 vuotta mutta enintään 7 vuotta
20 %	instrumentit, joiden jäljellä oleva maturiteetti on yli 7 vuotta

4) Ei-jälkimarkkinakelpoisiin velkainstrumentteihin sovellettava markkina-arvon aliarvostus:

Kauppavekselit:

2 %	instrumentit, joiden jäljellä oleva maturiteetti on 6 kuukautta tai vähemmän
-----	--

Pankkilainat:

10 %	lainat, joiden jäljellä oleva maturiteetti on 6 kuukautta tai vähemmän
20 %	lainat, joiden jäljellä oleva maturiteetti on vähintään 6 kuukautta mutta enintään 2 vuotta

Kiinteistövakuudelliset velkasitoumukset:

20 %	
------	--

¹ Vaikka luottolaitosten liikkeeseen laskemia velkainstrumentteja, jotka eivät ole tarkoin yhteissijoitusrytysä koskevan direktiivin artiklan 22 kohdassa 4 mainittujen kriteerien mukaisia, ei yleensä hyväksytä kakkoslistalle, EKP voi kuitenkin antaa kansallisille keskuspankeille luvan ottaa näitä arvopapereita keskuspankkien kakkoslistoille tietyin ehdoin ja rajoituksin. Näihin instrumentteihin sovelletaan kakkoslistan arvopapereiden aliarvostusta lisätynä 10 prosenttiyksiköllä.

papereiden markkina-arvo niiden uudelleenarvostuksen jälkeen ylittää ylemmän kynnyspisteen, asianomainen kansallinen keskuspankki palauttaa ylimääräiset arvopaperit (tai rahan) vastapuolelle (ks. kehikko 9).

- Sammiojärjestelmissä vastapuolet voivat päivittäin korvata arvopapereita toisilla arvopapereilla.
- Korvamerkintäjärjestelmissä kansalliset keskuspankit saattavat antaa luvan korvata arvopaperit toisilla.
- EKP voi milloin tahansa poistaa yksittäisiä velkainstrumentteja ykköslistalta.²⁷

6.4.3 Kakkoslistan arvopapereihin sovellettavat riskienhallintamenetelmät

Kakkoslistan arvopapereiden asianmukaisista riskienhallintamenetelmistä vastaa se kansallinen keskuspankki, joka on ottanut arvopaperit omalle kakkoslistalleen. Kansallisten keskuspankkien riskienhallintamenetelmät edellyttävät EKP:n hyväksyntää. Eurojärjestelmän tavoitteena on varmistaa, ettei euroalueella harjoiteta syrjintää kakkoslistan arvopapereiden riskienhallintamenetelmiä perustettaessa. Kakkoslistan arvopapereihin sovellettava markkina-arvon aliarvostus kuvastaa niitä erityisiä riskejä, joita näihin arvopapereihin liittyy ja on käytäntönä vähintään yhtä tiukka kuin ykköslistan arvopapereiden markkina-arvon aliarvostus. Markkina-arvon aliarvostuksen kannalta kakkoslistan arvopaperit jaetaan ominaisuuksiensa ja likvidiytensä perusteella neljään ryhmään (ks. kehikko 10). Riskienhallintamenetelmät perustuvat arvopaperin koron volatiliiteettiin, koron suuruuteen, oletettuun realisointiin ja maturiteettiin.

Kansalliset keskuspankit esittävät ja EKP viime kädessä hyväksyy kakkoslistan arvopapereiden luokittelun seuraaviin likvidiysryhmiin:

1. Osakkeet

2. Jälkimarkkinakelpoiset likvidiydeltään rajalliset velkainstrumentit

Valtaosa kakkoslistan arvopapereista kuuluu tähän ryhmään. Vaikka arvopaperit saattavat jossakin määrin poiketa toisistaan likvidiydeltään, ne ovat yleensä samanlaisia siinä suhteessa, että niillä on pienet jälkimarkkinat, niiden hintoja ei välttämättä noteerata päivittäin ja niillä tehdyt tavanomaisen suuruiset kaupat saattavat vaikuttaa hintoihin.

3. Epälikvidit velkainstrumentit, joilla on erityispiirteitä

Nämä arvopaperit ovat jossakin suhteessa jälkimarkkinakelpoisia, mutta niiden realisointi markkinoilla vaatii tavanomaista pidemmän ajan. Tämä pätee sellaisiin arvopapereihin, jotka eivät yleensä ole jälkimarkkinakelpoisia, mutta joilla on jälkimarkkinakelpoisuutta luovia erityispiirteitä, kuten esimerkiksi markkinahuutokauppanenettely (jos arvopapereita on realisoitava) ja hinnan päivittäinen arvostus.

4. Ei-jälkimarkkinakelpoiset velkainstrumentit

Nämä instrumentit ovat käytännössä ei-jälkimarkkinakelpoisia, joten niiden likvidiys on joko erittäin vähäinen tai olematon.

Jos kakkoslistan vaihtuvakorkoisten arvopapereiden koron uudelleenasetanta toteutetaan yksiselitteisellä, selkeällä ja markkinakäytäntöjen mukaisella sekä EKP:n hyväksymällä tavalla, niiden maturiteetti määritellään viimeisimmän koronasetantapäivän ja eräpäivän väliseksi ajaksi riippumatta siitä, mihin likvidiysryhmään arvopaperi kuuluu.

Kansalliset keskuspankit soveltavat kakkoslistan arvopapereiden vakuusmuutospyynnöissä samaa kynnyspistettä (jos sellaisesta on sovittu) kuin ykköslistan arvopapereiden tapauksessa. Kakkoslistan arvopapereita hyväksyessään kansalliset keskuspankit voivat myös soveltaa limiittejä, vaatia lisätakauksia ja milloin tahansa

²⁷ Velkainstrumentti, joka on käytössä jossakin eurojärjestelmän luotto-operaatiossa ajankohtana, jolloin se poistetaan ykköslistalta, on poistettava 20 pankkipäivän kuluessa siitä päivästä, jolloin se poistettiin ykköslistalta.

poistaa yksittäisiä arvopapereita kakkoslistoit-
taan.

6.5 Arvopapereiden arvostusperiaatteet

Määrittäessään käänteisoperaatioissa käytettä-
vien arvopapereiden arvoa eurojärjestelmä
noudattaa seuraavia periaatteita:

- Eurojärjestelmä yksilöi kullekin jälkimarkki-
nakelpoiselle ykkös- tai kakkoslistan kelpoi-
suusvaatimukset täyttävälle arvopaperille
yhdessä viitehinalähteen. Jos arvopapereita
listataan tai noteerataan tai niillä käydään
kauppaa useammassa kuin yhdessä markki-
napaikassa, vain yhtä näistä markkinapaikois-
ta käytetään hintalähteenä.
- Eurojärjestelmä määrittää kunkin viitemarkki-
napaikan edustavimman hinnan, jota käy-
tetään markkina-arvojen laskemiseen. Jos
useampia kuin yksi hinta noteerataan, käy-
tetään alinta hintaa (normaalisti ostohinta).
- Jälkimarkkinakelpoisten arvopapereiden arvo
lasketaan arvostuspäivää edeltävän pankki-
päivän edustavimman hinnan perusteella.
- Ellei tietyille arvopaperille ole saatavissa
edustavaa hintaa arvostuspäivää edeltävältä
pankkipäivältä, käytetään viimeistä kaupante-
kohintaa. Jos kaupantekohintaakaan ei ole
käytettävissä, asianomainen kansallinen
keskuspankki määrittää hinnan ottaen
huomioon sen hinnan, jolla arvopaperilla on
käyty viimeksi kauppaa viitemarkkinoilla.
- Velkainstrumentin markkina-arvo lasketaan
kertynyt korko mukaan lukien.
- Kansallisten oikeusjärjestelmien ja toiminta-
tapojen erojen takia arvopaperista käänteis-
operaation voimassaoloaikana saatua tuot-
toa (esimerkiksi kuponkimaksu) saatetaan
käsitellä eri tavoin kansallisissa keskuspan-
keissa. Jos tuotto siirretään vastapuolelle,
kansalliset keskuspankit varmistavat ennen
sen siirtoa, että operaatiot pysyvät täysi-
määräisesti katettuina riittävällä määrällä

vakuusmateriaalia. Kansalliset keskuspankit
pyrkivät varmistamaan, että tuoton käsitte-
lyn taloudellinen vaikutus vastaa tilannetta,
jossa tuotto siirretään vastapuolelle mak-
supäivänä.²⁸

- Se kansallinen keskuspankki, joka on ottanut
ei-jälkimarkkinakelpoisen kakkoslistan arvo-
paperin omalle kakkoslistalleen, määrittää
arvostusperiaatteet erikseen.

6.6 Toisessa jäsenvaltiossa olevien vakuuskelpoisten arvopapereiden käyttö

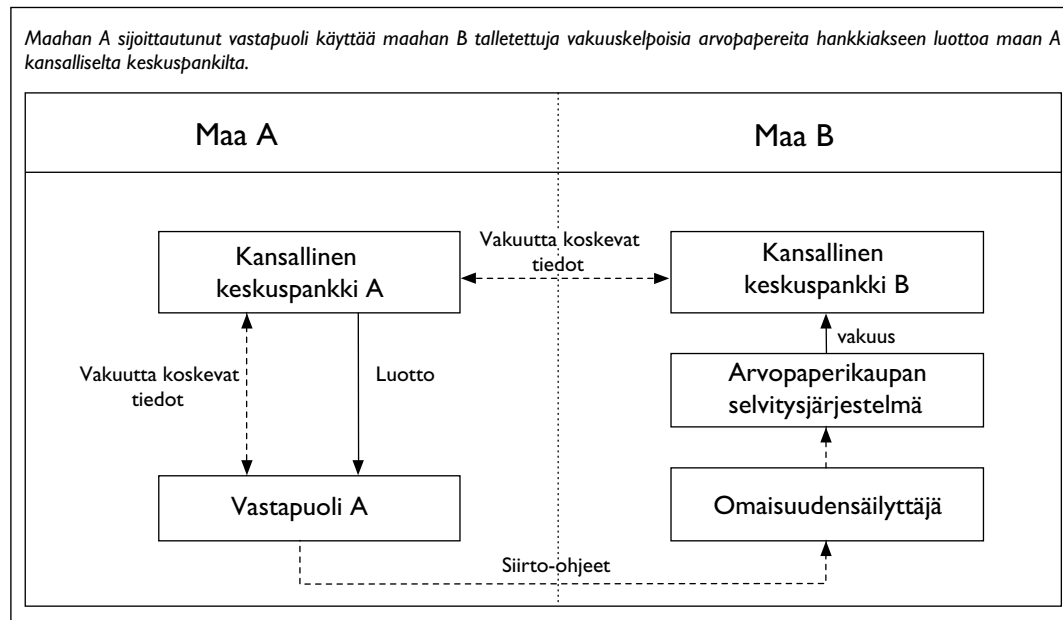
Eurojärjestelmän vastapuolet voivat käyttää
vakuuskelpoisia arvopapereita, jotka sijaitsevat
toisessa jäsenvaltiossa, ts. ne voivat hankkia
luottoa sijoittautumisjäsenvaltionsa kansalliselta
keskuspankilta toisessa jäsenvaltiossa olevia
arvopapereita vastaan. Toisessa jäsenvaltiossa
olevan vakuusmateriaalin käyttö on mahdollista
kaikkien sellaisten operaatioiden suorittami-
seksi, joissa eurojärjestelmä myöntää likvidi-
teettiä vakuuskelpoisia arvopapereita vastaan.
Kansalliset keskuspankit (ja EKP) ovat kehittä-
neet menetelmän, jolla varmistetaan, että kaik-
kia muissa jäsenvaltiossa olevia vakuuskelpoisia
arvopapereita voidaan käyttää. Menetelmää
kutsutaan kirjeenvaihtajakeskuspankkimalliksi.
Tässä mallissa kansalliset keskuspankit toimivat
toistensa (ja EKP:n) omaisuudensäilyttäjinä
("kirjeenvaihtajina") eli säilyttävät toistensa
arvopapereita, jotka on hyväksytty niiden
paikallisiin säilytys- tai selvitysjärjestelmiin.
Mallia voidaan käyttää kaikkien vakuuskelpoi-
sten arvopapereiden yhteydessä. Eräitä erityis-
ratkaisuja voidaan soveltaa ei-jälkimarkkinakel-
pisiin instrumentteihin tai sellaisiin kakkos-
listan epälikvideihin arvopapereihin, joilla on
erityispiirteitä ja joita ei voida siirtää arvopape-
rikaupan selvitysjärjestelmän kautta.²⁹ Kirjeen-
vaihtajakeskuspankkimallin avulla arvopapereita

²⁸ Kansalliset keskuspankit voivat päättää olla hyväksymättä
käänteisoperaatioihin velkainstrumentteja ja osakkeita, joiden
tuotto (esimerkiksi kuponkimaksu) tai joihin liittyvä maksu (tai
muu osakkeeseen liittyvä oikeus, joka saattaa vaikuttaa sen
käytettävyyteen operaatioissa) syntyy ajalta ennen rahapolitiit-
sen operaation eräpäivää (ks. kohdat 6.2 ja 6.3).

²⁹ Lisätietoja on esitteessä "CCBM Brochure", joka on saatavissa
EKP:n sivustossa (www.ecb.int).

Kuvio 3.

Kirjeenvaihtajakeskuspankkimalli

voidaan käyttää kaikenlaisien eurojärjestelmän luotto-operaatioiden vakuutena.³⁰ Kirjeenvaihtajakeskuspankkimallin lisäksi voidaan käyttää EU-maiden arvopaperikaupan selvitysjärjestelmien välisiä hyväksytyjä linkkejä arvopapereiden siirtämiseksi maasta toiseen.³¹

6.6.1 Kirjeenvaihtajakeskuspankkimalli

Oheinen kuvio 3 havainnollistaa kirjeenvaihtajakeskuspankkimallin toimintaa.

Kaikki kansalliset keskuspankit pitävät toisilleen arvopaperitilejä mahdollistaakseen toisessa jäsenvaltiossa olevien vakuuskelpoisten arvopapereiden käytön. Kirjeenvaihtajakeskuspankkimallin mukainen menettely riippuu siitä, onko vakuuskelpoiset arvopaperit korvamerkitty tiettyyn yksittäiseen operaatioon vai onko ne sammioitu.³²

- Korvamerkintäjärjestelmässä vastapuolen kotimaan keskuspankin hyväksytyä vastapuolen luottopyynnön vastapuoli antaa ohjeet (tarvittaessa oman omaisuudensäilyttäjänsä kautta) sen maan arvopaperikaupan selvitysjärjestelmään, jossa vastapuolen arvopapereita säilytetään, näiden arvopape-

reiden siirtämiseksi tuon maan keskuspankkiin kotimaan keskuspankin lukuun. Kun kirjeenvaihtajakeskuspankki on ilmoittanut kotimaan keskuspankille ottaneensa vakuuden vastaan, kotimaan keskuspankki siirtää rahat vastapuolelle. Keskuspankit eivät siirrä varoja ennen kuin ne ovat varmoja, että kirjeenvaihtajakeskuspankki on vastaanottanut vastapuolen arvopaperit. Pystyäkseen noudattamaan maksu- ja toimintusaikoja vastapuolet voivat tallettaa arvopapereita etukäteen kirjeenvaihtajakeskuspankeihin kotimaan keskuspankkiensa lukuun kirjeenvaihtajakeskuspankkimallin mukaista menettelyä hyväksi käyttäen.

³⁰ EKP voi antaa kansallisille keskuspankeille luvan myöntää päivänsäistä luottoa tiettyntyyppisiä "ulkomaisia" velkainstrumentteja vastaan (ks. tämän luvun alaviite 17). Tällaisia velkainstrumentteja ei saa kuitenkaan käyttää vakuutena muulla kuin siinä euroalueen jäsenvaltiossa, jonka kansallinen keskuspankki on hyväksynyt tällaisen velkainstrumentin käytön.

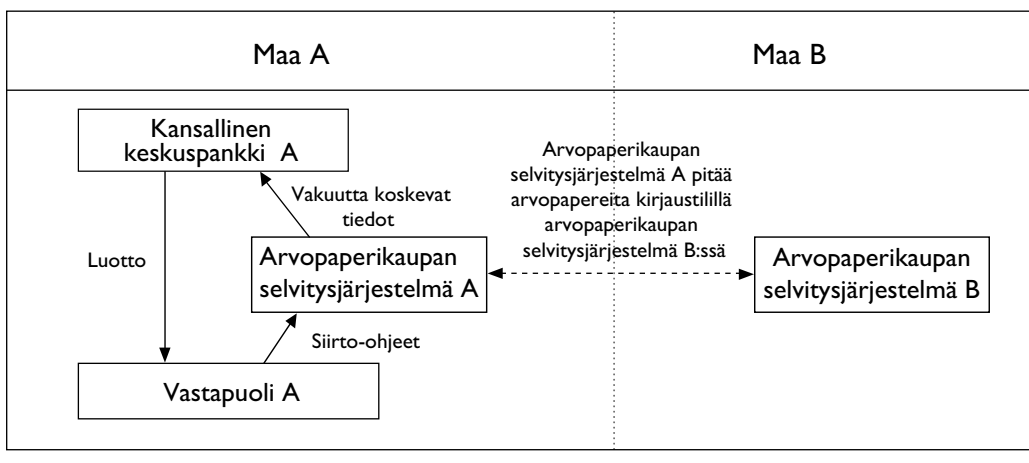
³¹ Mikäli kansallisella keskuspankilla on tili toisessa maassa sijaitsevassa arvopaperikaupan selvitysjärjestelmässä, voidaan vakuuskelpoisia arvopapereita käyttää tämän tilin kautta, jos eurojärjestelmä on hyväksynyt tilin käytön. Irlannin keskuspankki sai elokuussa 2000 luvan avata tällaisen tilin Euroclearselvitysjärjestelmässä. Tilin kautta voidaan käyttää kaikkia Euroclearissä säilytettäviä vakuuskelpoisia arvopapereita, mukaan lukien sellaiset vakuuskelpoiset arvopaperit, jotka on siirretty Eurocleariin hyväksytyjen linkkien välityksellä.

³² Lisätietoja kirjeenvaihtajakeskuspankkimallia koskevassa esitteessä ("CCBM brochure").

Kuvio 4.

Arvopaperikaupan selvitysjärjestelmien väliset linkit

Maahan A sijoittautunut vastapuoli käyttää maassa B olevassa arvopaperikaupan selvitysjärjestelmässä liikkeeseen laskettuja vakuuskelpoisia arvopapereita järjestelmän sekä maassa A olevan arvopaperikaupan selvitysjärjestelmän välisen linkin välityksellä hankkiakseen luottoa maan A kansalliselta keskuspankilta.

- Sammiojärjestelmässä vastapuoli voi milloin tahansa siirtää arvopapereita kirjeenvaihtajakeskuspankkiin kotimaan keskuspankin lukuun. Kun kirjeenvaihtajakeskuspankki on informoinut kotimaan keskuspankkia arvopapereiden vastaanotosta, kotimaan keskuspankki siirtää nämä arvopaperit vastapuolen sammiotilille.

Kirjeenvaihtajakeskuspankkimalli on vastapuolten käytössä klo 9.00–16.00 EKP:n aikaa (Keski-Euroopan aikaa) jokaisena eurojärjestelmän pankkipäivänä. Vastapuolen, joka haluaa käyttää kirjeenvaihtajakeskuspankkimallia, on ilmoitettava asiasta sille kansalliselle keskuspankille, josta se haluaa saada luottoa – kotimaansa keskuspankille – ennen klo 16.00:ta Keski-Euroopan aikaa. Vastapuolen on lisäksi huolehdittava siitä, että rahapoliittisten operaatioiden vakuudet toimitetaan kirjeenvaihtajakeskuspankin tilille viimeistään klo 16.45 Keski-Euroopan aikaa. Jos toimeksiannot tai toimitukset eivät ole tämän määräajan mukaisia, ne otetaan huomioon vasta seuraavana päivänä myönnettävää luottoa varten. Kun vastapuolet ennakoivat tarpeen käyttää kirjeenvaihtajakeskuspankkimallia myöhäisenä ajankohtana, niiden tulisi mahdollisuuksien mukaan toimittaa arvopaperit etukäteen (ennakkotalletuksena). Poikkeustapauksissa tai

rahopoliittisten operaatioiden niin edellyttäessä EKP voi päättää pidentää kirjeenvaihtajakeskuspankkimallin sulkemisaikaa TARGET-järjestelmän sulkemisaikaan.

6.6.2 Eri jäsenvaltioissa toimivien arvopaperikaupan selvitysjärjestelmien väliset linkit

Kirjeenvaihtajakeskuspankkimallin lisäksi voidaan käyttää EU-maiden arvopaperikaupan selvitysjärjestelmien välisiä hyväksytyjä linkejä arvopapereiden siirtämiseksi maasta toiseen.

Arvopaperikaupan selvitysjärjestelmien välisten linkkien avulla yhteen selvitysjärjestelmään kuuluvat voivat pitää hallussaan toisessa selvitysjärjestelmässä liikkeeseen laskettuja arvopapereita kuulumatta tuohon järjestelmään. Ennen kuin linkit voidaan hyväksyä käytettäviksi eurojärjestelmän luotto-operaatioiden vakuuksien siirtoon, on arvioitava, täyttävätkö ne EU-maiden arvopaperikaupan selvitysjärjestelmille asetetut vaatimukset.^{33, 34}

33 EKP:n [www-sivustossa](http://www.sivustossa) (www.ecb.int) on ajantasainen luettelo hyväksytyistä linkeistä.

34 Ks. ”Standards for the use of EU securities settlement systems in ESCB credit operations”, tammikuu 1998.

Eurojärjestelmän kannalta sekä kirjeenvaihtajakeskuspankkimalli että eri EU-jäsenvaltioissa toimivien arvopaperikaupan selvitysjärjestelmien väliset linkit täyttävät saman tehtävän eli mahdollistavat toisessa jäsenvaltiossa olevien vakuuksien käytön. Toisin sanoen kummankin järjestelmän avulla vastapuolet voivat saada luottoa kotimaansa keskuspankilta myös sellaisia vakuuksia vastaan, jotka on laskettu liikkeeseen jossakin toisessa maassa toimivassa arvopaperikaupan selvitysjärjestelmässä. Tämä tehtävä toteutetaan kirjeenvaihtajakeskuspankkimallissa eri tavoin kuin arvopaperikaupan selvitysjärjestelmien välisiä linkkejä käytettäessä. Kirjeenvaihtajakeskuspankkimallissa yhteys maiden välillä toimii kansallisten keskus-

pankkien kautta. Keskuspankit toimivat toistensa omaisuudensäilyttäjinä. Linkkejä käytettäessä yhteys maiden välillä toimii arvopaperikaupan selvitysjärjestelmien avulla. Selvitysjärjestelmät avaavat keskenään kirjaustilin. Kirjeenvaihtajakeskuspankkiin talletettuja arvopapereita voidaan käyttää vain eurojärjestelmän luotto-operaatioiden vakuutena. Linkin välityksellä arvopapereita voidaan käyttää sekä eurojärjestelmän luotto-operaatioiden vakuutena että mihin tahansa muuhun vastapuolen valitsemaan tarkoitukseen. Linkkejä käytettäessä arvopaperit ovat vastapuolen omalla tilillä sen kotimaassa olevassa arvopaperikaupan selvitysjärjestelmässä eikä vastapuoli tarvitse omaisuudensäilyttäjä.

Luku 7

Vähimmäisvarannot

7 Vähimmäisvarannot¹

7.1 Yleistä

EKP vaatii luottolaitoksia pitämään vähimmäisvarantoja kansallisissa keskuspankeissa olevilla tileillä eurojärjestelmän vähimmäisvarantojärjestelmän mukaisesti. Vähimmäisvarantojärjestelmän oikeudellisesta perustasta säädetään EKP:n perussäännön artiklassa 19, Euroopan unionin neuvoston asetuksessa (EY) Euroopan keskuspankin soveltamista vähimmäisvarannoista ja EKP:n asetuksessa vähimmäisvarannoista. EKP:n asetuksella vähimmäisvarannoista taataan se, että eurojärjestelmän vähimmäisvarantojärjestelmän ehdot ovat koko euroalueella yhdenmukaiset.

Kuinka suuria vähimmäisvarantoja kunkin laitoksen on pidettävä, määräytyy laitoksen varantopohjan perusteella. Eurojärjestelmän vähimmäisvarantojärjestelmässä osapuolet voivat hyödyntää keskiarvoistamista. Tämä merkitsee sitä, että varantovelvoitteen täyttyminen määritellään sen mukaan, mikä on osapuolen varantotilin keskimääräinen kalenteripäivän lopun saldo kuukauden pituisen pitoajanjakson aikana. Laitosten vähimmäisvarannoille maksetaan korkoa, joka on sama kuin eurojärjestelmän perusrahoitusoperaatioiden korko.

Eurojärjestelmän vähimmäisvarantojärjestelmällä pyritään pääasiassa seuraaviin rahapolitiisiin päämääriin:

- *Rahamarkkinakorkojen vakauttaminen*
Eurojärjestelmän vähimmäisvarantojärjestelmän keskiarvoistamisen tarkoituksena on helpottaa rahamarkkinakorkojen vakauttamista kannustamalla laitoksia tasoittamaan likviditeetin tilapäisten vaihtelujen vaikutuksia.
- *Rakenteellisen keskuspankkirahoituksen tarpeen luominen tai lisääminen*
Eurojärjestelmän vähimmäisvarantojärjestelmällä voidaan luoda rakenteellinen keskuspankkirahoituksen tarve tai lisätä sitä. Näin voidaan osaltaan parantaa eurojärjestelmän kykyä toimia tehokkaasti likviditeetin tarjoajana.

Vähimmäisvarantovelvoitetta soveltaessaan EKP:n on noudatettava eurojärjestelmälle perustamissopimuksen artiklan 105 kohdassa 1 ja EKP:n perussäännön artiklassa 2 määriteltyjä tavoitteita. Näihin tavoitteisiin kuuluu mm. estää sellainen epäsuotava kehitys, että rahoituksenvälitys siirtyisi merkittävässä määrin pankkien ulkopuolelle tai pois maasta.

7.2 Vähimmäisvarantojärjestelmän alaiset laitokset

EKP:n perussäännön artiklan 19.1 mukaan EKP vaatii jäsenvaltioihin sijoittautuneita luottolaitoksia pitämään vähimmäisvarantoja. Tämä merkitsee, että eurojärjestelmän vähimmäisvarantojärjestelmän alaisia ovat myös euroalueella olevat sellaisen yhteisön sivukonttorit, jonka kotipaikka on euroalueen ulkopuolella. Euroalueelle sijoittautuneiden luottolaitosten sivukonttorit euroalueen ulkopuolella eivät kuitenkaan ole tämän järjestelmän alaisia.

Laitos vapautetaan automaattisesti varantovelvoitteesta sen pitoajanjakson alusta, jonka aikana sen toimilupa on peruutettu tai jonka aikana se on luopunut toimiluvastaan tai jonka aikana rahaliittoon osallistuvan jäsenvaltion oikeusviranomainen tai muu toimivaltainen viranomainen on tehnyt päätöksen laitoksen asettamisesta selvitystilamenettelyyn. Euroopan keskuspankin soveltamia vähimmäisvarantoja koskevan Euroopan unionin neuvoston asetuksen (EY) ja EKP:n vähimmäisvarantoja koskevan asetuksen mukaan EKP voi syrjintää harjoittamatta vapauttaa myös muita laitosryhmiä eurojärjestelmän vähimmäisvarantojärjestelmän velvoitteista, jos velvoitteiden asettaminen näille laitoksille ei vastaa tämän järjestelmän tarkoitusta. Vapauttamispäätöksiä tehdessään EKP ottaa huomioon ainakin yhden seuraavista kriteereistä:

¹ EKP:n soveltamia vähimmäisvarantoja koskevat säädökset ovat 23. marraskuuta 1998 annettu Euroopan unionin neuvoston asetus (EY) N:o 2531/98 ja 1. joulukuuta 1998 annettu EKP:n asetus vähimmäisvarantojen soveltamisesta (EKP/1998/15) (sellaisena kuin se on muutettuna). Tämän luvun sisältö on tarkoitettu vain taustatiedoksi.

- Laitoksen toiminnoilla on jonkin erityistar-koitus.
- Laitos ei harjoita aktiivista pankkitoimintaa ja kilpaile muiden luottolaitosten kanssa.
- Kaikki laitoksen talletukset on korvamer- kitty alueellista ja/tai kansainvälistä kehitys- apua palveleviin tarkoituksiin.

EKP laatii listan eurojärjestelmän vähimmäis- varantopohjaan kuuluvista laitoksista ja ylläpitää sitä. EKP julkistaa listan myös niistä laitoksista, jotka on vapautettu tämän järjes- telmän mukaisista velvoitteistaan muista syistä kuin tervehdyttämismenettelyyn joutumisen vuoksi.² Vastapuolet voivat käyttää näitä listoja tarkistaakseen, onko niillä velkoja toiselle vähimmäisvarantovelvoitteen alaiselle laitok- selle. Listoja, jotka ovat yleisön saatavana vii- meisenä eurojärjestelmän pankkipäivänä kuna- kin kalenterikuukautena, käytetään seuraavan pitoajanjakson varantopohjaa laskettaessa.

7.3 Vähimmäisvarannoista määrääminen

a. Varantopohja ja velvoiteprosentit

Laitoksen varantopohja määritellään suhteessa sen tase-eriin. Tasetiedot ilmoitetaan kansalli- sille keskuspankeille EKP:n yleisen raha- ja pankkitilastoinnin mukaisesti (ks. kohta 7.5).³ Jos laitosta koskee laaja tiedonantovelvollisuus, sen varantopohja kullakin pitoajanjaksolla määritellään jaksoa edeltävän kalenterikuukau- den lopun tasetietojen mukaan.

EKP:n raha- ja pankkitilastoinnin säännökset mahdollistavat sen, että pienet laitokset voi- daan vapauttaa osasta tiedonantovelvollisuuk- siaan. Tällaisten laitosten tarvitsee ilmoittaa vain suppea määrä tasetietoja neljännesvuosit- ain (vuosineljänneksen lopun tasetietoina), ja ilmoitusten määräaika on pitempi kuin suurem- milla laitoksilla. Tällaisten pienten laitosten varantopohja määritellään siten, että niiden ilmoittamien kunkin vuosineljänneksen lopun tasetietojen perusteella määritellään kuukau-

den viipeellä varantopohja kolmea seuraavaa kuukauden pituista pitoajanjaksoa varten.

EKP:n soveltamia vähimmäisvarantoja koskevan Euroopan unionin neuvoston asetuksen (EY) mukaan EKP:llä on oikeus sisällyttää laitosten varantopohjaan varainhankinnasta sekä taseen ulkopuolisista eristä laitoksille aiheutuneet velat. Eurojärjestelmän vähimmäisvarantopohja- selmässä varantopohjaan lasketaan varsinaisesti vain velkaerät ”talletukset”, ”liikkeeseen laske- tut velkapaperit” ja ”rahamarkkinapaperit” (ks. kehikko 11).⁴

Laitosten velkoja muille eurojärjestelmän vähimmäisvarantovelvoitteen alaisten laitosten listalla oleville laitoksille tai EKP:lle tai kansalli- sille keskuspankeille ei sisällytetä varantopoh- jaan. Voidakseen vähentää varantopohjastaan velkaeriin ”liikkeeseen lasketut velkapaperit” ja ”liikkeeseen lasketut rahamarkkinapaperit” sisältyvät velkansa varantovelvollisille, liikke- seenlaskijan tulee voida näyttää toteen, kuinka suuri määrä näitä instrumentteja on muiden eurojärjestelmän vähimmäisvarantopohjaan alaisten laitosten hallussa. Jos liikkeeseenlaskija ei pysty osoittamaan tätä määrää, se voi tehdä kustakin näistä tase-eristä tietyn kiinteän prosentimäärän⁵ suuruisen vakiovähennyksen.

Velvoiteprosentit määrää EKP noudattaen ylärajaa, joka on määritelty Euroopan unionin

² Listat ovat julkisia ja saatavissa EKP:n www-sivustosta (www.ecb.int).

³ EKP:n raha- ja pankkitilastointia esitellään liitteessä 4.

⁴ On huomattava, että EKP:n raha- ja pankkitilastointia varten velkaerä ”rahamarkkinapaperit” yhdistetään velkaerään ”liik- keeseen lasketut velkapaperit” rahalaitossektorin konsolidoidus- ta taseesta 22. marraskuuta 2001 annetun Euroopan keskus- pankin asetuksen (EKP/2001/13) mukaisesti. Ensimmäiset tämän uuden asetuksen mukaisesti toimitettavat tiedot ovat kuukausittaiset tiedot tammikuulta 2003 (vrt. liite 4). Tätä tarkoitusta varten tiedonantajien on eriteltävä velkaerä ”raha- markkinapaperit” samojen maturiteettiluokitusten mukaisesti kuin velkapaperit ja lisättävä se velkaerään ”liikkeeseen laske- tut velkapaperit”. Tässä julkaisussa olevia viittauksia varanto- pohjaan, joka koostuu velkaeristä ”talletukset”, ”liikkeeseen lasketut velkapaperit” ja ”rahamarkkinapaperit”, tulee tammi- kuulta 2003 koskevien kuukausittaisen tietojen keruusta lähtien pitää viittauksina varantopohjaan, joka koostuu ainoas- taan velkaeristä ”talletukset” ja ”liikkeeseen lasketut velka- paperit”.

⁵ Ks. joulukuun 1. päivänä 1998 annettu EKP:n asetus vähim- mäisvarantojen soveltamisesta (EKP/1998/15). EKP:n www- sivustossa (www.ecb.int) on lisätietoja vakiovähennyksestä; ks. myös eurojärjestelmän www-sivustot (liite 5).

Kehikko 11.

Varantopohja ja velvoiteprosentit

A. Varantopohjaan sisällytettävät velkaerät, joihin sovelletaan positiivista velvoiteprosenttia

Talletukset

- Yön yli-lallukset
- Enintään 2 vuoden määräaikaistalletukset
- Talletukset, joiden irtisanomisaika on enintään 2 vuotta

Liikkeeseen lasketut velkapaperit

- Enintään 2 vuoden velkapaperit

Rahamarkkinapaperit

- Rahamarkkinapaperit

B. Varantopohjaan sisällytettävät velkaerät, joihin sovelletaan velvoiteprosenttia 0

Talletukset

- Yli 2 vuoden määräaikaistalletukset
- Talletukset, joiden irtisanomisaika on yli 2 vuotta
- Repomyynnit

Liikkeeseen lasketut velkapaperit

- Yli 2 vuoden velkapaperit

C. Varantopohjan ulkopuolelle jäävät velat

- Velat muille eurojärjestelmän vähimmäisvarantojärjestelmän alaisille laitoksille
- Velat EKP:lle ja kansallisille keskuspankeille

neuvoston asetuksessa (EY) Euroopan keskuspankin soveltamista vähimmäisvarannoista. EKP soveltaa yhdenmukaista nollasta poikkeavaa velvoiteprosenttia suurimpaan osaan varantopohjaan kuuluvista eristä. Tämä velvoiteprosentti täsmennetään EKP:n vähimmäisvarantoja koskevassa asetuksessa. Seuraaviin velkaeriin EKP soveltaa velvoiteprosenttia 0: ”yli kahden vuoden määräaikaistalletukset”, ”talletukset, joiden irtisanomisaika on yli kaksi vuotta”, ”repomyynnit” ja ”yli kahden vuoden velkapaperit” (ks. kehikko 11). EKP voi muuttaa velvoiteprosentteja milloin tahansa. EKP ilmoittaa velvoiteprosenttien muutoksista ennen sen pitoajanjakson alkua, jolloin muutos tulee voimaan.

b. Varantovelvoitteen laskeminen

Kunkin laitoksen varantovelvoitteen määrä lasketaan varantopohjana olevista veloista niiden velvoiteprosenttien mukaan, joita sovelletaan kuhunkin velkaeraan.

Jokainen laitos tekee könttäsummavähennyksen varantovelvoitteestaan kussakin jäsenvaltiossa, johon se on sijoittautunut. Könttäsummavähennyksen suuruus täsmennetään EKP:n asetuksessa vähimmäisvarannoista. Tällaisen vähennyksen myöntämisellä ei ole vaikutusta eurojärjestelmän vähimmäisvarantojärjestelmän alaisten laitosten lakimääriisiin velvoitteisiin.⁶

Kunkin pitoajanjakson varantovelvoitteen määrä pyöristetään lähimpään euroon.

⁶ Laitokset, jotka saavat antaa tilastotietonsa konsolidoidusti ryhmänä EKP:n raha- ja pankkiilastointia koskevan tiedonkeruun säännösten mukaisesti (ks. liite 4), voivat tehdä vain yhden koko konsernia koskevan könttäsummavähennyksen, elleivät ne toimita varantopohjaa ja varantotalletuksia koskevia tietojaan niin tarkasti eriteltyinä, että eurojärjestelmä voi tarkistaa niiden paikkansapitävyyden ja laadun sekä määrittää varantovelvoitteen kullekin yksittäiselle ryhmään kuuluvalla laitoksella.

7.4 Varantotalletusten pitäminen

a. Pitoajanjakso

Pitoajanjakso on yksi kuukausi. Se alkaa kunkin kuukauden 24. kalenteripäivänä ja päättyy seuraavan kuukauden 23. kalenteripäivänä.

b. Varantotalletukset

Jokaisen laitoksen on pidettävä vähimmäisvarantoon sijoittautumisjäsenvaltionsa kansallisessa keskuspankissa olevalla yhdellä tai useammalla varantotilillä. Jos laitoksella on jäsenvaltiossa useampi kuin yksi toimipaikka, laitoksen hallinnollinen päätoimipaikka on velvollinen täyttämään kaikkien kotimaisten toimipaikkojen yhteenlasketut vähimmäisvarannot.⁷ Jos laitoksella on toimipaikkoja useammassa kuin yhdessä jäsenvaltiossa, sen on pidettävä vähimmäisvarantoa kunkin sellaisen jäsenvaltion keskuspankissa, jossa sillä on toimipaikka. Varannon määrä lasketaan sen varantopohjan mukaan, joka laitoksella kussakin jäsenvaltiossa on.

Laitosten kansallisissa keskuspankeissa olevia selvitystilejä voidaan käyttää varantotileinä. Selvitystileillä olevia varantotalletuksia voidaan käyttää päivän mittaan tapahtumien selvitykseen ja suorituksiin. Kunkin laitoksen päivittäisen varannon määrä on sama kuin sen varantotilin saldo päivän päättyessä.

Laitos voi pyytää kotijäsenvaltionsa kansalliselta keskuspankilta lupaa pitää kaikkia vähimmäisvarantojaan välillisesti välittäjän kautta. Tavallisesti mahdollisuus pitää vähimmäisvarantoja välittäjän kautta on vain sellaisilla laitoksilla, joiden hallinnosta osa (esimerkiksi varainhankinta) on normaalistikin kyseisen välittäjän hoidossa (esimerkiksi säästöpankkien ja osuuspankkien verkostot voivat keskittää varantotalletuksensa). Välittäjän kautta tehtävistä vähimmäisvarantotalletuksista määrätään tarkemmin EKP:n asetuksessa vähimmäisvarannoista.

c. Varantotalletusten korollisuus

Vähimmäisvarantotalletuksille maksetaan korkoa, joka on EKP:n perusrahoitusoperaatioiden

(kalenteripäivien määrällä painotettu) keskimääräinen korko pitoajanjakson aikana kehikossa 12 esitetyn kaavan mukaisesti laskettuna. Vähimmäisvarantovelvoitteen ylittävälle varantotalletuksille ei makseta korkoa. Varantotalletusten korko maksetaan toisena KKP-pankkipäivänä sen pitoajanjakson päättymisestä, jonka aikana korko kertyi.

7.5 Varantopohjan ilmoittaminen ja tarkistaminen

Vähimmäisvarantovelvolliset laitokset laskevat itse varantopohjan erät, joiden perusteella vähimmäisvarannot määräytyvät, ja ilmoittavat ne kansallisille keskuspankeille EKP:n yleisen raha- ja pankkitilastoinnin yhteydessä (ks. liite 4). EKP:n asetuksen EKP/1998/15 artiklassa 5 määritellään, miten laitoksen varantopohja ja varantovelvoite vahvistetaan ja miten niitä poikkeustapauksissa muutetaan.

Niille laitoksille, joilla on lupa toimia muiden laitosten välittäjinä välillisten varantotalletusten tekemiseksi, on määritelty erityisiä tiedonantovelvollisuuksia EKP:n vähimmäisvarantoja koskevassa asetuksessa. Varantotalletuksen tekeminen välittäjän kautta ei muuta näin varantotalletustaan pitävien laitosten tilastointiin liittyviä tiedonantovelvollisuuksia.

EKP:llä ja kansallisilla keskuspankeilla on oikeus tarkistaa kerättyjen tietojen paikkansapitävyys ja laatu Euroopan keskuspankin soveltamia vähimmäisvarantoja koskevan Euroopan unionin neuvoston asetuksen (EY) mukaisesti.

7.6 Vähimmäisvarantovelvoitteen täyttämättä jättäminen

Vähimmäisvarantovelvoitteen täyttämättä jättämisestä on kyse silloin, kun pitoajanjakson ajalta laskettu keskimääräinen kalenteripäivän lopun saldo laitoksen varantotilillä (-tileillä) alit-

⁷ Jos laitoksella ei ole hallinnollista päätoimipaikkaa jäsenvaltiossa, johon se on sijoittautunut, sen tulee nimetä vastaava sivukonttori, joka on vastuussa kaikkien laitoksen tuossa jäsenvaltiossa olevien toimipaikkojen yhteenlasketun vähimmäisvarantovelvoitteen täyttämisestä.

Kehikko 12.

Vähimmäisvarantotalletuksille maksettavan koron laskeminen

Vähimmäisvarantotalletuksille maksettava korko lasketaan seuraavan kaavan mukaan:

$$R_t = \frac{H_t \cdot n_t \cdot r_t}{100 \cdot 360}$$

$$r_t = \sum_{i=1}^{n_t} \frac{MR_i}{n_t}$$

Tässä

R_t : vähimmäisvarantotalletuksille maksettava korko pitoajanjaksolta t

H_t : pitoajanjakson t keskimääräinen päivittäinen vähimmäisvarantotalletus

n_t : kalenteripäivien lukumäärä pitoajanjakson t aikana

r_t : vähimmäisvarantotalletukselle maksettava korkoprosentti pitoajanjaksolta t ; korkoprosentti pyöristetään kahteen desimaaliin

i : pitoajanjakson t :s kalenteripäivä

MR_i : marginaalikorko viimeisimmässä sellaisessa perusrahoitusoperaatiossa, jonka maksut suoritetaan kalenteripäivänä i tai ennen sitä päivää; jos samana päivänä suoritetaan useamman kuin yhden perusrahoitusoperaation maksut, käytetään näiden samanaikaisten operaatioiden marginaalikorkojen yksinkertaista keskiarvoa.

taa laitokselle tuoksi pitoajanjaksoksi määrätyn varantovelvoitteen.

Jos jokin laitos ei pysty täyttämään koko varantovelvoitettaan tai osaa siitä, EKP:llä on Euroopan keskuspankin soveltamia vähimmäisvarantoja koskevan neuvoston asetuksen (EY) mukaisesti oikeus määrätä sille mikä tahansa seuraavista seuraamuksista:

- Varantovelvoitteen täyttämättä jääneelle osalle laskettu ylimääräinen korko, joka on korkeintaan 5 prosenttiyksikköä maksuvalmiusluoton korkoa korkeampi.
- Varantovelvoitteen täyttämättä jääneelle osalle laskettu ylimääräinen korko, joka on korkeintaan kaksi kertaa maksuvalmiusluoton koron suuruinen.
- Velvoite tehdä EKP:hen tai kansalliseen keskuspankkiin koroton talletus, joka on korkeintaan kolme kertaa varantovelvoitteen täyttämättä jääneen osan suuruinen. Talletuksen juoksuaika ei saa olla pitempi kuin ajanjakso, jonka aikana laitos ei täyttänyt varantovelvoitettaan.

Jos laitos ei täytä muita velvollisuuksiaan, joita sillä on eurojärjestelmän vähimmäisvarantojärjestelmään liittyvien EKP:n asetusten ja päätösten nojalla (esimerkiksi jos joitakin tarvittavia tietoja ei toimiteta ajoissa tai jos tiedot ovat puutteellisia), EKP:llä on valtuus määrätä seuraamuksia sen mukaan kuin säädetään 23. marraskuuta 1998 annetussa Euroopan unionin neuvoston asetuksessa (EY) N:o 2532/98 Euroopan keskuspankin valtuuksista määrätä seuraamuksia ja 23. syyskuuta 1999 annetussa EKP:n asetuksessa Euroopan keskuspankin valtuuksista määrätä seuraamuksia (EKP/1999/4). EKP:n johtokunta voi määrittellä ja julkistaa periaatteet, joiden mukaan se soveltaa Euroopan keskuspankin soveltamista vähimmäisvarannoista 23. marraskuuta 1998 annetun Euroopan unionin neuvoston asetuksen (EY) N:o 2531/98 artiklan 7 kohdassa I säädettyjä seuraamuksia.⁸

Jos vähimmäisvarantovelvoitteiden rikkomus on vakava, eurojärjestelmä voi lisäksi tilapäisesti sulkea vastapuolen pois avomarkkinaoperaatioista.

⁸ Nämä periaatteet julkaistiin Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä 11.2.2000 ilmoituksena, jonka otsikko oli "Euroopan keskuspankin ilmoitus vähimmäisvarantovelvoitteen rikkomisesta koituvien seuraamusten määrittämisestä".

Liitteet

Liite I

Esimerkkejä rahapoliittisista operaatioista ja menettelyistä

Esimerkit

Esimerkki 1. Likviditeettiä lisäävä käänteisoperaatio kiinteäkorkoisena huutokauppana

Esimerkki 2. Likviditeettiä lisäävä käänteisoperaatio vaihtuvakorkoisena huutokauppana

Esimerkki 3. EKP:n velkasitoumusten liikkeeseenlasku vaihtuvakorkoisena huutokauppana

Esimerkki 4. Likviditeettiä vähentävä valuuttaswap vaihtuvakorkoisena huutokauppana

Esimerkki 5. Likviditeettiä lisäävä valuuttaswap vaihtuvakorkoisena huutokauppana

Esimerkki 6. Riskienhallintamenetelmät

Esimerkki 1.

Likviditeettiä lisäävä käänteisoperaatio kiinteäkorkoisena huutokauppana

EKP päättää lisätä markkinoiden likviditeettiä käänteisoperaatiolla, joka järjestetään kiinteäkorkoisena huutokauppana.

Kolme vastapuolta antavat seuraavat tarjoukset:

Vastapuoli	Tarjous, milj. euroa
Pankki 1	30
Pankki 2	40
Pankki 3	70
Yhteensä	140

EKP päättää jakaa yhteensä 105 miljoonaa euroa.

Jaettava määrä prosentteina on

$$\frac{105}{(30 + 40 + 70)} = 75 \%$$

Vastapuolille jaetut määrät ovat

Vastapuoli	Tarjous, milj. euroa	Jaettu määrä, milj. euroa
Pankki 1	30	22,5
Pankki 2	40	30,0
Pankki 3	70	52,5
Yhteensä	140	105,0

Esimerkki 2.

Likviditeettiä lisäävä käänteisoperaatio vaihtuvakorkoisena huutokauppana

EKP päättää lisätä markkinoiden likviditeettiä käänteisoperaatiolla, joka järjestetään vaihtuvakorkoisena huutokauppana.

Kolme vastapuolta antavat seuraavat tarjoukset:

Korko, %	Määrä, milj. euroa				
	Pankki 1	Pankki 2	Pankki 3	Tarjoukset yhteensä	Kumulatiiviset tarjoukset
3,15				0	0
3,10		5	5	10	10
3,09		5	5	10	20
3,08		5	5	10	30
3,07	5	5	10	20	50
3,06	5	10	15	30	80
3,05	10	10	15	35	115
3,04	5	5	5	15	130
3,03	5		10	15	145
Yhteensä	30	45	70	145	

EKP päättää jakaa 94 miljoonaa euroa marginaalikorolla 3,05 %.

Kaikki 3,05 prosentin ylittävät tarjoukset (kumulatiiviseen 80 miljoonan euron määrään saakka) hyväksytään täysimääräisesti. Jaettava määrä prosentteina on 3,05 prosentin korolla

$$\frac{94 - 80}{35} = 40 \%$$

Pankille 1 jaettava määrä tällä marginaalikorolla on esimerkiksi

$$0,4 \times 10 = 4$$

Pankille 1 jaettava kokonaismäärä on

$$5 + 5 + 4 = 14$$

Huutokaupan tulos voidaan yhteenvetona esittää seuraavasti:

Vastapuolet	Määrä, milj. euroa			
	Pankki 1	Pankki 2	Pankki 3	Yhteensä
Tarjoukset yhteensä	30,0	45,0	70,0	145
Jaettu määrä yhteensä	14,0	34,0	46,0	94

Jos käytetään yksikorkoista huutokauppamenettelyä (hollantilainen huutokauppa), vastapuolille jaettujen määrien korko on 3,05 %.

Jos käytetään monikorkoista huutokauppamenettelyä (amerikkalainen huutokauppa), vastapuolille jaettaviin määriin ei sovelleta pelkästään yhtä korkoa, vaan esimerkiksi pankki 1 saa 5 miljoonaa euroa korolla 3,07 %, 5 miljoonaa euroa korolla 3,06 % ja 4 miljoonaa euroa korolla 3,05 %.

Esimerkki 3.**EKP:n velkasitoumusten liikkeeseenlasku vaihtuvakorkoisena huutokauppana**

EKP päättää vähentää markkinoiden likviditeettiä laskemalla liikkeeseen velkasitoumuksia vaihtuvakorkoista huutokauppaa käyttäen.

Kolme vastapuolta antavat seuraavat tarjoukset:

Korko, %	Määrä, milj. euroa				
	Pankki 1	Pankki 2	Pankki 3	Tarjoukset yhteensä	Kumulatiiviset tarjoukset
3,00				0	0
3,01	5		5	10	10
3,02	5	5	5	15	25
3,03	5	5	5	15	40
3,04	10	5	10	25	65
3,05	20	40	10	70	135
3,06	5	10	10	25	160
3,08	5		10	15	175
3,10		5		5	180
Yhteensä	55	70	55	180	

EKP päättää jakaa 124,5 miljoonan euron nimellismäärän marginaalikorolla 3,05 %.

Kaikki 3,05 prosentin alittavat tarjoukset (65 miljoonan euron kumulatiiviseen määrään saakka) hyväksytään täysimääräisesti. Jaettava määrä prosentteina on 3,05 prosentin korolla

$$\frac{124,5 - 65}{70} = 85 \%$$

Pankille 1 jaettava määrä tällä marginaalikorolla on esimerkiksi

$$0,85 \times 20 = 17$$

Pankille 1 jaettava kokonaismäärä on

$$5 + 5 + 5 + 10 + 17 = 42$$

Huutokaupan tulos voidaan yhteenvetona esittää seuraavasti:

Vastapuolet	Määrä, milj. euroa			
	Pankki 1	Pankki 2	Pankki 3	Yhteensä
Tarjoukset yhteensä	55,0	70,0	55,0	180,0
Jaettu määrä yhteensä	42,0	49,0	33,5	124,5

Esimerkki 4.

Likviditeettiä vähentävä valuuttaswap vaihtuvakorkoisena huutokauppana

EKP päättää vähentää markkinoiden likviditeettiä tekemällä euron ja dollarin välisen valuuttaswapin vaihtuvakorkoisena huutokauppana. (Huom.: euron termiinikurssi on tässä esimerkissä korkeampi kuin avistakurssi.)

Kolme vastapuolta antavat seuraavat tarjoukset:

Swap-pisteet (× 10 000)	Määrä, milj. euroa				Kumulatiiviset tarjoukset
	Pankki 1	Pankki 2	Pankki 3	Yhteensä	
6,84				0	0
6,80	5		5	10	10
6,76	5	5	5	15	25
6,71	5	5	5	15	40
6,67	10	10	5	25	65
6,63	25	35	40	100	165
6,58	10	20	10	40	205
6,54	5	10	10	25	230
6,49		5		5	235
Yhteensä	65	90	80	235	

EKP päättää jakaa 158 miljoonaa euroa marginaaliswap-pisteellä 6,63. Kaikki 6,63 pisteen ylittävät tarjoukset (65 miljoonan euron kumulatiiviseen määrään saakka) hyväksytään täysimääräisesti. Jaettava määrä prosentteina on 6,63 pisteellä

$$\frac{158 - 65}{100} = 93 \%$$

Pankille 1 jaettava määrä tällä marginaaliswap-pisteellä on esimerkiksi

$$0,93 \times 25 = 23,25$$

Pankille 1 jaettava kokonaismäärä on

$$5 + 5 + 5 + 10 + 23,25 = 48,25$$

Huutokaupan tulos voidaan yhteenvetona esittää seuraavasti:

Vastapuolet	Määrä, milj. euroa			
	Pankki 1	Pankki 2	Pankki 3	Yhteensä
Tarjoukset yhteensä	65,0	90,0	80,0	235,0
Jaettu määrä yhteensä	48,25	52,55	57,20	158,0

EKP määrää operaatiossa euron USD-avistakurssiksi 1,1300.

Jos käytetään yksikorkoista huutokauppanettelyä (hollantilaista huutokauppaa), eurojärjestelmä ostaa operaation alkamispäivänä 158 000 000 euroa ja myy 178 540 000 dollaria. Operaation eräpäivänä eurojärjestelmä myy 158 000 000 euroa ja ostaa 178 644 754 dollaria (termiinikurssi on $1,130663 = 1,1300 + 0,000663$).

Esimerkki 4. (jatkoa)

Jos käytetään monikorkoista huutokauppaamenettelyä (amerikkalaista huutokauppaa), eurojärjestelmä vaihtaa euro- ja dollarimäärät seuraavassa taulukossa esitetyllä tavalla:

Avistakauppa			Terminikauppa		
Vaihtokurssi	Euro, osto	USD, myynti	Vaihtokurssi	Euro, myynti	USD, osto
1,1300			1,130684		
1,1300	10 000 000	11 300 000	1,130680	10 000 000	11 306 800
1,1300	15 000 000	16 950 000	1,130676	15 000 000	16 960 140
1,1300	15 000 000	16 950 000	1,130671	15 000 000	16 960 065
1,1300	25 000 000	28 250 000	1,130667	25 000 000	28 266 675
1,1300	93 000 000	105 090 000	1,130663	93 000 000	105 151 659
1,1300			1,130658		
1,1300			1,130654		
1,1300			1,130649		
Yhteensä	158 000 000	178 540 000		158 000 000	178 645 339

Esimerkki 5.

Likviditeettiä lisäävä valuuttaswap vaihtuvakorkoisena huutokauppana

EKP päättää lisätä markkinoiden likviditeettiä tekemällä euron ja dollarin välisen valuuttaswapin vaihtuvakorkoisena huutokauppana. (Huom.: euron termiinkurssi on tässä esimerkissä korkeampi kuin avistakurssi.)

Kolme vastapuolta antavat seuraavat tarjoukset:

Swap-pisteet (× 10 000)	Määrä, milj. euroa				Kumulatiiviset tarjoukset
	Pankki 1	Pankki 2	Pankki 3	Yhteensä	
6,23					
6,27	5		5	10	10
6,32	5		5	10	20
6,36	10	5	5	20	40
6,41	10	10	20	40	80
6,45	20	40	20	80	160
6,49	5	20	10	35	195
6,54	5	5	10	20	215
6,58		5		5	220
Yhteensä	60	85	75	220	

EKP päättää jakaa 197 miljoonaa euroa marginaaliswap-pisteellä 6,54. Kaikki 6,54 pisteen alittavat tarjoukset (195 miljoonan euron kumulatiiviseen määrään saakka) hyväksytään täysimääräisesti. Jaettava määrä prosentteina on 6,54 pisteellä

$$\frac{197 - 195}{20} = 10 \%$$

Pankille 1 jaettava määrä tällä marginaaliswap-pisteellä on esimerkiksi

$$0,10 \times 5 = 0,5$$

Pankille 1 jaettava kokonaismäärä on

$$5 + 5 + 10 + 10 + 20 + 5 + 0,5 = 55,5$$

Huutokaupan tulos voidaan yhteenvetona esittää seuraavasti:

Vastapuolet	Määrä, milj. euroa			
	Pankki 1	Pankki 2	Pankki 3	Yhteensä
Tarjoukset yhteensä	60,0	85,0	75,0	220
Jaettu määrä yhteensä	55,5	75,5	66,0	197

EKP määrää operaatiossa euron USD-avistakurssiksi 1,1300.

Jos käytetään yksikorkoista huutokaupamenettelyä (hollantilaista huutokauppaa), eurojärjestelmä myy operaation alkamispäivänä 197 000 000 euroa ja ostaa 222 610 000 dollaria. Operaation eräpäivänä eurojärjestelmä ostaa 197 000 000 euroa ja myy 222 738 838 dollaria (termiinkurssi on $1,130654 = 1,1300 + 0,000654$).

Esimerkki 5. (jatkoa)

Jos käytetään monikorkoista huutokauppamenettelyä (amerikkalaista huutokauppaa), eurojärjestelmä vaihtaa euro- ja dollarimäärät seuraavassa taulukossa esitetyllä tavalla:

Avistakauppa			Terminiikauppa		
Vaihtokurssi	Euro, myynti	USD, osto	Vaihtokurssi	Euro, osto	USD, myynti
1,1300			1,130623		
1,1300	10 000 000	11 300 000	1,130627	10 000 000	11 306 270
1,1300	10 000 000	11 300 000	1,130632	10 000 000	11 306 320
1,1300	20 000 000	22 600 000	1,130636	20 000 000	22 612 720
1,1300	40 000 000	45 200 000	1,130641	40 000 000	45 225 640
1,1300	80 000 000	90 400 000	1,130645	80 000 000	90 451 600
1,1300	35 000 000	39 550 000	1,130649	35 000 000	39 572 715
1,1300	2 000 000	2 260 000	1,130654	2 000 000	2 261 308
1,1300			1,130658		
Yhteensä	197 000 000	222 610 000		197 000 000	222 736 573

Esimerkki 6.

Riskienhallintamenetelmät

Tässä esimerkissä kuvataan eurojärjestelmän likviditeettiä lisäävissä operaatioissa käytettäviin arvopapereihin sovellettavia riskienhallintamenetelmiä.¹ Esimerkki perustuu oletukseen, että vastapuoli osallistuu seuraaviin eurojärjestelmän rahapoliittisiin operaatioihin.

- Perusrahoitusoperaatio, joka alkaa 28.6.2000 ja päättyy 12.7.2000 ja jossa vastapuolelle jaetaan 50 miljoonaa euroa.
- Pitempiaikainen rahoitusoperaatio, joka alkaa 29.6.2000 ja päättyy 28.9.2000 ja jossa vastapuolelle jaetaan 45 miljoonaa euroa.
- Perusrahoitusoperaatio, joka alkaa 5.7.2000 ja päättyy 19.7.2000 ja jossa vastapuolelle jaetaan 10 miljoonaa euroa.

Operaatioiden vakuutena olevien vastapuolen ykköslistan arvopapereiden ominaisuudet on eritelty alla olevassa taulukossa 1.

Taulukko 1. Operaatioissa käytetyt ykköslistan arvopaperit

Ominaisuudet					
Laji	Eräpäivä	Korko	Koronmaksu	Jäljellä oleva maturiteetti	Markkina-arvon aliarvostus, %
JVK A	26.8.2002	Kiinteä	1/2 v	2 v	1,5
FRN B	15.11.2002	Ennalta määrätty, vaihtuva	1 v	2 v	0,0
JVK C	5.5.2010	Nollakorkoinen		10 v	5,0
Hinnat (ml. kertynyt korko)					
28.6.2000	29.6.2000	30.6.2000	3.7.2000	4.7.2000	5.7.2000
102,63 %	101,98 %	100,57 %	101,42 %	100,76 %	101,21 %
	98,35 %	97,95 %	98,15 %	98,75 %	99,02 %
					55,125 %

Korvamerkintäjärjestelmä

Ensimmäisenä oletuksena on, että operaatiot tehdään sellaisen kansallisen keskuspankin kanssa, jonka käyttämässä järjestelmässä arvopaperit korvamerkitään kuhunkin operaatioon. Korvamerkintäjärjestelmissä arvopaperit arvostetaan päivittäin. Riskienhallintamenetelmää voidaan siten kuvata seuraavasti (ks. myös oheinen taulukko 2):

1. Kuhunkin vastapuolen operaatioon sovelletaan 2 prosentin alkumarginaalia, koska operaatioiden maturiteetti on enemmän kuin yksi pankkipäivä.
2. Vastapuoli tekee 28.6.2000 kansallisen keskuspankin kanssa takaisinostosopimuksen, jonka mukaan kansallinen keskuspankki ostaa 50 miljoonan euron arvosta joukkovelkakirjaa A. Joukkovelkakirja A on kiinteäkorkoinen ja erääntyy 26.8.2002. Koska sen jäljellä oleva maturiteetti on 2 vuotta, siihen sovellettava markkina-arvon aliarvostus on 1,5 %. Joukkovelkakirja A:n markkinahinta sen viitemarkkinapäikällä on mainittuna päivänä 102,63 %, johon sisältyy kertynyt kuponkikorko.

¹ Esimerkki perustuu oletukseen, että vakuuksien muutospyyntötarpeen laskemisessa otetaan huomioon myönnetylle luotolle kertynyt korko ja että kynnyksipisteinä on 1 % myönnetystä luotosta.

Esimerkki 6. (jatkoa)

Vastapuolen edellytetään toimittavan sellaisen määrän joukkovelkakirjaa A, että sen markkina-arvo 1,5 prosentin aliarvostuksen jälkeen ylittää 51 miljoonan euron määrän (mikä vastaa jaettua 50 miljoonan euron määrää 2 prosentin alkumarginaalilla lisätynä). Vastapuoli toimittaa siten 50,5 miljoonan euron nimellisarvosta joukkovelkakirjaa A, jonka korjattu markkina-arvo tuona päivänä on 51 050 728 euroa.

3. Vastapuoli tekee 29.6.2000 kansallisen keskuspankin kanssa takaisinostosopimuksen, jonka mukaan kansallinen keskuspankki ostaa 21,5 miljoonan euron arvosta joukkovelkakirjaa A (markkinahinta 101,98 %, markkina-arvon aliarvostus 1,5 %) ja 25 miljoonan euron arvosta arvopaperia B (markkinahinta 98,35 %). Arvopaperi B on vaihtuvakorkoinen velkakirja (FRN), jolle maksetaan vuosittain ennakkoon määrättyä korkoa ja johon sovellettava markkina-arvon aliarvostus on 0 %. Joukkovelkakirjan A ja FRN-velkakirjan B korjattu markkina-arvo tuona päivänä on 46 184 315 euroa, mikä ylittää vaaditun 45 900 000 euron määrän (45 miljoonaa euroa + 2 prosentin alkumarginaali).

Arvopaperit arvostetaan uudelleen 30.6.2000: joukkovelkakirja A:n markkinahinta on 100,57 % ja FRN-velkakirja B:n markkinahinta 97,95 %. Kertyneet korot ovat 11 806 euroa 28.6.2000 alkaneesta perusrahoitusoperaatiosta ja 5 625 euroa 29.6.2000 alkaneesta pitempiaikaisesta rahoitusoperaatiosta. Näin ollen joukkovelkakirja A:n korjattu markkina-arvo ensimmäisessä operaatioissa on noin 1 miljoonaa euroa pienempi kuin operaation vakuusvaade (myönnetty luotto + kertynyt korko + alkumarginaali). Vastapuoli toimittaa 1 miljoonan euron nimellisarvosta joukkovelkakirjaa A, mikä 100,57 prosentin hintaan perustuneesta markkina-arvosta tehdyn 1,5 prosentin aliarvostuksen jälkeen palauttaa riittävän vakuuskatteen.² Toinen operaatio ei aiheuta vakuuksien muutospyyntöä, koska operaatioissa käytettyjen arvopapereiden korjattu markkina-arvo (45 785 712 euroa) ei jää alle 45 455 681 euron kynnystason (vakuusvaade miinus 1 %), vaikka se onkin hieman alle vakuusvaateen (45 905 738 euroa).³

4. Arvopaperit arvostetaan uudelleen 3. ja 4.7.2000, mutta tämä ei aiheuta vakuuksien muutospyyntöä 28. ja 29.6.2000 tehtyjen operaatioiden osalta. Kertyneet korot 4.7.2000 ovat 35 417 ja 28 125 euroa.
5. Vastapuoli tekee 5.7.2000 takaisinostosopimuksen kansallisen keskuspankin kanssa, joka ostaa 10 miljoonan euron arvosta joukkovelkakirjaa C. Joukkovelkakirja C on nollakorkoinen velkakirja, jonka markkina-arvo tuona päivänä on 55,125 %. Vastapuoli toimittaa 19,5 miljoonan euron nimellisarvosta joukkovelkakirjaa C. Koska nollakorkovelkakirjan jäljellä oleva maturiteetti on noin 10 vuotta, siihen sovellettava markkina-arvon aliarvostus on 5 %.

Sammiojärjestelmä

Toisena oletuksena on, että operaatiot tehdään sellaisen kansallisen keskuspankin kanssa, joka käyttää sammiojärjestelmää. Vastapuolen käyttämiä sammioituja arvopapereita ei ole korvamerkitty mihinkään tiettyihin operaatioihin.

Tässä esimerkissä käytetään samaa operaatioiden sarjaa kuin edellisessä korvamerkintäjärjestelmää kuvaavassa esimerkissä. Pääasiallinen ero on, että kaikkien sammioon kuuluvien arvopapereiden korjatun markkina-arvon on uudelleenarvostuspäivinä katettava kaikkien vastapuolen ja kansallisen keskuspankin välisten avointen operaatioiden vakuusvaade. Näin ollen 30.6.2000 tehtävä vakuuksien muutospyyntö on hieman suurempi (1 106 035 euroa) kuin korvamerkintäjärjestelmässä; tämä johtuu 29.6.2000 tehdyn operaation kynnysvaikutuksesta. Vastapuoli toimittaa 1,15 miljoonan euron nimellisarvosta joukkovelkakirjaa A, mikä 100,57 prosentin hintaan perustuneesta markkina-arvosta tehdyn 1,5 prosentin aliarvostuksen

² Kansalliset keskuspankit voivat vaatia lisävakuutta rahana eikä arvopapereina.

³ Jos kansallinen keskuspankki joutuu palauttamaan vakuutta vastapuolelle toisen operaation yhteydessä, se voidaan joissakin tapauksissa nettouttaa vastapuolen kansalliselle keskuspankille ensimmäisen operaation yhteydessä maksaman vakuuden kanssa. Näin suoritettaisiin vain yksi vakuusmaksu.

Esimerkki 6. (jatkoa)

jälkeen palauttaa riittävän vakuuskatteen. Lisäksi 12.7.2000, jolloin 28.6.2000 tehty perusrahoitusoperaatio erääntyy, vastapuoli voi pitää arvopaperit vakuustilillään ja siten automaattisesti hyödyntää mahdollisuutta ottaa kynnyksipisteiden määrittämissä rajoissa päivänsisäistä tai yön yli -luottoa (operaatioihin sovellettavan alkumarginaalin ollessa 1 %). Sammiojärjestelmän riskienhallintamenetelmiä kuvataan taulukossa 3.

Esimerkki 6. (jatkoa)**Taulukko 2. Korvamerkintäjärjestelmä**

Päivämäärä	Avoimet operaatiot	Alkamispäivä	Päätymispäivä	Korko, %	Kaupan arvo, EUR	Kertynyt korko, EUR
28.6.2000	Perusra.h.op.	28.6.2000	12.7.2000	4,25	50 000 000	0
29.6.2000	Perusra.h.op.	28.6.2000	12.7.2000	4,25	50 000 000	5 903
	Pitempiaik. rah.op.	29.6.2000	28.9.2000	4,50	45 000 000	
30.6.2000	Perusra.h.op.	28.6.2000	12.7.2000	4,25	50 000 000	11 806
	Pitempiaik. rah.op.	29.6.2000	28.9.2000	4,50	45 000 000	5 625
30.6.2000	Perusra.h.op.	28.6.2000	12.7.2000	4,25	50 000 000	11 806
	Pitempiaik. rah.op.	29.6.2000	28.9.2000	4,50	45 000 000	5 625
3.7.2000	Perusra.h.op.	28.6.2000	12.7.2000	4,25	50 000 000	29 514
	Pitempiaik. rah.op.	29.6.2000	28.9.2000	4,50	45 000 000	22 500
4.7.2000	Perusra.h.op.	28.6.2000	12.7.2000	4,25	50 000 000	35 417
	Pitempiaik. rah.op.	29.6.2000	28.9.2000	4,50	45 000 000	28 125
5.7.2000	Perusra.h.op.	28.6.2000	12.7.2000	4,25	50 000 000	41 319
	Pitempiaik. rah.op.	29.6.2000	28.9.2000	4,50	45 000 000	33 750
	Perusra.h.op.	5.7.2000	19.7.2000	4,25	10 000 000	0

Alkumar- ginaali, %	Vakuus- vaade, EUR	Alempi kynnyks, EUR	Ylempi kynnyks, EUR	Korjattu markkina- arvo, EUR	Vakuuksien muutospyyntö, EUR	Päivä- määrä
2	51 000 000	50 500 000	51 500 000	51 050 728	0	28.6.2000
2	51 006 021	50 505 962	51 506 080	50 727 402	0	29.6.2000
2	45 900 000	45 450 000	46 350 000	46 184 315	0	
2	51 012 042	50 511 924	51 512 160	50 026 032	-986 009	30.6.2000
2	45 905 738	45 455 681	46 355 794	45 785 712	0	
2	51 012 042	50 511 924	51 512 160	51 016 647	0	30.6.2000
2	45 905 738	45 455 681	46 355 794	45 785 712	0	
2	51 030 104	50 529 809	51 530 399	51 447 831	0	3.7.2000
2	45 922 950	45 472 725	46 373 175	46 015 721	0	
2	51 036 125	50 535 771	51 536 479	51 113 029	0	4.7.2000
2	45 928 688	45 478 406	46 378 969	46 025 949	0	
2	51 042 146	50 541 733	51 542 559	51 341 303	0	5.7.2000
2	45 934 425	45 484 088	46 384 763	46 188 748	0	
2	10 200 000	10 100 000	10 300 000	10 211 906	0	

Esimerkki 6. (jatkoa)**Taulukko 3. Sammiojärjestelmä**

Päivämäärä	Avoimet operaatiot	Alkamispäivä	Päätymispäivä	Korko, %	Kaupan arvo, EUR	Kertynyt korko, EUR
28.6.2000	Perusraha.op.	28.6.2000	12.7.2000	4,25	50 000 000	0
29.6.2000	Perusraha.op.	28.6.2000	12.7.2000	4,25	50 000 000	5 903
	Pitempiaik. rah.op.	29.6.2000	28.9.2000	4,50	45 000 000	
30.6.2000	Perusraha.op.	28.6.2000	12.7.2000	4,25	50 000 000	11 806
	Pitempiaik. rah.op.	29.6.2000	28.9.2000	4,50	45 000 000	5 625
30.6.2000	Perusraha.op.	28.6.2000	12.7.2000	4,25	50 000 000	11 806
	Pitempiaik. rah.op.	29.6.2000	28.9.2000	4,50	45 000 000	5 625
3.7.2000	Perusraha.op.	28.6.2000	12.7.2000	4,25	50 000 000	29 514
	Pitempiaik. rah.op.	29.6.2000	28.9.2000	4,50	45 000 000	22 500
4.7.2000	Perusraha.op.	28.6.2000	12.7.2000	4,25	50 000 000	35 417
	Pitempiaik. rah.op.	29.6.2000	28.9.2000	4,50	45 000 000	28 125
5.7.2000	Perusraha.op.	28.6.2000	12.7.2000	4,25	50 000 000	41 319
	Pitempiaik. rah.op.	29.6.2000	28.9.2000	4,50	45 000 000	33 750
	Perusraha.op.	5.7.2000	19.7.2000	4,25	10 000 000	0

Alkumar- ginaali, %	Vakuus- vaade, EUR	Alempi kynnyks, EUR	Ylempi kynnyks, EUR	Korjattu markkina- arvo, EUR	Vakuuksien muutospyyntö, EUR	Päivä- määrä
2	51 000 000	50 500 000	51 500 000	51 050 728	0	28.6.2000
2	96 906 021	95 955 962	97 856 080	96 911 716	0	29.6.2000
2						
2	96 917 779	95 967 605	97 867 953	95 811 744	-1 106 035	30.6.2000
2						
2	96 917 779	95 967 605	97 867 953	96 802 358	0	30.6.2000
2						
2	96 953 054	96 002 534	97 903 574	97 613 399	0	3.7.2000
2						
2	96 964 813	96 014 177	97 915 448	97 287 850	0	4.7.2000
2						
2	107 176 571	106 125 820	108 227 322	107 891 494	0	5.7.2000
2						
2						

Liite 2

Sanasto

Alkamispäivä (start date): Päivä, jona rahapoliittinen operaatio alkaa. *Takaisinostosopimuksiin* ja *valuuttaswapeihin* perustuvissa operaatioissa alkamispäivä vastaa *ostopäivää*.

Alkumarginaali (initial margin): Riskienhallintatoimi, jota sovelletaan *käänteisoperaatioissa* ja joka tarkoittaa sitä, että transaktiota varten vaadittava vakuus on yhtä suuri kuin *vastapuolelle* myönnettävä luotto lisätynä alkumarginaalin arvolla. *Eurojärjestelmä* soveltaa alkumarginaaleja, jotka on eriytetty sen mukaan, kuinka kauan vastapuolen riski kohdistuu eurojärjestelmään kussakin transaktiossa.

Amerikkalainen huutokauppa (American auction): Katso *monikorkoinen huutokauppamenettely*.

Arvo-osuuskiksi muuttaminen (dematerialisation): Fyysisten saantotodistusten tai -asiakirjojen poistaminen käytöstä siten, että raha- ja pääomamarkkinainstrumentit ovat olemassa ainoastaan tilikirjauksina.

Arvopaperikaupan selvitysjärjestelmä (securities settlement system): Menettely, joka mahdollistaa arvopaperien tai muiden saamistodisteiden säilytyksen ja siirron joko vastikkeettomasti (free-of-payment, FOP) tai *toimitus maksua vastaan* -periaatteella (delivery versus payment, DVP).

Arvopaperikeskus (central securities depository, CSD): Yhteisö, joka säilyttää ja hoitaa arvopapereita tai muita saamistodisteita, pitää liikkeeseenlaskutilejä ja mahdollistaa arvopaperitapahtumien käsittelyn tilikirjausten avulla. Arvopaperit voivat olla joko fyysisiä (mutta yhteissäilytyksessä arvopaperikeskuksen pitämässä pysäytysjärjestelmässä) tai arvo-osuusmuotoisia (jolloin ne ovat olemassa ainoastaan elektronisina kirjauksina).

Arvostuspäivä (valuation date): Päivä, jona luottotoimien kohteena olevat arvopaperit arvostetaan.

Avomarkkinaoperaatiot (open market operations): Keskuspankin aloitteesta rahoitusmarkkinoilla toteutettava operaatio. Tarkoituksensa, säännöllisyytensä ja menettelyjensä mukaan *eurojärjestelmän* avomarkkinaoperaatiot voidaan jakaa neljään ryhmään: *perusrahoitusoperaatioihin*, *pitempiäikäisiin rahoitusoperaatioihin*, *hienosäätöoperaatioihin* ja *rakenteellisiin operaatioihin*. Eurojärjestelmän tärkein avomarkkinaoperaatioiden väline ovat *käänteisoperaatiot*, joita voidaan käyttää kaikkien neljän operaatioryhmän yhteydessä. Lisäksi rakenteellisten operaatioiden yhteydessä voidaan käyttää velkasitoumusten liikkeeseenlaskua ja *suoria kauppjoja* ja hienosäätöoperaatioiden yhteydessä puolestaan suoria kauppjoja, *valuuttaswapeja* ja *määräaikaistalletusten keräämistä*.

Bruttomaksujärjestelmä (gross settlement system): Maksujärjestelmä, jossa maksut suoritetaan ja arvopaperit siirretään toimeksianto kerrallaan.

EKP:n aika (ECB time): EKP:n sijaintipaikan aika.

EKP:n maksumekanismi (ECB payment mechanism, EPM): *TARGET-järjestelmään* liittyvät EKP:n maksujärjestelyt, joilla hoidetaan 1) EKP:ssä olevien tilien välisiä maksuja ja 2) EKP:ssä ja *kansallisissa keskuspankeissa* olevien tilien välisiä, TARGETin kautta välitettäviä maksuja.

Eräpäivä (maturity date): Päivä, jona rahapoliittinen operaatio päättyy. *Takaisinostosopimuksen* tai swapin yhteydessä eräpäivä vastaa *takaisinostopäivää*.

ETA-maat (Euroopan talousalueen maat) (EEA [European Economic Area] countries): Euroopan unionin jäsenvaltiot sekä Islanti, Liechtenstein ja Norja.

Etukäteen määrätty korko (pre-fixed coupon): *Vaihtuvakorkoisen instrumentin* korko, joka määräytyy sen mukaan, mikä käytetyn viiteindeksin arvo on tiettyinä päivinä (tai päivinä) ennen koron kertymisajan alkua.

Euroalue (euro area): Kollektiivinen nimike niille EU:n *jäsenvaltioille*, jotka ovat ottaneet käyttöön euron yhteisenä rahanaan *perustamissopimuksen* mukaisesti.

Eurojärjestelmä (Eurosystem): Euroopan keskuspankki (EKP) ja *euroalueen jäsenvaltioiden kansalliset keskuspankit*. *Eurojärjestelmän* päätöksentekuelimet ovat EKP:n neuvosto ja johtokunta.

Eurojärjestelmän pankkipäivä (Eurosystem business day): Päivä, jona EKP ja ainakin yksi *kansallinen keskuspankki* on avoinna *eurojärjestelmän* rahapoliittisten operaatioiden toteuttamista varten.

Euroopan keskuspankkijärjestelmä (EKPJ) (European System of Central Banks, ESCB): Euroopan keskuspankki (EKP) ja EU:n jäsenvaltioiden kansalliset keskuspankit. On huomattava, että niiden jäsenvaltioiden kansallisilla keskuspankeilla, jotka eivät ole ottaneet käyttöön yhteistä rahaa *perustamissopimuksen* mukaisesti, säilyy kansallisen lain mukainen rahapoliittinen toimivalta, eivätkä ne siis osallistu *eurojärjestelmän* rahapolitiikan harjoittamiseen.

Haircut: Katso *markkina-arvon aliarvostus*.

Hienosäätöoperaatio (fine-tuning operation): *Eurojärjestelmän* satunnaisesti toteuttama *avomarkkinaoperaatio*, jonka pääasiallisena tarkoituksena on tasoittaa markkinoiden likviditeetin odottamattomia vaihteluja.

Hollantilainen huutokauppa (Dutch auction, single-rate auction): Katso *yksikorkoinen huutokauppamenettely*.

Huutokauppamenettely (tender procedure): Menettely, jolla keskuspankki lisää tai vähentää markkinoiden likviditeettiä. Menettely perustuu *vastapuolilta* saatuihin keskenään kilpaileviin tarjouksiin. Kilpailukykyisimmät tarjoukset hyväksytään ensin, kunnes koko se likviditeettimäärä, jonka keskuspankki halusi lisätä tai vähentää, on käytetty.

Irtisanomisehtoiset talletukset (deposits redeemable at notice): Tietyn irtisanomisajan jälkeen nostettavissa olevat talletukset. Joissakin tapauksissa talletetuista varoista voidaan nostaa tietty kiinteä määrä tietyn ajanjakson aikana tai varat voidaan nostaa erillistä sakkomaksua vastaan.

ISIN-koodi (International Securities Identification Number, ISIN): Rahoitusmarkkinoilla liikkeeseen lasketuille arvopapereille annettu kansainvälinen koodi.

Jälkikäteen määrätty korko (post-fixed coupon): *Vaihtuvakorkoisen instrumentin* korko, joka määräytyy sen mukaan, mikä käytetyn viiteindeksin arvo on tiettyinä päivinä (tai päivinä) koron kertymisaikana.

Jäsenvaltio (Member State): Tässä asiakirjassa Euroopan unionin jäsenvaltio, joka on ottanut käyttöön yhteisen rahan *perustamissopimuksen* mukaisesti.

Kahdenvälinen kauppa (bilateral procedure): Menettely, jossa keskuspankki käy kauppaa suoraan ainoastaan yhden tai muutaman *vastapuolen* kanssa soveltamatta *huutokaupparienettelyä*. Kahdenvälisiin kauppoihin kuuluvat myös pörssin tai välittäjien välityksellä tehtävät kaupat.

Kakkoslistan arvopaperi (tier two asset): Jälkimarkkinakelpoinen tai ei-jälkimarkkinakelpoinen arvopaperi, jonka erityiset kelpoisuusvaatimukset määrää *kansallinen keskuspankki* EKP:n ohjeiden mukaisesti.

Kansallinen keskuspankki (national central bank, NCB): Tässä asiakirjassa sellaisen EU:n *jäsenvaltion* keskuspankki, joka on ottanut käyttöön yhteisen rahan *perustamissopimuksen* mukaisesti.

Kaupantekopäivä (T) (trade date, T): Päivä, jona kauppa (eli kahden *vastapuolen* välinen sopimus rahoitustransaktiosta) tehdään. Kaupantekopäivä voi olla sama kuin transaktion *maksun suorituspäivä* (suoritus saman päivän arvolla) tai edeltää suorituspäivää tietyllä pankkipäivien määrällä (maksun suorituspäivä on T + suoritussyive).

Keskiarvoistaminen (averaging provision): Järjestely, joka tekee *vastapuolille* mahdolliseksi täyttää *varantovelvoitteensa pitoajanjaksona* keskimääräisten *varantotalletustensa* perusteella. Keskiarvoistaminen edistää osaltaan rahamarkkinakorkojen vakautta kannustamalla laitoksia tasoittamaan likviditeetin tilapäisten vaihtelujen vaikutuksia. *Eurojärjestelmän* vähimmäisvarantojärjestelmä sallii keskiarvoistamisen.

Kiinteäkorkoinen huutokauppa (fixed rate tender): Huutokaupparienettely, jossa keskuspankki määrää koron etukäteen ja osallistuvat *vastapuolet* tekevät tarjouksen rahamäärästä, jonka ne haluavat tällä korolla.

Kiinteäkorkoinen instrumentti (fixed rate instrument): Rahoitusinstrumentti, jonka korko on kiinteä instrumentin koko juoksuajan.

Kirjeenvaihtajakeskuspankkimalli (correspondent central banking model, CCBM): *Euroopan keskuspankkijärjestelmän* luoma järjestelmä, jonka tarkoituksena on antaa *vastapuolille* mahdollisuus käyttää toisessa maassa olevia arvopapereita kaupan kohteena. Kirjeenvaihtajakeskuspankkimallissa *kansalliset keskuspankit* toimivat *omaisuudensäilyttäjinä* toistensa puolesta. Tämä tarkoittaa, että kukin kansallinen keskuspankki pitää arvopaperitiliä kunkin muun kansallisen keskuspankin (sekä EKP:n) arvopapereiden hoitoa varten.

Kirjeenvaihtajapankkimenettely (correspondent banking): Menettely, jossa yksi *luottolaitos* tarjoaa maksu- ja muita palveluja toiselle luottolaitokselle. Kirjeenvaihtajapankit välittävät maksut usein sellaisten keskinäisten tilien (nostro- ja lorotilien) kautta, joihin voidaan liittää luottolimiitti. Kirjeenvaihtajapankkipalvelut ovat pääasiassa kansainvälisiä, mutta joissakin maissa niitä käytetään myös asiamiessuhteina kotimaisissa yhteyksissä. Kirjeenvaihtajapankille ulkomaisen luottolaitoksen tili on nimeltään lorotili; ulkomainen luottolaitos puolestaan kutsuu kirjeenvaihtajapankissa olevaa tiliään nostrotiliksi.

KKP-pankkipäivä (NCB business day): Päivä, jona tietyn *jäsenvaltion kansallinen keskuspankki* on avoinna *eurojärjestelmän* rahapoliittisten operaatioiden toteuttamista varten. Joissakin jäsenvaltioissa kansallisen keskuspankin haarakonttorit voivat olla kiinni joinakin KKP-pankkipäivinä paikallisten tai alueellisten arkipyhien tai vapaapäivien takia. Tällaisissa tapauksissa kyseisen kansallisen keskuspankin on tiedotettava etukäteen *vastapuolille* järjestelyistä, joita tullaan soveltamaan näitä haarakonttoreita koskevissa transaktioissa.

Konkurssiriski (solvency risk): Riski, että syntyy tappiota raha- ja pääomamarkkinainstrumenttien *liikkeeseenlaskijan* konkurssin tai *vastapuolen* maksukyvyttömyyden johdosta.

Koronlaskukäytäntö (day-count convention): Käytäntö, jota noudattaen määrätään luotto korkoja laskettaessa huomioon otettava päivien määrä. *Eurojärjestelmän* rahapoliittisissa operatioissa sovelletaan koronlaskukäytäntöä *todelliset päivät / 360*.

Korvamerkintäjärjestelmä (earmarking system): Keskuspankin vakuushallinnassa käytettävä järjestelmä, jossa luottoa myönnetään kutakin yksittäistä transaktiota varten korvamerkittyjä vakuuksia vastaan.

Kynnyspiste (trigger point): Myönnetyn luoton arvon ennalta määrätty taso, jonka saavuttaminen laukaisee *vakuuksien muutospyynnön*.

KytKentäverkosto (interlinking mechanism): *TARGET-järjestelmän* yhteiset menettelyt ja infrastruktuuri, joiden avulla maksumääräykset voidaan siirtää yhdestä kotimaisesta *RTGS-järjestelmästä* toiseen.

Käänteisesti vaihtuvakorkoinen instrumentti (inverse floating rate instrument): Rahoitusinstrumentti, jonka haltijalle maksettava korko vaihtelee muuttuen aina vastakkaiseen suuntaan kuin viitekorko.

Käänteisoperaatio (reverse transaction): Operaatio, jolla *kansallinen keskuspankki* ostaa tai myy arvopapereita *takaisinostosopimuksen* perusteella, tai keskuspankin luotto-operaatio vakuutta vastaan.

Könttösummavähennys (lump-sum allowance): Kiinteä määrä, jonka laitos vähentää, kun lasketaan sen *varantovelvoitetta eurojärjestelmän* vähimmäisvarantojärjestelmässä.

Liikkeeseenlaskija (issuer): Yhteisö, joka on maksuvelvollinen arvopaperiin tai muuhun rahoitukseen pääomamarkkinainstrumenttiin nähden.

Linkki arvopaperikaupan selvitysjärjestelmien välillä (link between securities settlement systems): Kahden *arvopaperikaupan selvitysjärjestelmän* väliset menettelyt ja järjestelyt, joiden avulla järjestelmien välillä voidaan siirtää arvopapereita tilikirjauksina.

Lopullinen siirto (final transfer): Peruuttamaton ja ehdoton siirto, joka täyttää siirtovelvoitteen.

Luottolaitos (credit institution): Tässä asiakirjassa luottolaitosten liiketoiminnan aloittamisesta ja harjoittamisesta 20. maaliskuuta 2000 annetun Euroopan parlamentin ja Euroopan unionin neuvoston direktiivin N:o 2000/12/EY, sellaisena kuin se on muutettuna 18. syyskuuta 2000 annetulla direktiivillä 2000/28/EY, artiklan 1 kohdassa 1 määritelty laitos. Näin ollen luottolaitos on 1) yritys, joka liiketoimintanaan vastaanottaa yleisöltä talletuksia tai muita takaisin maksettavia varoja ja myöntää luottoja omaan lukuunsa, tai 2) muu kuin kohdassa 1 määritelty yritys tai oikeushenkilö, joka laskee liikkeeseen sähköisenä rahana olevia maksuvälineitä. Sähköinen raha on määritelty rahalliseksi arvoksi, joka ilmenee liikkeeseenlaskijaan kohdistuvana saamisena, joka on a) talletettu sähköiseen välineeseen, b) laskettu liikkeeseen varoja vastaan, joiden arvo on vähintään liikkeeseen laskettu rahallinen arvo ja c) jonka hyväksyvät maksuvälineenä muut yritykset kuin liikkeeseenlaskija.

Läheinen sidos (close links): *Luottolaitosten* liiketoiminnan aloittamisesta ja harjoittamisesta 20. maaliskuuta 2000 annetun Euroopan parlamentin ja Euroopan unionin neuvoston direktiivin N:o 2000/12/EY artiklan 1 alakohdan 26 mukaisesti: ”Läheisellä sidoksella tarkoitetaan tilannetta, jossa kahden tai useamman luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön välillä on sidossuhde: (a) omistusyhteyden kautta, eli että yrityksestä suoraan tai välillisesti määräysvallan kautta pidetään hallussa vähintään 20 prosenttia yrityksen äänioikeudesta tai pääomasta, tai (b) määräysvallan kautta, eli kaikissa direktiivin 83/349/ETY artiklan 1 kohdassa 1 ja 2 tarkoitetuissa tapauksissa emoyrityksen ja tytäryhtiön välisen sidoksen kautta taikka samanluonteisen minkä tahansa luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön ja yrityksen välisen sidoksen kautta; myös tytäryrityksen tytäryritys katsotaan näiden yritysten johdossa toimivan emoyrityksen tytäryritykseksi. Tilanteiden, joissa kaksi luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä tai useampi luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö on määräysvallan kautta pysyvästi sidoksissa yhteen ja samaan henkilöön, katsotaan myös muodostavan läheisen sidoksen tällaisten henkilöiden välille.”

Maksimitarjouskorko (maximum bid rate): Korkein korko, jolla *vastapuolet* voivat tehdä tarjouksia *vaihtuvakorkoisissa huutokaupoissa*. EKP:n ilmoittaman maksimitarjouskoron ylittävät tarjoukset hylätään.

Maksun suorituspäivä (settlement date): Päivä, jona transaktioon liittyvä maksu suoritetaan. Suoritus voi tapahtua kaupantekopäivänä (suoritus saman päivän arvolla) tai yhden taikka useamman päivän kuluttua kaupanteosta (suorituspäivä on *kaupantekopäivä T* + suoritusviive).

Maksuvalmiusjärjestelmä (standing facility): Keskuspankin järjestelmä, jota *vastapuolet* voivat käyttää omasta aloitteestaan. *Eurojärjestelmä* tarjoaa käyttöön kaksi yön yli -maksuvalmiusjärjestelyä: *maksuvalmiusluoton* ja *talletusmahdollisuuden*.

Maksuvalmiusluotto (marginal lending facility): Osa *eurojärjestelmän maksuvalmiusjärjestelmää*, jossa *vastapuolet* voivat saada *kansallisesta keskuspankista* yön yli -luottoa etukäteen vahvistetulla korolla.

Marginaalikorko (marginal interest rate): Huutokaupassa viimeiseksi hyväksytyyn tarjouksen korko.

Marginaaliswap-piste (marginal swap point quotation): Huutokaupassa viimeiseksi hyväksytyyn tarjouksen *swap-piste*.

Marking to market: Katso *vaihtelumarginaali*.

Markkina-arvon aliarvostus (valuation haircut): *Käänteisoperaatioiden* kohteena oleviin arvopapereihin sovellettava riskienhallintatoimi, jossa keskuspankki laskee kaupan kohteena olevien arvopaperien arvoksi arvopaperin markkina-arvon vähennettynä tietyllä prosentilla (*aliarvostus*). *Eurojärjestelmä* soveltaa markkina-arvon aliarvostuksia, jotka on eriytetty yksittäisten arvopaperien ominaisuuksien, kuten jäljellä olevan maturiteetin mukaan.

Minimitarjouskorko (minimum bid rate): Alin korko, jolla *vastapuolet* voivat tehdä tarjouksia *vaihtuvakorkoisissa huutokaupoissa*.

Monikorkoinen huutokauppamenettely (multiple rate auction, American auction): Huutokauppa, jossa toteutushinta (tai hinta/*swap-piste*) on sama kuin kussakin yksittäisessä tarjouksessa tarjottu korko.

Määräaikaistalletukset (deposits with agreed maturity): Tietyksi määräajaksi tehdyt talletukset, jotka kansallisten käytäntöjen mukaan joko eivät ole nostettavissa ennen erääntymistä tai ovat nostettavissa vain sakkomaksua vastaan. Näihin talletuksiin kuuluu myös joitakin ei-jälkimarkkinakelpoisia velkapapereita, kuten ei-jälkimarkkinakelpoiset (pankki-) talletustodistukset.

Määräaikaistalletusten kerääminen (collection of fixed-term deposits): Rahapolitiikan väline, jota *eurojärjestelmä* voi käyttää vähentääkseen markkinoiden likviditeettiä hienosäätöoperaatioin. Eurojärjestelmä maksaa korkoa *vastapuolten* määräaikaisille talletuksille, jotka tehdään *kansallisissa keskuspankeissa* oleville tileille.

Määrähuutokauppa: Katso *kiinteäkorkoinen huutokauppa*.

Nollakorkoinen joukkovelkakirja (zero coupon bond): Arvopaperi, josta maksetaan tuottoa vain yhden kerran koko juoksuajalta. Tässä asiakirjassa nollakorkoisiksi joukkovelkakirjoiksi luetaan diskontattuina liikkeeseen lasketut arvopaperit sekä arvopaperit, jotka tuottavat yhden korkomaksun juoksuajan päättyessä. Eräs erityinen nollakorkoinen joukkovelkakirja on *strip*.

Omaisuuksensäilyttäjä (custodian): Yhteisö, joka säilyttää ja hoitaa arvopapereita ja muita rahajä pääomamarkkinainstrumentteja muiden puolesta.

Omaisuuksensäilytystili (safe custody account): Keskuspankin pitämä arvopaperitili, jolle *luotto-laitokset* voivat tallettaa keskuspankin operaatioiden vakuudeksi kelpaavia arvopapereita.

Osakkeiden hintariski (equity price risk): Osakkeiden hintojen muutoksista johtuva tappioriski. *Eurojärjestelmän* rahapoliittisiin operaatioihin liittyy osakkeiden hintariski siltä osin kuin osakkeet hyväksytään *kakkoslistan arvopapereiksi*.

Ostohinta (purchase price): Hinta, jolla myyjä myy tai jolla tämän on määrä myydä arvopaperit ostajalle.

Ostopäivä (purchase date): Päivä, jona myyjä tosiasiallisesti myy arvopaperit ostajalle.

Pankkipäivän lopetus (end-of-day): Se pankkipäivän ajankohta (*TARGET-järjestelmän* sulkemisen jälkeen), jona TARGET-järjestelmässä käsitellyt maksut suoritetaan lopullisesti tuon päivän osalta.

Perusrahoitusoperaatio (main refinancing operation): Säännöllinen *avomarkkinaoperaatio*, jonka *eurojärjestelmä* toteuttaa *käänteisoperaationa*. Perusrahoitusoperaatiot toteutetaan viikoittaisina *vakiohuutokauppoina*, ja niissä sovellettava maturiteetti on yleensä kaksi viikkoa.

Perustamissopimus (the Treaty): Euroopan yhteisön perustamissopimus (EY:n perustamissopimus). Sopimuksella tarkoitetaan alkuperäistä Euroopan talousyhteisön perustamissopimusta (Rooman sopimukset) sellaisena kuin se on muutettuna.

Pienin jaettava määrä (minimum allotment amount): Huutokauppaoperaatiossa pienin yksittäiselle *vastapuolelle* jaettava määrä. *Eurojärjestelmä* voi päättää jakaa jonkin tietyn vähimmäismäärän kullekin huutokaupan vastapuolelle.

Pienin jako-osuus (minimum allotment ratio): Prosentteina ilmaistu alaraja *marginaalikorolla* hyväksyttävien tarjousten osuudelle kaikista tarjouksista huutokaupassa. *Eurojärjestelmä* voi päättää soveltaa pienintä jako-osuutta huutokaupoissaan.

Pikahuutokauppa (quick tender): *Huutokauppamenettely*, jota *eurojärjestelmä* noudattaa pääasiassa *hienosäättöoperaatioissaan* pyrkiessään vaikuttamaan nopeasti markkinoiden likviditeettitilanteeseen. Pikahuutokaupat käydään tunnin kuluessa, ja niihin osallistuvien *vastapuolten* määrä on rajoitettu.

Pitempiaikainen rahoitusoperaatio (longer-term refinancing operation): Säännöllinen *avomarkkinaoperaatio*, jonka *eurojärjestelmä* toteuttaa *käänteisoperaationa*. Pitempiaikaiset rahoitusoperaatiot toteutetaan kuukausittaisina *vakiohuutokauppoina*, ja niissä sovellettava maturiteetti on kolme kuukautta.

Pitoajanjakso (maintenance period): Ajanjakso, jolta *varantovelvoitteiden* täyttäminen lasketaan. *Eurojärjestelmän* vähimmäisvarantojen pitoajanjakso on kuukauden pituinen. Se alkaa kunkin kuukauden 24. kalenteripäivänä ja päättyy seuraavan kuukauden 23. kalenteripäivänä.

Päivänsisäinen luotto (intraday credit): Yhtä pankkipäivää lyhyemmäksi ajaksi myönnettävä luotto. Keskuspankit voivat myöntää päivänsisäistä luottoa saapuvien ja lähtevien maksujen erojen tasoittamiseksi. Luottoa voidaan myöntää 1) vakuudellisena tilinylityksenä tai 2) lainana panttia vastaan tai *takaisinostosopimuksena*.

Rahalaitos (Monetary Financial Institution, MFI): *Euroalueen* rahaa luovaan sektoriin kuuluvat rahoituslaitokset. Rahalaitoksia ovat keskuspankit, kotimaassa olevat *luottolaitokset*, siten kuin ne on määritelty yhteisön lainsäädännössä, sekä kaikki muut kotimaassa olevat rahoituslaitokset, jotka ottavat vastaan talletuksia tai niiden läheisiä vastineita muilta kuin rahalaitoksilta ja myöntävät luottoja tai tekevät arvopaperisijoituksia omaan lukuunsa (ainakin taloudellisessa mielessä).

Rakenteellinen operaatio (structural operation): *Avomarkkinaoperaatio*, jonka *eurojärjestelmä* toteuttaa pääasiassa säädelläkseen rahoitussektorin rakenteellista maksuvalmiusasemaa eurojärjestelmään nähden.

Repo-operaatio (repo operation): Likviditeettiä lisäävä *takaisinostosopimukseen* perustuva *käänteisoperaatio*.

RTGS-järjestelmä (reaaliaikainen bruttomaksujärjestelmä) (RTGS [real-time gross settlement system]): Maksujärjestelmä, jossa maksumääräykset käsitellään ja maksut suoritetaan (nettouttamatta) toimeksianto kerrallaan reaaliaikaisesti (jatkuvasti). Katso myös *TARGET-järjestelmä*.

Sammiojärjestelmä (collateral pooling system): Keskuspankin vakuushallinnan järjestelmä. Siinä *vastapuolet* avaavat keskuspankissa ns. sammiotilin, jolle ne tallettavat arvopapereita keskuspankin kanssa tekemiensä transaktioiden vakuudeksi. Toisin kuin *korvamerkintäjärjestelmässä* arvopapereita ei sammiojärjestelmässä korvamerkitä yksittäisiä transaktioita varten.

Selvitys maasta toiseen (cross-border settlement): Kaupan selvitys eri maassa kuin toisen tai molempien osapuolten sijaintimaa.

Selvityskeskus (settlement agent): Yhteisö, joka hoitaa selvitysprosessin (esim. maksupositoiden määrittämisen, maksusuoritusten vaihdon valvomisen jne.) maksujärjestelmissä tai muissa järjestelyissä, joissa edellytetään selvitystä.

Selvitystili (settlement account): Tili, joka kansalliseen *RTGS-järjestelmään* suoraan osallistuvalla osapuolella on keskuspankissa maksujen käsittelyä varten.

Strip (strip, separate trading of interest and principal): *Nollakorkoinen joukkovelkakirja*, joka on luotu, jotta jonkin arvopaperin tiettyihin kassavirtoihin liittyvät saamiset ja saman instrumentin pääoma voitaisiin myydä erikseen.

Suora kauppa (outright transaction): Menettely, jossa arvopapereita ostetaan tai myydään (avista- tai termiinkauppana) niiden juoksuajan päättymiseen asti.

Swap-piste (swap point): Termiinkaupan valuuttakurssin ja avistakaupan valuuttakurssin ero *valuuttaswapissa*.

Säilyttäjä (depository): Yhteisö, jonka ensisijaisena tehtävänä on säilyttää arvopapereita joko fyysisesti tai elektronisesti ja pitää rekisteriä niiden omistuksesta.

Takaisinostohinta (repurchase price): Hinta, jolla ostaja sitoutuu myymään arvopaperit takaisin myyjälle *takaisinostosopimukseen* perustuvassa kaupassa. Takaisinostohinta on *ostohinta* lisättyinä hinnanerolla, joka vastaa myönnetylle luotolle maksettavaa korkoa operaatiossa sovellettavan maturiteetin ajalta.

Takaisinostopäivä (repurchase date): Päivä, jona ostajan on sitoumuksensa mukaisesti myytävä arvopaperit takaisin myyjälle *takaisinostosopimukseen* perustuvassa kaupassa.

Takaisinostosopimus (repurchase agreement): Järjestely, jossa arvopapereita myytäessä myyjälle syntyy oikeus ja velvollisuus ostaa arvopaperit takaisin tiettyyn hintaan tiettyinä myöhempänä ajankohtana tai vaadittaessa. Takaisinostosopimus vastaa lainanottoa vakuutta vastaan, paitsi että arvopaperien omistus siirtyy pois myyjältä. *Eurojärjestelmän käänteisoperaatioissa* käytetään takaisinostosopimuksia, joiden maturiteetti on kiinteä.

Talletusmahdollisuus (deposit facility): Osa *eurojärjestelmän maksuvalmiusjärjestelmää*, jossa *vastapuolet* voivat tehdä *kansallisiin keskuspankkeihin* yön yli -talletuksia etukäteen vahvistetulla korolla.

TARGET-järjestelmä (Trans-European Automated Real-time Gross settlement Express Transfer system, TARGET): Euromääräisten maksujen reaaliaikainen bruttomaksujärjestelmä. TARGET on hajautettu järjestelmä, joka koostuu 15 kansallisesta *RTGS-järjestelmästä*, *EKP:n maksumekanismista* ja *kytkentäverkostosta*.

Tarjouksen yläraja (maximum bid limit): Suurimmalle hyväksyttävälle yksittäisen *vastapuolen* tekemälle tarjoukselle asetettu raja huutokauppaoperaatiossa. *Eurojärjestelmä* voi asettaa tarjouksille ylärajan, jotta yksittäiset vastapuolet eivät tekisi suhteettoman suuria tarjouksia.

Tilikirjausjärjestelmä (book-entry system): Tilinpitojärjestelmä, joka mahdollistaa arvopaperien ja muiden saamistodisteiden siirron siirtämättä fyysisesti asiakirjoja tai todistuksia (esimerkiksi arvopapereiden siirto sähköisessä muodossa). Katso myös *arvo-osuuksiksi muuttaminen*.

Todelliset päivät / 360 (actual/360): Luottokorkojen laskennassa sovellettava *koronlaskukäytäntö*, jossa korko lasketaan niiltä todellisilta kalenteripäiviltä, joiden ajaksi luotto on myönnetty. Jakajana käytetään aina 360:tä. Tätä *koronlaskukäytäntöä* sovelletaan *eurojärjestelmän* rahapoliittisissa operaatioissa.

Toimitus maksua vastaan -järjestelmä (delivery-versus-payment [DVP] system, delivery against payment system): Vaihto arvoa vastaan -suoritusjärjestelmän menettely, jolla varmistetaan,

että varallisuusesineet (arvopaperit tai muut rahoitusinstrumentit) *siirretään lopullisesti*, jos ja vain jos yksi tai useampi toinen varallisuusesine siirretään lopullisesti.

Vaihtelumarginaali (marking to market, variation margin): *Eurojärjestelmän* vaatima tietty marginaali, jolla varaudutaan likviditeettiä lisäävien *käänteisoperaatioiden* kohteena olevien arvopapereiden markkina-arvon vaihteluun koko näiden operaatioiden ajan. Tämä merkitsee, että jos kaupan kohteena olevien arvopapereiden säännöllisesti mitattava markkina-arvo laskee alle tietyn tason, *vastapuolten* on toimitettava lisää arvopapereita (tai rahaa). Jos kaupan kohteena olevien arvopapereiden markkina-arvo vastaavasti niitä uudelleen arvostettaessa ylittää vastapuolen velan määrän lisätyn vaihtelumarginaalin määrällä, keskuspankki palauttaa ylimääräiset arvopaperit (tai rahan) vastapuolelle.

Vaihtuvakorkoinen huutokauppa (variable rate tender): *Huutokauppamenettely*, jossa *vastapuolet* tarjoavat sekä sen rahamäärän, josta ne haluavat tehdä kaupan keskuspankin kanssa, että rahamäärälle haluamansa koron.

Vaihtuvakorkoinen instrumentti (floating rate instrument): Rahoitusinstrumentti, jonka korkoa tarkistetaan määräajoin jonkin viiteindeksin mukaiseksi, jotta se vastaisi muuttuneita lyhyitä tai keskipitkiä markkinakorkoja. Vaihtuvakorkoisilla instrumenteilla on joko *etukäteen määrätty korko* tai *jälkikäteen määrätty korko*.

Vakiohuutokauppa (standard tender): *Huutokauppamenettely*, jota *eurojärjestelmä* käyttää säännöllisissä *avomarkkinaoperaatioissaan*. Vakiohuutokaupat käydään 24 tunnin kuluessa. Kaikilla yleiset kelpoisuusvaatimukset täyttävillä *vastapuolilla* on oikeus tehdä tarjouksia vakiohuutokaupoissa.

Vakiovähennys (standardised deduction): Kiinteän prosenttimäärän suuruinen vähennys, joka voidaan tehdä *varantopohjaa* laskettaessa varantovelvollisen liikkeeseen laskemien enintään kahden vuoden velkapapereiden ja rahamarkkinapapereiden liikkeessä olevasta määrästä siinä tapauksessa, että varantovelvollinen ei voi osoittaa, kuinka paljon sillä on tällaisia velkoja muille *eurojärjestelmän* vähimmäisvarantojärjestelmän alaisille laitoksille, EKP:lle tai *kansalliselle keskuspankille*.

Vakuuksien muutospyyntö (margin call): *Vaihtelumarginaaliin* liittyvä menettely, jossa keskuspankit voivat vaatia *vastapuolta* toimittamaan lisää arvopapereita (tai rahaa), jos kaupan kohteena olevien arvopapereiden säännönmukaisesti mitattava arvo laskee alle tietyn tason. Jos kaupan kohteena olevien arvopapereiden arvo vastaavasti niitä uudelleen arvostettaessa ylittää vastapuolen velan ja vaihtelumarginaalin yhteismäärän, keskuspankki palauttaa ylimääräiset arvopaperit (tai rahan) vastapuolelle.

Valuuttaswap (foreign exchange swap): Samanaikainen avista- ja termiinkauppa kahden eri valuutan välillä. *Eurojärjestelmä* voi toteuttaa rahapoliittisia avomarkkinaoperaatioita valuuttaswapeina, joissa *kansalliset keskuspankit* (tai EKP) ostavat (tai myyvät) euroa avistakaupoin jotakin ulkomaan valuuttaa vastaan ja samanaikaisesti myyvät (tai ostavat) sitä takaisin termiinkaupoin.

Varantopohja (reserve base): Niiden tase-erien summa, joiden perusteella lasketaan *luottolaitoksen varantovelvoite*.

Varantotalletukset (reserve holdings): *Vastapuolten varantotileillä* olevat varat, joilla vastapuolet täyttävät *varantovelvoitteensa*.

Varantotili (reserve account): *Kansallisessa keskuspankissa* oleva tili, jolla pidetään *vastapuolen varantotalletuksia*. Vastapuolten kansallisissa keskuspankeissa olevia *selvitystilejä* voidaan käyttää varantotileinä.

Varantovelvoite (reserve requirement): Laitosten velvoite pitää vähimmäisvarantoja keskuspankissa. *Eurojärjestelmän* vähimmäisvarantojärjestelmässä *luottolaitoksen* varantovelvoite lasketaan kertomalla sen *varantopohjaan* sisältyvien tase-erien ryhmien summat kullekin ryhmälle määritellyllä *velvoiteprosentilla*. Lisäksi laitokset tekevät *könttäsommavähennyksen* varantovelvoitteestaan.

Vastapuoli (counterparty): Rahoitustransaktion (esimerkiksi keskuspankin kanssa tehtävän minkä tahansa transaktion) vastakkainen osapuoli.

Velvoiteprosentti (reserve ratio): Keskuspankin kullekin *varantopohjaan* sisältyvälle tase-erien ryhmälle määrittelämä suhdeluku. Näiden suhdelukujen perusteella lasketaan *varantovelvoitteet*.

Ykköslistan arvopaperi (tier one asset): Jälkimarkkinakelpoinen arvopaperi, joka täyttää tietyt yhdenmukaiset EKP:n määräämät *euroalueen* laajuiset kelpoisuusvaatimukset.

Yksikorkoinen huutokauppamenettely (hollantilainen huutokauppa) (single-rate auction, Dutch auction): Huutokauppa, jossa kaikkiin hyväksytyihin tarjouksiin sovellettava toteutushinta (tai hinta/*swap-piste*) on sama kuin *marginaalikorko*.

Liite 3

Valuuttainterventioiden ja rahapoliittisten valuuttaswapien vastapuolten valinta

Valuuttainterventioiden ja rahapoliittisten valuuttaswapien vastapuolten valinnassa noudatetaan yhdenmukaista menettelytapaa riippumatta siitä, millainen organisaatiomalli eurojärjestelmän valuuttaoperaatioita varten on valittu. Valintamenettely ei poikkea merkittävästi olemassa olevista markkinakäytännöistä, koska se perustuu kansallisten keskuspankkien nykyisin noudattamien parhaiden käytäntöjen yhdenmukaistamiseen. Eurojärjestelmän valuuttainterventioiden vastapuolet valitaan pääasiassa kahdenlaisilla kriteereillä.

Ensisijaiset valintakriteerit perustuvat vakavaraisuuden periaatteeseen. Ensimmäinen vakavaraisuuskriteeri on luottokelpoisuus, jota arvioidaan yhdistämällä erilaisia menetelmiä (esimerkiksi yksityisten luokituslaitosten tekemiä luottokelpoisuusluokituksia sekä sisäisiä analyysejä oman pääoman riittävydestä ja muista indikaattoreista). Toisena kriteerinä on eurojärjestelmän vaatimus, että kaikki mahdolliset sen valuuttainterventioiden vastapuolet toimivat tunnustettujen valvontaviranomaisten valvonnassa, ja kolmantena kriteerinä on, että kaikkien eurojärjestelmän valuuttainterventioihin osallistuvien vastapuolten on täytettävä tiukat eettiset vaatimukset ja oltava hyvämaineisia.

Kun vastapuolten on arvioitu täyttävän vakavaraisuuden vähimmäisvaatimukset, niitä arvioidaan toissijaisilla, tehokkuuteen liittyvillä kriteereillä. Ensimmäinen tehokkuuskriteeri on vastapuolen kilpailukykyinen hinnoittelu ja kyky käsitellä suuria volyymejä myös epävakaisissa markkinaoloissa. Muita tehokkuuskriteereitä ovat mm. vastapuolten tuottaman informaation laatu ja laajuus.

Mahdollisten valuuttainterventioihin osallistuvien vastapuolten joukko on tarpeeksi laaja ja monipuolinen, jotta voidaan taata interventioiden toteuttamisessa tarvittava joustavuus ja jotta eurojärjestelmä voi valita erilaisten interventiokanavien välillä. Jotta eurojärjestelmä voisi intervenoida tehokkaasti eri alueilla ja eri aikavyöhykkeillä, se voi käyttää missä tahansa kansainvälisessä rahoituskeskuksessa olevia vastapuolia. Käytännössä merkittävä osa vastapuolista sijaitsee kuitenkin euroalueella. Rahapoliittisten valuuttaswapien vastapuolten joukko vastaa eurojärjestelmän valuuttainterventioihin valittujen euroalueella sijaitsevien vastapuolten joukkoa.

Rahapoliittisia valuuttaswapeja toteuttaessaan kansalliset keskuspankit saattavat hallita yksittäisiin vastapuoliin liittyviä luottoriskejä limiitteihin perustuvalla järjestelmällä.

Liite 4

Euroopan keskuspankin raha- ja pankkitilastointiin liittyvä tiedonkeruu¹

1 Johdanto

Euroopan unionin neuvoston 23. marraskuuta 1998 antamassa asetuksessa (EY) N:o 2533/98 Euroopan keskuspankin valtuuksista kerätä tilastotietoja määritellään, ketkä luonnolliset ja oikeushenkilöt ovat velvollisia antamaan tietoja (ns. tiedonantajien perusjoukko), sekä annetaan luottamuksellisuutta ja täytäntöönpanoa koskevat määräykset Euroopan keskuspankkijärjestelmän ja Euroopan keskuspankin perussäännön (jäljempänä ”EKPJ:n perussääntö”) artiklan 5.4 mukaisesti. Lisäksi asetus oikeuttaa EKP:n käyttämään sääntelyvaltuuksiaan

- varsinaisen tiedonantajien joukon määrittelemiseksi
- EKP:n tilastovaatimusten määrittelemiseksi ja niiden täytäntöönpanemiseksi euroalueeseen osallistuvien jäsenvaltioiden varsinaisessa tiedonantajien joukossa
- niiden tapausten määrittelemiseksi, joissa EKP ja kansalliset keskuspankit voivat käyttää oikeuttaan tarkistaa tilastotietoja tai toimittaa pakollisen tilastotietojen keruun.

2 Yleistä

Rahalaitossektorin konsolidoitua tasetta koskevan, 1. joulukuuta 1998 annetun Euroopan keskuspankin asetuksen (EY) N:o 2819/98 (EKP/1998/16) tarkoituksena on antaa EKP:lle sekä EKPJ:n perussäännön artiklan 5.2 mukaisesti kansallisille keskuspankeille – jotka toteuttavat käytännön työn mahdollisimman pitkälle – edellytykset kerätä tilastoaineisto, jota tarvitaan Euroopan keskuspankkijärjestelmän (EKPJ) tehtävien suorittamiseksi ja erityisesti yhteisön rahapolitiikan määrittelemiseksi ja toteuttamiseksi Euroopan yhteisön perustamissopimuksen (”perustamissopimus”) artiklan 105 kohdan 2 luetelmakohdan 1 mukaisesti. EKP:n asetuksen EKP/1998/16 mukaisesti kerättävien tilastotietojen avulla laaditaan rahalaitossektorin konsolidoitu tase, jonka päätarkoituksena on antaa EKP:lle kattava tilastollinen kuva rahatalouden kehityksestä euroalueen jäsenvaltioissa (joita tarkastellaan yhtenä talousalueena) sijaitsevien rahalaitosten yhteenlaskettujen saamisten ja velkojen pohjalta.

Tammikuussa 2002 EKP:n asetus EKP/1998/16 korvattiin 22. marraskuuta 2001 annetulla EKP:n asetuksella (EY) N:o 2423/2001 rahalaitossektorin konsolidoidusta taseesta (EKP/2001/13). EKP:n asetusta EKP/1998/16

sovelletaan kuitenkin vielä vuotta 2002 koskeviin tietoihin. Ensimmäiset tämän uuden asetuksen mukaisesti toimitettavat tiedot ovat kuukausittaiset tiedot tammikuulta 2003 (neljännesvuosittaiset tiedot maaliskuulta 2003). Tässä julkaisussa olevia viittauksia kumottuun EKP:n asetukseen EKP/1998/16 tulee tästä syystä pitää viittauksina uuteen asetukseen EKP/2001/13. Uusi asetus aiheuttaa muutoksia varantopohjaa koskevien tietojen esitystapaan mutta ei varantopohjan koostumukseen. Muutokset selitetään jäljempänä.

Rahalaitossektorin konsolidoitua tasetta koskevat EKP:n tilastoraportointivaatimukset perustuvat kolmeen keskeiseen näkökohtaan.

Ensinnäkin EKP:n on saatava vertailukelpoisia, luotettavia ja ajantasaisia tilastotietoja, jotka kerätään koko euroalueella sovellettavien yhdenmukaisten sääntöjen mukaisesti. Vaikka

¹ Tämän liitteen sisältö on tarkoitettu vain taustatiedoksi. Raha- ja pankkitilastointiin liittyvä tiedonkeruuta koskevat säädökset ovat 23. marraskuuta 1998 annettu Euroopan unionin neuvoston asetus (EY) N:o 2533/98 Euroopan keskuspankin valtuuksista kerätä tilastotietoja sekä 1. joulukuuta 1998 annettu Euroopan keskuspankin asetus (EY) N:o 2819/98 rahalaitossektorin konsolidoidusta taseesta (EKP/1998/16) (jälkimmäinen asetus on korvattu 22. marraskuuta 2001 annetulla Euroopan keskuspankin asetuksella (EY) N:o 2423/2001 rahalaitossektorin konsolidoidusta taseesta [EKP/2001/13]).

kansalliset keskuspankit keräävät nämä tilastotiedot hajautetusti EKP:n perussäännön artiklojen 5.1 ja 5.2 mukaisesti ja vaikka niitä kerätään tarvittavassa määrin yhdessä muiden Euroopan yhteisön tai kansallisiin tarkoituksiin kerättävien tilastojen kanssa, tietojen tulee olla riittävän yhdenmukaisia ja noudattaa tilastoinnin vähimmäisvaatimuksia, jotta saataisiin aikaan luotettava tilastopohja yhteisen rahapolitiikan määrittelemiseksi ja harjoittamiseksi.

Toiseksi EKP:n asetuksessa EKP/1998/16 määriteltyjen raportointivaatimusten täytyy olla avoimuuden ja oikeusvarmuuden periaatteiden mukaisia, sillä EKP:n asetus EKP/1998/16 on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan koko euroalueella. Asetuksesta seuraa suoria velvoitteita luonnollisille ja oikeushenkilöille, joille EKP voi määrätä seuraamuksia, jos ne eivät täytä EKP:n tilastointiin liittyviä raportointivaatimuksia (ks. Euroopan unionin neuvoston asetus (EY) N:o 2533/98, artikla 7). Raportointivaatimukset määritellään tämän vuoksi selvästi, ja tapauksissa, joissa EKP voi käyttää harkintavaltaa tarkistaessaan tilastotietoja tai toimittaessaan tilastotietojen pakollisen keruun, se noudattaa harkintavallan käytössä selkeitä periaatteita.

3 Varsinainen tiedonantajien joukko: tilastoinnissa käytettävä rahalaitosten luettelo

Rahalaitoksia ovat kotimaassa olevat luottolaitokset, siten kuin ne on määritelty yhteisön lainsäädännössä, ja kaikki muut kotimaassa olevat rahoituslaitokset, jotka ottavat vastaan talletuksia ja/tai niiden läheisiä vastineita muilta kuin rahalaitoksilta ja myöntävät luottoja ja/tai tekevät arvopaperisijoituksia omaan lukuunsa (ainakin taloudellisessa mielessä). EKP laatii luettelon tämän määritelmän mukaisista laitoksista EKP:n asetuksen EKP/1998/16 liitteessä I esitettyjen luokitteluperiaatteiden mukaan ja ylläpitää sitä. Toimivalta laatia ja ylläpitää tätä tilastoinnissa käytettävää rahalaitosten luetteloa on EKP:n johtokunnalla. Varsinaisen tiedon-

Kolmanneksi EKP:n on pyrittävä saamaan raportoinnista tiedonantajille koitua rasite mahdollisimman pieneksi (ks. Euroopan unionin neuvoston asetus (EY) N:o 2533/98, artikla 3, kohta a). Tilastotietoja, joita kansalliset keskuspankit keräävät EKP:n asetuksen EKP/1998/16 perusteella, käytetään sen vuoksi myös varantopohjan laskemiseksi EKP:n vähimmäisvarantojen soveltamista koskevan, 1. joulukuuta 1998 annetun Euroopan keskuspankin asetuksen (EY) N:o 2818/98 (EKP/1998/15) mukaisesti.

EKP:n asetuksen EKP/1998/16 artikloissa määritellään vain pääpiirteittäin varsinainen tiedonantajien joukko, sen raportointivaatimukset sekä periaatteet, joiden mukaan EKP ja kansalliset keskuspankit yleensä käyttävät valtuutustaan tilastotietojen tarkastamiseksi tai niiden pakollisen keruun toimittamiseksi. EKP:n asetuksen EKP/1998/16 liitteissä I–IV on tarkat kuvaukset tilastotiedoista, joita on annettava EKP:n tilastovaatimusten ja vähimmäisvaatimusten täyttämiseksi.

antajien joukon muodostavat euroalueella olevat rahalaitokset.

Kansallisilla keskuspankeilla on oikeus myöntää pienille rahalaitoksille poikkeuksia raportointivaatimuksista. Konsolidoidussa kuukausitaseessa mukana olevien rahalaitosten osuuden on kuitenkin tässäkin tapauksessa oltava vähintään 95 % kunkin euroalueeseen osallistuvan jäsenvaltion kaikkien rahalaitosten yhteenlasketusta taseesta. Näiden poikkeusten avulla kansalliset keskuspankit voivat helpottaa pienten rahalaitosten raportointivaatimuksia (ns. ”cutting off the tail”).

4 Tilastoihin liittyvät raportointivaatimukset

Konsolidoidun taseen laatimiseksi varsinaisen tiedonantajien joukon on toimitettava taseeseen perustuvat tilastotiedot kuukausittain. Lisätietoja tarvitaan lisäksi neljännesvuosittain. Raportoittavat tilastotiedot on selostettu tarkemmin EKP:n asetuksen EKP/1998/16 liitteessä I.

Kansalliset keskuspankit keräävät tilastotiedot ja määrittelevät niiden toimittamisessa sovellettavat menettelyt. EKP:n asetus EKP/1998/16 ei estä kansallisia keskuspankkeja keräämästä varsinaiselta tiedonantajien joukolta EKP:n raportointivaatimusten täyttämiseksi tarvittavia tilastotietoja osana laajempaa tilastotiedonkeruuta, jonka kansalliset keskuspankit luovat hoitaakseen omalla vastuullaan olevan tiedonkeruun Euroopan yhteisön tai kansallisen lainsäädännön tai vakiintuneen käytännön mukaisesti ja joka palvelee muita tilastointitarkeitä. Tämä menettelytapa ei saa kuiten-

kaan estää EKP:n asetuksessa EKP/1998/16 määriteltyjen tilastovaatimusten täyttämistä. Eriyistapauksissa EKP voi käyttää tällaisia muihin tarkoituksiin kerättyjä tilastotietoja omien vaatimustensa täyttämiseksi.

Jos kansallinen keskuspankki myöntää pienelle rahalaitokselle edellä mainitun poikkeuksen raportointivaatimuksista, laitokseen sovelletaan suppeampia raportointivaatimuksia (mm. tietojen toimittaminen vain neljännesvuosittain), jotka ovat välttämättömiä vähimmäisvarantojärjestelmää varten ja jotka määrittellään EKP:n asetuksen EKP/1998/16 liitteessä II. Muita tällaisia pieniä rahalaitoksia kuin luottolaitoksia koskevat vaatimukset on selostettu EKP:n asetuksen EKP/1998/16 liitteessä III. Pienet rahalaitokset, jotka ovat saaneet poikkeuksen raportointivaatimuksista, voivat kuitenkin halutessaan täyttää ne täysimääräisesti.

5 EKP:n vähimmäisvarantoja koskevaan asetukseen perustuva tilastotietojen käyttö

Jotta tietojen antamisesta aiheutuva rasite saataisiin mahdollisimman pieneksi ja vältettäisiin päällekkäisyyksiä tilastotietojen keruussa, taseeseen perustuvia tilastotietoja, jotka rahalaitokset ilmoittavat EKP:n asetuksen EKP/1998/16 mukaisesti, käytetään myös varantopohjan laskemiseksi EKP:n asetuksen EKP/1998/15 mukaisesti.

Tiedonantajien tulee ilmoittaa tilastoinnissa tarvittavat tiedot kansallisille keskuspankeilleen oheisessa taulukossa I esitetyllä tavalla. Taulukko sisältyy EKP:n asetuksen EKP/1998/16 liitteeseen I. Tiedonantajat käyttävät taulukossa I tähdellä (*) merkittyjä soluja

varantopohjansa laskemisessa (ks. luvun 7 kehikko II).

Jotta voitaisiin laskea oikein varantopohja, johon sovelletaan positiivista veloitteprosenttia, tarvitaan yksityiskohtainen erittely yli 2 vuoden määräaikaisista talletuksista, talletuksista, joiden irtisanomisaika on yli 2 vuotta, ja luottolaitosten reposopimuksiin liittyvistä veloista, jotka kohdistuvat kotimaan ja muun euroalueen sektoreihin ”rahalaitokset”, ”varantovelvolliset luottolaitokset, EKP ja kansalliset keskuspankit” ja ”valtio”, sekä sektoriin ”ulkomaat”.

Taulukko I.
Kuukausittain toimitettavat tiedot

	A. Kotimaa					B. Muut euroalueen maat					C. Ulko- maat	D. Koh- distamat- tomat				
	Rahalaitokset (5)		Ei-rahallaitokset			Rahalaitokset (5)		Ei-rahallaitokset								
	joista varantovel- volliset LL:t, EKP+KKP:t	(a)	Valtio	Muut julkis- yhteisöt	Muut	joista varantovel- volliset LL:t, EKP+KKP:t	(f)	Valtio	Muut julkis- yhteisöt	Muut			(g)	(h)	(i)	(j)
VELAT																
8 Liikkeessä oleva raha																
9 Talletukset (kaikki valuutat)	*	*	*			*	*	*			*	*	*		*	
9e Euro	*	*				*	*				*	*			*	
9.1e Yön yli				*	*						*	*				
9.2e Määräaikaiset				*	*						*	*				
enintään vuoden				*	*						*	*				
yli vuoden mutta enintään 2 vuotta				*	*						*	*				
yli 2 vuoden (1)	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
9.3e Irtisanomisehtoiset				*	*						*	*				
enintään 3 kk (2)				*	*						*	*				
yli 3 kk				*	*						*	*				
joista: yli 2 vuoden (6)	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
9.4e Repot	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
9x Muut kuin euroalueen valuutat				*	*						*	*				
9.1x Yön yli				*	*						*	*				
9.2x Määräaikaiset				*	*						*	*				
enintään vuoden				*	*						*	*				
yli vuoden mutta enintään 2 vuotta				*	*						*	*				
yli 2 vuoden (1)	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
9.3x Irtisanomisehtoiset				*	*						*	*				
enintään 3 kk (2)				*	*						*	*				
yli 3 kk				*	*						*	*				
joista: yli 2 vuoden (6)	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
9.4x Repot	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
10 Rahamarkkinarahastojen rahasto-osuudet																
11 Liikkeeseen lasketut velkapaperit																
11e Euro																
enintään vuoden																
yli vuoden mutta enintään 2 vuotta																
yli 2 vuoden																
11x Muut kuin euroalueen valuutat																
enintään vuoden																
yli vuoden mutta enintään 2 vuotta																
yli 2 vuoden																
12 Rahamarkkinapaperit (3)																
Euro																
Muut kuin euroalueen valuutat																
13 Oma pääoma ja varaukset																
14 Muut velat																
SAAMISET																
1 Kassa (kaikki valuutat)																
1e josta: euro																
2 Lainat																
2e josta: euro																
3 Muut arvopaperit kuin osakkeet																
3e Euro																
enintään vuoden																
yli vuoden mutta enintään 2 vuotta																
yli 2 vuoden																
3x Muut kuin euroalueen valuutat																
enintään vuoden																
yli vuoden mutta enintään 2 vuotta																
yli 2 vuoden																
4 Rahamarkkinapaperit (4)																
Euro																
Muut kuin euroalueen valuutat																
5 Osakkeet ja osuudet																
6 Kiinteä omaisuus																
7 Muut saamiset																

- 1) Sisältää hallinnollisesti säämeltävät talletukset.
- 2) Sisältää ei-siirtokelpoiset avistatalletukset.
- 3) Määritelty rahalaitosten liikkeeseen laskemiksi rahamarkkinapapereiksi.
- 4) Määritelty hallussa oleviksi rahalaitosten liikkeeseen laskemiksi rahamarkkinapapereiksi. Rahamarkkinapaperit sisältävät tässä yhteydessä rahamarkkinarahastojen rahasto-osuudet. Ei-rahallaitosten liikkeeseen lasketut jälkimarkkinakelpoiset instrumentit kuuluvat erään "muut arvopaperit kuin osakkeet", vaikka ne olisivat ominaisuuksiltaan samanlaisia kuin rahamarkkinapaperit.
- 5) Luottolaitokset voivat ilmoittaa velkansa siten, että ne kohdistuvat ryhmään "muut rahalaitokset kuin vähimmäisvarantovelvoitteen alaiset luottolaitokset, Euroopan keskuspankki ja kansalliset keskuspankit" sen sijaan että ne ilmoittaisivat ne kohdistettuina erikseen ryhmään "rahallaitokset" ja "vähimmäisvarantovelvoitteen alaiset luottolaitokset, Euroopan keskuspankki ja kansalliset keskuspankit", edellyttäen että tiedot ovat edelleen riittävän tarkkoja ja että tämä ei vaikuta lihavoituihin eriin.
- 6) Tämän erän ilmoittaminen on toistaiseksi vapaaehtoista.

Kansallisista tiedonkeruujärjestelmistä riippuen ja rajoittamatta EKP:n asetuksessa EKP/1998/16 esitettyjen määritelmien ja rahalaitostaseen luokitteluperiaatteiden täydellistä noudattamista varantovelvoitteen alaiset luottolaitokset voivat vaihtoehtoisesti ilmoittaa varantopohjan

laskemiseksi tarvittavat tiedot, lukuun ottamatta tietoja jälkimarkkinakelpoisista instrumenteista, alla olevan taulukon mukaisesti, edellyttäen että tämä ei vaikuta edellä olevassa taulukossa I lihavoidulla merkittyihin eriin.

	Varantopohja (lukuun ottamatta jälkimarkkinakelpoisia instrumentteja) laskettuna seuraavien taulukon I sarakkeiden summana: (a) – (b) + (c) + (d) + (e) + (f) – (g) + (h) + (i) + (j) + (k)
VELAT (euro ja muut kuin euroalueen valuutat yhdistettynä)	
TALLETUKSET YHTEENSÄ	
9.1e + 9.1x	
9.2e + 9.2x	
9.3e + 9.3x	
9.4e + 9.4x	
josta:	
9.2e + 9.2x Määräaikaiset yli 2 vuotta	
josta:	
9.3e + 9.3x Irtisanomisehtoiset yli 2 vuotta	Vapaaehtoinen ilmoittaminen
josta:	
9.4e + 9.4x Repot	

Ensimmäisissä EKP:n uuden asetuksen EKP/2001/13 mukaisesti toimitettavissa EKP:n raha- ja pankkitilastointiin liittyvissä tiedoissa eli tammikuuta 2003 koskevissa kuukausittaisissa tiedoissa velkaerä ”rahamarkkinapaperit” yhdistetään velkaeraan ”liikkeeseen lasketut velkapaperit”. Tämä merkitsee, että tammikuun 2003 loppua koskevissa kuukausittaisista tiedoista (maaliskuun 2003 loppua koskevissa neljännesvuosittaisista tiedoista) alkaen tiedonantajien on eriteltävä tämä velkaerä samojen maturiteettiluokitusten mukaisesti kuin velkapaperit ja lisättävä se velkaeraan ”liikkeeseen lasketut velkapaperit”.

EKP:n asetuksen EKP/1998/16 liite II sisältää vähimmäisvarantojärjestelmän soveltamiseen liittyvät erityis- ja siirtymäsäännökset sekä säännökset luottolaitoksia koskevista sulautumisista.

EKP:n asetuksen EKP/1998/16 liitteessä II on erityisesti säännöksiä pieniä luottolaitoksia koskevasta tiedonkeruusta. Pienten luottolaitosten on toimitettava vähintään neljännesvuosittaiset tiedot varantopohjan laskemiseksi oheisen taulukon Ia mukaisesti. Luottolaitosten on varmistettava, että taulukon Ia mukaisesti toimitetut tiedot vastaavat täysin taulukon I määritelmiä ja luokituksia. Pienten laitosten varantopohjatiedot kolmea (kuukauden pituista) pitoajanjaksoa varten perustuvat vuosineljänneksen lopun tietoihin, jotka kansalliset keskuspankit keräävät viimeistään 28. pankkipäivänä kunkin vuosineljänneksen päätyttyä.

Liitteessä on myös sääntöjä tietojen antamisesta konsolidoidusti. Saatuaan luvan Euroopan keskuspankilta vähimmäisvarantojärjestelmän alaiset luottolaitokset voivat antaa tilastotietonsa konsolidoidusti niin, että ne koskevat ryhmää luottolaitoksia, jotka ovat vähimmäis-

Taulukko Ia.

Tiedot, jotka pienten luottolaitosten on toimitettava neljännesvuosittain vähimmäisvarantojärjestelmää varten

	Varantopohja laskettuna seuraavien taulukon 1 sarakkeiden summana: (a) – (b) + (c) + (d) + (e) + (f) – (g) + (h) + (i) + (j) + (k)
TALLETUSVELAT (euro ja muut kuin euroalueen valuutat yhdistettynä)	
9 TALLETUKSET YHTEENSÄ	
9.1e + 9.1x	
9.2e + 9.2x	
9.3e + 9.3x	
9.4e + 9.4x	
josta:	
9.2e + 9.2x Määräaikaiset yli 2 vuotta	
josta:	
9.3e + 9.3x Irtisanomisehtoiset yli 2 vuotta	Vapaaehtoinen tietojen antaminen
josta:	
9.4e + 9.4x Repot	
Liikkeessä olevat, taulukon 1 sarake (1)	
JÄLKIMARKKINAKELPOISET VELKAINSTRUMENTIT (euro ja muut kuin euroalueen valuutat yhdistettynä)	
11 LIIKKEESEEN LASKETUT VELKAPAPERIT	
11e + 11x maturiteetti enintään 2 vuotta	
11 LIIKKEESEEN LASKETUT VELKAPAPERIT	
11e + 11x maturiteetti yli 2 vuotta	
12 RAHAMARKKINAPAPERIT	

varantovelvollisia samalla kansallisella alueella edellyttäen, että kaikki asianomaiset laitokset ovat ilmoittaneet luopuvansa minkäänlaisista varantovelvoitteesta tehtävistä könttäsommavähennyksistä. Könttäsommavähennys jää kuitenkin koko ryhmän eduksi. Kaikki asianomaiset laitokset luetellaan erikseen EKP:n rahalaitosten luettelossa.

Liitteessä on myös säännöksiä luottolaitoksia koskevista sulautumisista. Tässä liitteessä käsit-

teillä ”sulautuminen”, ”sulautuvat laitokset” ja ”vastaanottava laitos” on EKP:n asetuksessa EKP/1998/15 määritelty merkitys. Pitoajanjaksoille, jolloin sulautuminen tulee voimaan, vastaanottavan laitoksen varantovelvoite lasketaan ja se on täytettävä EKP:n asetuksen EKP/1998/15 artiklan 13 mukaisesti. Seuraavia pitoajanjaksoja varten vastaanottavan laitoksen varantovelvoitteet lasketaan tarvittaessa erityissääntöjen mukaisesti ilmoitetun varantopohjan ja tilastotietojen perusteella (ks. EKP:n

asetuksen EKP/1998/16 liitteen II lisäyksessä oleva taulukko). Muussa tapauksessa tilastotietojen ilmoittamisessa ja varantovelvoitteiden laskemisessa sovelletaan EKP:n asetuksen EKP/1998/15 artiklan 3 mukaisia normaaleja sääntöjä. Asianomainen kansallinen keskuspankki voi myös antaa vastaanottavalle laitokselle luvan täyttää tilastoihin liittyvän tiedonantovelvollisuutensa väliaikaisin menettelyin. Poikkeus normaalista tiedonantomenettelystä on rajoitettava mahdollisimman lyhyeksi ajaksi, eikä se voi kestää kuutta kuukautta kauempaa siitä, kun sulautuminen tuli voimaan. Tämä

poikkeus ei rajoita vastaanottavan laitoksen velvollisuutta täyttää tiedonantovelvoitteensa EKP:n asetuksen EKP/1998/16 mukaisesti eikä tarvittaessa sen velvollisuutta vastata sulautuvien laitosten tiedonantovelvollisuudesta. Kun aikomus sulautua on tullut julkiseksi ja hyvissä ajoin ennen kuin sulautuminen tulee voimaan, vastaanottavan laitoksen on ilmoitettava asianomaiselle kansalliselle keskuspankille menettelyistä, joiden mukaisesti se aikoo täyttää varantovelvoitteen määräytymiseen liittyvät tiedonantovelvollisuutensa.

6 Tilastotietojen tarkastus ja pakollinen keruu

EKP sekä kansalliset keskuspankit käyttävät yleensä valtuuksiaan tarkistaa tilastotietoja ja toimittaa niiden pakollinen keruu silloin, kun tietojen toimittamisen, tarkkuuden, käsitteelli-

sen vastaavuuden ja tietojen korjaamisen vähimmäisvaatimuksia ei ole noudatettu. Nämä vähimmäisvaatimukset on selostettu EKP:n asetuksen EKP/1998/16 liitteessä IV.

7 Jäsenvaltiot, jotka eivät osallistu euroalueeseen

Koska EKP:n perussäännön artiklan 34.1 mukaisesta asetuksesta ei johdu mitään oikeuksia tai velvoitteita jäsenvaltioille, joita koskee poikkeus (EKP:n perussäännön artikla 43.1), tai Tanskalle (eräistä Tanskaa koskevista määräyksistä tehdyn pöytäkirjan artikla 2), eikä sitä sovelleta Isoon-Britanniaan (eräistä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneeseen kuningaskuntaan liittyvistä määräyksistä tehdyn pöytäkirjan artikla 8), EKP:n asetusta EKP/1998/16 sovelletaan vain euroalueeseen osallistuviin jäsenvaltioihin.

Tästä huolimatta kaikissa EU:n jäsenvaltioissa sovelletaan EKP:n perussäännön artiklaa 5, joka koskee EKP:n ja kansallisten keskuspankkien toimivaltaa tilastoinnin alalla, sekä Euroopan

unionin neuvoston asetusta (EY) N:o 2533/98. Tämä sekä perustamissopimuksen artikla 10 (entinen artikla 5) tarkoittavat myös sitä, että niiden jäsenvaltioiden, jotka eivät osallistu euroalueeseen, on suunniteltava ja toimeenpantava kansallisella tasolla kaikki asianmukaisiksi katsomansa toimenpiteet EKP:n tilastovaatimusten edellyttämän tiedonkeruun järjestämiseksi ja saatava tilastointiin liittyvät valmistelunsa ajoissa valmiiksi tullakseen euroalueen jäseniksi. Tämä velvoite on tuotu selvästi esiin Euroopan unionin neuvoston asetuksen (EY) N:o 2533/98 artiklassa 4 ja perustelukappaleessa 17. Selvyyden vuoksi tämä erityisvaatimus on toistettu EKP:n asetuksen EKP/1998/16 perustelukappaleissa.

Liite 5

Eurojärjestelmän www-sivustot

Keskuspankki	www-sivusto
Euroopan keskuspankki	www.ecb.int
Belgian keskuspankki	www.nbb.be tai www.bnb.be
Saksan keskuspankki	www.bundesbank.de
Kreikan keskuspankki	www.bankofgreece.gr
Espanjan keskuspankki	www.bde.es
Ranskan keskuspankki	www.banque-france.fr
Irlannin keskuspankki	www.centralbank.ie
Italian keskuspankki	www.bancaditalia.it
Luxemburgin keskuspankki	www.bcl.lu
Alankomaiden keskuspankki	www.dnb.nl
Itävallan keskuspankki	www.oenb.at
Portugalin keskuspankki	www.bportugal.pt
Suomen Pankki – Finlands Bank	www.bof.fi

Liite 6

Vastapuolivoitteiden laiminlyönteihin sovellettavat menettelyt ja seuraamukset

I Taloudelliset sanktiot

Jos vastapuoli rikkoo huutokauppoja¹, kahdenvälisiä kauppoja², vakuuksien käyttöä³ tai pankkipäivän lopetusta koskevia sääntöjä tai maksuvalmiusluoton saantiehtoja⁴, eurojärjestelmä määrää rikkomuksesta taloudellisia sanktioita seuraavasti:

1) Jos huutokauppoja, kahdenvälisiä kauppoja tai vakuuksien käyttöä koskevien sääntöjen rikkomus on ensimmäinen tai toinen edeltäneen 12 kuukauden aikana, määrätään taloudellisena sanktiona vastapuolen maksettavaksi ylimääräinen korko, joka on maksuvalmiusluoton korko lisättyinä 2,5 prosenttiyksiköllä.

- Huutokauppoja ja kahdenvälisiä kauppoja koskevien sääntöjen rikkomiseen sovellettava ylimääräinen korko lasketaan siitä määrästä vakuuksia tai rahaa, jonka vastapuoli on jättänyt toimittamatta, ja kerrotaan kertoimella 7/360.
- Vakuuksien käyttöä koskevien sääntöjen rikkomiseen sovellettava ylimääräinen kor-

ko lasketaan siitä määrästä vakuudeksi kelpaamattomia arvopapereita (tai arvopapereita, joita vastapuoli ei saa käyttää vakuutena), jotka vastapuoli on joko 1) toimittanut kansalliselle keskuspankille tai EKP:lle tai 2) joita se ei ole poistanut 20 työpäivän kuluttua siitä, kun sen vakuuskelpoisista arvopapereista tuli vakuudeksi kelpaamattomia, tai siitä, kun se ei enää saanut käyttää niitä vakuutena. Korko kerrotaan kertoimella 1/360.

2) Pankkipäivän lopetukseen liittyvien sääntöjen tai maksuvalmiusluoton saantiehtojen rikkomiseen sovelletaan taloudellisena sanktiona ensimmäisen rikkomuksen yhteydessä 5 prosenttiyksikön suuruista ylimääräistä korkoa. Jos rikkomus on toinen edeltäneen 12 kuukauden aikana, vastapuolen maksettavaksi määrätään ylimääräinen korko lisättyinä 2,5 prosenttiyksiköllä. Tätä seuraavista rikkomuksista korkoa lisätään aina 2,5 prosenttiyksikköä kustakin. Ylimääräinen korko lasketaan siitä määrästä, joka ei ole maksuvalmiusluoton saamisehtojen mukainen.⁵

2 Muut seuraamukset

Jos vastapuoli rikkoo huutokauppoja, kahdenvälisiä kauppoja ja vakuuksien käyttöä koskevia sääntöjä, eurojärjestelmä sulkee sen pois rahapolitiittisista operaatioista seuraavasti:

a. *Huutokauppoja ja kahdenvälisiä kauppoja koskevien sääntöjen rikkomisesta seuraava poissulkeminen*

Jos rikkomus on kolmas samantyyppinen edeltäneen 12 kuukauden aikana, eurojärjestelmä sulkee vastapuolen määrääjäksi pois samoin menettelyin toteutettavista samantyyppisistä avomarkkinaoperaatioista. Lisäksi se määrää taloudellisena sanktiona vastapuolen suoritettavaksi kohdassa I mainittujen sääntöjen mukaan

¹ Jos vastapuoli ei pysty siirtämään riittävää määrää vakuuksia sille likviditeettiä lisäävässä operaatioissa jaetun määrän katteeksi tai jos se ei pysty toimittamaan riittävästi rahaa suorittaakseen sen osuudeksi likviditeettiä vähentävässä operaatioissa tulleen määrän.

² Jos vastapuoli ei pysty toimittamaan riittävää määrää vakuuskelpoisia arvopapereita tai rahaa kattaakseen kahdenvälisessä kaupassa sovitun määrän.

³ Jos vastapuoli käyttää maksamattoman luottonsa vakuutena arvopapereita, jotka eivät ole vakuuskelpoisia tai joista on tullut vakuudeksi kelpaamattomia (tai joita vastapuoli ei saa käyttää vakuutena).

⁴ Jos vastapuoli, jonka selvitystilillä on päivän päättyessä miinus-saldo, ei täytä maksuvalmiusluoton saantiehtoja.

⁵ Kun kyseessä ovat sääntörikkomukset, jotka koskevat pelkästään päivänvälisen luoton vakuuksiksi kelpaavia arvopapereita, taloudellisista saktioista määrätään TARGET-järjestelmän sääntelyn puitteissa. Kyseiset rikkomukset eivät kuulu näiden suuntaviivojen piiriin.

lasketun ylimääräisen koron. Poissulkemista sovelletaan seuraavasti:

- 1) Jos kolmannen rikkomuksen ollessa kyseessä vakuus tai rahamäärä, jonka vastapuoli on jättänyt toimittamatta, on enintään 40 % toimitettavien vakuuksien tai rahan kokonaismäärästä, vastapuoli suljetaan pois operaatioista yhden kuukauden ajaksi.
- 2) Jos vakuus tai rahamäärä, jonka vastapuoli on jättänyt toimittamatta kolmannen rikkomuksen ollessa kyseessä, on yli 40 % mutta enintään 80 % toimitettavien vakuuksien tai rahan kokonaismäärästä, vastapuoli suljetaan pois operaatioista kahden kuukauden ajaksi.
- 3) Jos vakuus tai rahamäärä, jonka vastapuoli on jättänyt toimittamatta kolmannen rikkomuksen ollessa kyseessä, on yli 80 % toimitettavien vakuuksien tai rahan kokonaismäärästä, vastapuoli suljetaan pois operaatioista kolmen kuukauden ajaksi.

Jos rikkomuksia on edeltäneen 12 kuukauden aikana ollut neljä tai useampia, niihin sovelletaan edellä mainittuja taloudellisia sanktioita ja poissulkemista tämän estämättä alakohdan c) soveltamista.

b. Vakuuksien käyttöä koskevien sääntöjen rikkomisesta seuraava poissulkeminen

Jos rikkomus on kolmas edeltäneen 12 kuukauden aikana, eurojärjestelmä sulkee vasta-

puolen pois seuraavasta avomarkkinaoperaatiosta. Lisäksi se määrää vastapuolen suoritettavaksi kohdassa I mainittujen sääntöjen mukaan lasketun ylimääräisen koron.

Jos rikkomuksia on edeltäneen 12 kuukauden aikana ollut neljä tai useampia, niihin sovelletaan edellä mainittuja taloudellisia sanktioita ja poissulkemista tämän estämättä alakohdan c) soveltamista.

c. Poikkeustapauksissa sovellettava määräaikainen poissulkeminen kaikista tulevista rahapoliittisista operaatioista

Poikkeustapauksissa, joissa velvoitteiden laiminlyönnit ovat erityisesti kyseessä olevat rahamäärät tai laiminlyöntien toistuvuus tai kesto huomioon ottaen vakavia, vastapuoli voidaan paitsi määrätä suorittamaan kohdassa I mainittujen sääntöjen mukaan laskettu taloudellinen sanktio, lisäksi myös sulkea kolmen kuukauden ajaksi pois kaikkista tulevista rahapoliittisista operaatioista.

d. Muissa jäsenvaltioissa sijaitsevat laitokset

Eurojärjestelmä voi päättää, koskeeko sääntöjä rikkoneeseen vastapuoleen sovellettava poissulkeminen myös laitoksen muissa jäsenvaltioissa sijaitsevia sivukonttoreita.

